

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์

ของ

นางสาวนพรัตน์ อนันต์วาณิชนนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2545

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๖4๖.7242
น 184 ป
7.3

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวนพรัตน์ อนันต์วาณิชนนท์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2545

๒ ๑๕๑๙๙

๒๒๐๕๕.๒๓๔๖

นพรัตน์ อนันต์วานิชชนนท์.(2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง.

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทการทำงาน รายได้ ประสบการณ์ในการทำงาน บุคลิกภาพ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ และสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย และค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย จำแนกตามปัจจัย อายุ ระดับการศึกษา ประเภทการทำงาน รายได้ ประสบการณ์ในการทำงาน บุคลิกภาพ ลักษณะทางกายภาพ และสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวยอยู่ในวงการบันเทิง กรุงเทพมหานคร จำนวน 42 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย มี 3 ปัจจัย ได้แก่ อายุ(X_1) มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประสบการณ์ในการทำงาน(X_7) และ สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน(X_{11}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี(X_2) ระดับปริญญาตรี(X_3) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี(X_4) รับจ้าง(X_5) ส่วนตัว(X_6) รายได้(X_8) บุคลิกภาพ(X_9) และ ลักษณะทางกายภาพ(X_{10})

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน(X_{11}) และ อายุ(X_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยพยากรณ์ทั้ง 2 ปัจจัยสามารถพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชายได้ร้อยละ 25.5

4. สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 4.875 - .696 X_{11} - .0145 X_1$$

4.2 สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = -.696 X_{11} - .0145 X_1$$

**FACTORS EFFECTING ON ATTITUDE TOWARDS WORKING
IN THE BEAUTICIAN CAREER OF MALES IN BANGKOK**

**AN ABSTARACT
BY
MISS NOPPARAT ANANWANICHNON**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree in Educational Psychology
at Srinakarinwirot University
October 2002**

Nopparat Ananwanichnon.(2002). *Factors effecting on attitude towards working in the beautician career of males in Bangkok*. Master Project, M.Ed. (Educational Psychology) : Bangkok. Graduate School, Srinakarinwirot University. Project Advisor : Assoc.Prof. Kamolrat Greethong.

The purpose of this research was to investigate factors effecting on attitude towards working in the beautician career of males in Bangkok. The study was designed to study the relationship between the personal factors ; age, educational level, task, income, working experiences, personality and environment factors ; physical characteristic, and relationship between beautician career and their peers towards attitude working in the beautician career of males, and to examine if these factors have a significant impact upon their attitude working in the beautician career and also to determine comparability of attitude working held by those beautician career. The subjects were 42 of beautician career of males in Bangkok. The research instrument was the factors effecting the attitude towards working in the beautician career of males in Bangkok questionnaire. The data were analyzed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The result of the study were as follow :

1. There were significantly negative correlation among age (X_1) at .05 level , working experiences (X_7) and relationship between beautician career and their peers (X_{11}) at .01 level.
2. There were non-significantly correlation among under bachelor degree of educational level (X_2) bachelor degree of educational level (X_3) upper bachelor degree of educational level (X_4) employee (X_5) personal business (X_6) income (X_7) personality (X_9) and physical characteristic (X_{10})
3. Factors were significantly effected attitude towards working in the beautician career of males in Bangkok ranking from the most to the least were relationship between beautician career and their peers (X_{11}) and age (X_1) at .05 level. These factors could predicted attitude towards working in the beautician career of males in Bangkok percentage of 25.5.
4. Factors indicated that the following equations proved to be statistically significant predictors of the beautician career' attitude, at .05 level.

4.1 In term of raw score were :

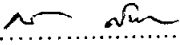
$$\hat{Y} = 4.875 - .696 X_{11} - .0145 X_1$$

4.2 In term of stand score were :

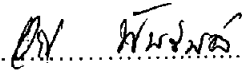
$$Z = - .696 X_{11} - .0145 X_1$$

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษาของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

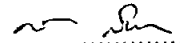
อาจารย์ที่ปรึกษานิพนธ์

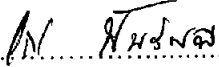

.....
(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กริทอง)

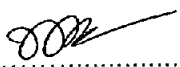
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กริทอง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมริตา แสนคำเครือ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร จิตรสุกุล)

วันที่ 1 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2555

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง ผู้เป็น อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ และประธานคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์ณี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ ผู้เป็นคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจ แก้ไขสารนิพนธ์นี้จนสำเร็จสมบูรณ์ รวมทั้งขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจ แก้ไขเครื่องมือวิจัย

คุณกุลธรรม กิตติจันทร์ กรรมการผู้จัดการบริษัท วิทเลิฟ จำกัด ที่กรุณา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจ แก้ไขเครื่องมือวิจัย

คุณพิชิต อาจฤทธิรงค์ และพี่ๆ ช่างแต่งหน้า-ทำผมในวงการบินที่ช่วยกรุณาตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้คำปรึกษา ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการบิน

คุณพัฒนา-คุณธนพร เอื้ออวากุล และพี่ๆ ทุกคน ในบริษัท พีแอนด์ซี โปรดักชั่น จำกัด และบริษัท แพ็ชชั่น กรุป จำกัด ที่ให้โอกาส ให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน

คุณศรีทูล บุญทศ ที่คอยเป็นธุระ และอำนวยความสะดวกในทุกๆ เรื่อง ให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด เพื่อนๆ พี่ๆ จิตวิทยาการศึกษา ที่แนะนำและช่วยเหลือในด้านการเรียน และการทำสารนิพนธ์นี้

ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้ความรู้ อบรม สั่งสอนและคอยช่วยเหลือมาโดยตลอด มารดาที่ให้กำเนิดและคอยอบรมสั่งสอน ดูแล เอาใจใส่ จนศึกษาสำเร็จ

สุดท้ายขอขอบพระคุณ ทุกๆ ท่าน ที่ให้ความเข้าใจ ห่วงใย และปรารถนาดี เสมอมา

ความดีทั้งหมดนี้ ขออุทิศให้กับทุกๆ ท่านที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจะไม่ลืมความประทับใจในครั้งนี้ตลอดไป

ขอขอบพระคุณทุกท่านด้วยใจจริง

นพรัตน์ อนันต์วาณิชนนท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย.....	20
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย.....	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านส่วนตัว.....	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม.....	38
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	44
แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	44
วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	44
วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	51
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	54
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า.....	55
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	60
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	60
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	60
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	60
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	61
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
อภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	69
 บรรณานุกรม.....	 71
 ภาคผนวก.....	 78
ภาคผนวก ก.....	79
ภาคผนวก ข.....	102
 ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	 106

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของช่างเสริมสวยของเพศชาย จำแนกตามปัจจัยส่วนตัวด้านระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน.....	55
2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ บุคลิกภาพ ลักษณะทางกายภาพ และ สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน.....	56
3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ บุคลิกภาพ ลักษณะทางกายภาพ และ สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน.....	57
4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย.....	58
5 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชายโดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ.....	59
6 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	103
7 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ.....	103
8 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน.....	104
9 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ด้านความรู้เชิงปริมาณค่า.....	104
9.1 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ด้านความรู้ลึก.....	105
9.2 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม.....	105

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การประกอบอาชีพ เป็นสิ่งจำเป็นของมนุษย์เพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ปัจจุบัน ทั้งยังเกี่ยวเนื่องกับการมีฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ เกียรติยศ ชื่อเสียง ความภาคภูมิใจในตนเอง ตลอดจนความพึงพอใจในความสามารถของตน รวมทั้งการได้สร้างประโยชน์ให้กับสังคมและประเทศชาติ แอนน์ (Anne.1964 : 31 - 32) เน้นว่า การทำงานหรือการประกอบอาชีพของบุคคล นอกจากจะเป็นสิ่งที่บุคคลจะต้องกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนในการแสวงหาปัจจัยต่างๆ เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายแล้ว ย่อมเป็นกิจกรรมที่จะตอบสนองความต้องการด้านจิตใจ และความต้องการทางสังคมอีกด้วย นอกจากนี้ (ชูศักดิ์ เกื้อกุล. 2530 : 40) กล่าวว่า การมีงานทำของประชากรเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจมั่นคง การมีงานทำย่อมหมายถึง การมีรายได้เพิ่มหรือมีผลผลิตเพิ่ม

ในสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ตามที่ได้ทราบข้อมูลข่าวสาร จากสื่อมวลชนต่างๆ ทำให้ทราบว่า เศรษฐกิจของประเทศไทยมีอัตราการเจริญรุ่งเรืองที่ไม่ค่อยดีเท่าที่ควร บริษัทต่างๆทยอยกันปิดกิจการ พนักงานถูกปลด หรือถูกเลิกจ้าง ทำให้อัตราภาวะว่างงานเพิ่มสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจในการประกอบอาชีพอิสระกันมากขึ้น ดังที่ (ปิยะมิตร เมธาธิระนันท์. 2537 : 3) กล่าวว่า อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน เพราะเป็นอาชีพที่ตอบสนองความต้องการของบุคคลได้หลายรูปแบบแตกต่างกัน และยังสามารถดำเนินกิจการได้ด้วยตนเอง หรือภายในครอบครัว หรือจ้างลูกจ้างมาได้ โดยที่ผู้ประกอบการสามารถกำหนดรูปแบบ วิธีการและนโยบายต่างๆได้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระสามารถสร้างฐานะได้ภายในระยะเวลาไม่กี่ปี โอกาสขยายกิจการก็มีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความขยันหมั่นเพียรของบุคคลนั้น (สำเนา ขจรศิลป์. 2534 : 10) และปัญหาการว่างงานจะลดน้อยลงหากคนที่ว่างงานหันมาสนใจการประกอบอาชีพอิสระ (นิคม จันทรวิฑูร. 2530 : 23) การประกอบอาชีพช่างเสริมสวย จัดว่าเป็นการประกอบอาชีพอิสระอย่างหนึ่งซึ่งอยู่ในประเภทการให้บริการ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2526 : 23) และผู้ที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวย เช่น ช่างทำผม ช่างแต่งหน้า จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ปฏิบัติการได้เสียก่อน จึงจะประกอบอาชีพได้ (ศรีนวล โกมลวนิช. 2516 : 1)

ในปัจจุบันงานด้านวงการบันเทิง ไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ โฆษณาละครเวที การแสดงต่างๆ เช่น แฟชั่นโชว์ รวมทั้งนิตยสาร ล้วนมีเรื่องของช่างเสริมสวย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งหน้า ทำผม ที่เข้าไปมีบทบาทสำคัญ มีส่วนช่วยให้งานนั้นๆ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น หรือแม้แต่การดำเนินชีวิตของบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะผู้หญิงก็ใช้การแต่งหน้าเสริมสวยเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตนเอง ดังที่ (ปิยกุล เสาวณีย์ศิริ. 2529 : 67) กล่าวว่า ในสมัยก่อน ตอนเริ่มวิวัฒนาการภาพยนตร์ใหม่ๆ การแต่งหน้าแต่งตาตราไม่ค่อยมีความจำเป็น แต่เมื่อฟิล์มภาพยนตร์และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างพัฒนาขึ้น ทำให้ภาพที่ปรากฏบนจอชัดเจน การแต่งหน้า ทำผมของดารา ก็เริ่มมีความสำคัญขึ้น ต้องทำงานประสานควบคู่กันไปเพื่อให้ดาราเหล่านั้นดูดีที่สุดในสายตาของผู้ชม แต่งผมจะเรียกว่า “แฮร์สไตล์ลิสต์” (Hair Stylist) หรือ “แฮร์เดรสเซอร์” (Hair Dressers) ส่วนผู้มีหน้าที่แต่งหน้าหรือที่เรียกว่า “เมคอัพอาร์ติสต์” (Make-Up Artist) นั้น เป็นศิลปินที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับตัวแสดงที่สุด เพราะมีหน้าที่เปลี่ยนแปลงหน้าตาของตัวแสดงให้มีลักษณะหน้าตาสอดคล้องกับบทบาทของตัวแสดง ไม่ว่าจะเป็นตัวแสดงหนุ่มสาว หรือทำให้ดูมีอายุขึ้นก็ได้ และสามารถถึงขนาดเปลี่ยนโฉมหน้าของตัวแสดงโดยไม่ให้เหลือเค้าเดิมเลยก็ได้ถ้าหากบทบาทกำหนดไว้ให้ทำเช่นนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ เวิร์ทเชิล (Wurtzel.1985

: 460) กล่าวว่า ช่างแต่งหน้านั้น ถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญคนหนึ่ง และเป็นผู้ที่สามารถพิสูจน์ให้เห็นว่า ผู้ที่ปรากฏอยู่หน้ากล้องนั้น จะสวยงาม และดูดี อย่างไร ขึ้นอยู่กับช่างแต่งหน้าว่าจะมีวิธีการอย่างไรเพื่อให้ตัวแสดงนั้นสวยโดดเด่นได้ คนทั่วไปจะยอมรับว่าตัวแสดงที่ปรากฏบนจอ หรือตัวแสดงจะโด่งดัง มีชื่อเสียงหรือไม่ ส่วนหนึ่งก็คือ ช่างแต่งหน้า ที่มีส่วนผลักดันให้พวกเขาได้มีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับ เพราะการแต่งหน้าช่วยเสริมสร้างให้นักแสดงเหล่านั้นสวยและดูดี เป็นที่ติดตามผู้ชมยิ่งขึ้น และในขั้นตอนของการผลิตภาพยนตร์ ภาพยนตร์โฆษณา หรือแม้แต่ละครโทรทัศน์นั้น จะเห็นว่าตัวแสดงทุกคนที่ปรากฏตัวอยู่หน้าจอโทรทัศน์ ล้วนมีการเสริมแต่งทั้งหน้าและผม ตลอดจนการแต่งตัว เพื่อให้ดูสมบทบาทที่ได้รับ และเป็นที่สะดุดตากับผู้ชมทางบ้านและผู้ที่อยู่เบื้องหลังเขาและเธอเหล่านั้นก็คือช่างแต่งหน้า หรือ เมคอัพอาร์ติส นั้นเอง ดังที่ สเตปเพิล (Staples, 1986 : 34) กล่าวว่า ช่างแต่งหน้า คือ ผู้ที่ต้องเอาใจใส่และให้ความสนใจเป็นพิเศษกับใบหน้า เพื่อให้ดูดี สวยงามยิ่งกว่าเดิม และมีใช้แค่หมายถึง การตกแต่งเฉพาะใบหน้าเพื่อให้ดูสวยงามเท่านั้น แต่จะรวมไปถึงการตกแต่งทั่วร่างกายอีกด้วย เพื่อทำให้ดูสมบูรณ์ ดูดี และเหมาะสมกับบทบาทที่ได้รับมา ซึ่งในกระบวนการผลิตภาพยนตร์ ถือว่า การแต่งหน้ามีความสำคัญมาก จะขาดส่วนนี้ไม่ได้เป็นอันขาด ส่วน มิลเลอร์สัน (Millerson, 1983 : 87) กล่าวว่า การแต่งหน้า สามารถทำให้ตัวแสดงในภาพยนตร์มีใบหน้าที่มีชีวิตชีวาเพิ่มขึ้น และสามารถ กลบเกลื่อน ริ้วรอย และข้อบกพร่องต่างๆ บนใบหน้าได้เป็นอย่างดี เมื่อใบหน้านั้นปรากฏอยู่ในกล้อง นอกจากนี้ การแต่งหน้ายังสามารถปรับเปลี่ยนบุคคล ให้กลายเป็นบุคคลที่ทันสมัย ทันแพชั่นปัจจุบันได้ ซึ่งการที่จะทำให้การแต่งหน้ามีความแนบเนียน ขึ้นอยู่กับ ช่างแต่งหน้านั้น ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ และมีประสิทธิภาพ การแต่งหน้านั้นต้องมีความสอดคล้องและตรงตามความเป็นจริง ตามเหตุผล นั่นคือ ถ้ามีเรื่องของแสงไฟเข้ามาเกี่ยวข้อง ช่างแต่งหน้าก็ควรที่จะคิดและแต่งหน้าให้สอดคล้องกับไฟที่ส่องเข้ามายังนักแสดง คือ ต้องแต่งหน้าให้มีความเข้มพอดีและเหมาะสม เพื่อให้ใบหน้ารับกับแสงไฟแล้วดูดี ไม่ซีดเซียว หรือ เข้มจนเกินไป ดังนั้น ช่างแต่งหน้า ก็ควรจะมีทักษะในเรื่องของไฟ แสงเงา ที่ใช้ในการถ่ายทำด้วย รู้ว่าควรจะทำอย่างไร และเพิ่มเติมส่วนไหนของใบหน้า เพื่อที่จะทำให้ใบหน้าของนักแสดงดูสวย เนียน และเด่นเมื่อมีแสงไฟส่องมายังใบหน้าของเขาและเธอเหล่านั้น คอรัส (สาธิตา เตชะภัทรพร. 2541 : 3 ; อ้างอิงจาก Corson, 1970) ได้กล่าวว่า การแต่งหน้าทางด้านการแสดงสามารถบดบังหรือทำลายวิธีการสื่อสารที่สำคัญยิ่งวิธีหนึ่งของนักแสดงและมันสามารถทำให้เกิดการไขว่เขวหรือหันเหความสนใจของผู้ดูได้อีกด้วย แต่ในอีกด้านหนึ่ง การแต่งหน้าก็สามารถฉายแสงส่องให้บุคลิกลักษณะเฉพาะของตัวละครโดดเด่นและเทคนิคพิเศษของการแต่งหน้ายังช่วยเสริมสร้างการแสดงออกให้แก่นักแสดงอีกด้วย โดยช่วยเสริมให้ลักษณะเฉพาะของบุคลิกลักษณะชัดขึ้นเด่นชัดขึ้นได้ เพราะความสมบูรณ์ในการสื่อความหมายนั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้ถ้าไม่มีผู้แสดง

อย่างไรก็ตาม การแต่งหน้าเป็นผลงานมาจากจินตนาการที่มีศิลปะในตัวของมันเอง ถึงแม้ว่าผลงานการแสดงของบุคคลผู้นั้นจะดีเลิศเพียงไรก็ตาม การแต่งหน้าที่ไม่ดี และไร้ซึ่งประโยชน์ก็สามารถบั่นทอนศิลปะการแสดงของนักแสดงผู้นั้นได้ และเพราะสาเหตุที่การแต่งหน้าสามารถใช้สื่อความหมายการแสดงได้ทั้งภาพยนตร์ ทีวี ละครเวทีต่างๆ จึงจำเป็นที่ต้องคำนึงถึงลักษณะที่เป็นปัจจัยต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องประกอบกันขึ้นเป็นลักษณะเฉพาะนั้นๆ ของตัวละครแต่ละตัว นำมาเป็นสิ่งที่ใช้พิจารณาว่าก่อนที่จะตัดสินใจแต่งหน้าให้กับนักแสดงเพื่อเสริมสร้างความสมจริงและเพื่อให้ผลงานที่ออกมานั้นใกล้เคียงกับวัตถุประสงค์ของผู้สร้างให้มากที่สุด และการที่ช่างแต่งหน้าเหล่านั้นจะสร้างแรงบันดาลใจสิ่งเหล่านี้ได้ หรือเชื่อมโยงความคิดเขาให้ปรากฏในโลกแห่งความเป็นจริงได้ พวกเขาควรจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ของพวกเขาเข้ากับปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ก่อนที่จะกลั่นกรองออกมาเป็นลักษณะเฉพาะเพื่อนำไปแต่งหน้าให้กับนักแสดงนั้น ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ประกอบด้วย พันธุศาสตร์ (Genetic) สภาพแวดล้อม (Environment) สุขภาพ (Health) ความผิดปกติทางโฉมหน้า

(Disfigurements) สมัยนิยม (Fashion) อายุ (Age) และบุคลิกภาพเฉพาะตัว (Personality) จากสิ่งที่กล่าวมาแล้วนี้ทำให้เบื้องหลังการแสดง ภาพใบหน้านักแสดงที่ปรากฏสู่สายตาผู้ชมนั้น ได้ผ่านความคิดสร้างสรรค์จากบุคคลกลุ่มหนึ่งเช่นกัน ผลงานของพวกเขาจึงเป็นการส่งสารโดยมีจุดประสงค์ที่ต้องการให้ผู้ดูได้สัมผัสสิ่งที่พวกเขาต้องการสื่อเช่นกัน ดังที่ ควอนท์ (สาธิตา เดชะภัทรพร. 2541 : 4 ; อ้างอิงจาก Quant. 1996) กล่าวว่า การแต่งหน้ามีอำนาจที่ส่งให้ผู้แต่งอยู่ในอารมณ์ที่ต้องการ มันสามารถทำให้เราเป็นไปได้อีกมากกว่าที่เราต้องการจะเป็น และใช้การแต่งหน้าในรูปแบบต่างๆ แสดงออกในบุคลิกด้านอื่นของเรา สอดคล้องกับ ไฮโรส (สาธิตา เดชะภัทรพร. 2541 : 4 ; อ้างอิงจาก Hirose. 1996) ที่กล่าวว่า เราสามารถใช้การแต่งหน้าช่วยให้เราเปลี่ยนบุคลิกไปตามจินตนาการที่เราต้องการ สิ่งสำคัญของการแต่งหน้าคือการแสดงออกของอารมณ์ที่ต้องการสื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้ การแต่งหน้านั้นเป็นศาสตร์อย่างหนึ่ง ซึ่งจำเป็นต้องเรียนรู้พื้นฐานสำคัญต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโครงหน้า สี เส้น วิธีการ เทคนิคของการแต่งแต่ละแบบ การแก้ไขรูปหน้า การใช้อุปกรณ์และเครื่องสำอางต่างๆ รวมถึงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับประวัติทางแฟชั่น เพราะแฟชั่นต่างๆ มีความผูกพันวิ่งไปมาทั้งอดีตและปัจจุบัน แต่ในขณะเดียวกันนั้นการแต่งหน้าก็เป็นศิลปะอย่างหนึ่งด้วย ศิลปะของผู้สร้างที่ต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ และถ่ายทอดความคิดหรือความรู้สึกนั้นๆ ให้ออกมาปรากฏเป็นภาพที่ตนได้กำหนดไว้ โดยผ่านข้อจำกัดขององค์ประกอบแต่ละส่วนของใบหน้ามนุษย์เรา ที่ยากจะหาความสมบูรณ์แบบได้ทุกคน จะเห็นว่าช่างแต่งหน้าและช่างทำผม มีบทบาทที่สำคัญมาก ในกระบวนการผลิตภาพยนตร์ หรือ ในวงการบันเทิง เพราะเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังนักแสดง เพื่อทำให้เขาเหล่านั้นดูดี สวย โดดเด่น และเป็นที่ติดตามของผู้ชม ถ้าขาดช่างแต่งหน้า ช่างทำผมไป อาจทำให้ภาพยนตร์เรื่องนั้นขาดสีสันไปมากทีเดียว

เนื่องจากผู้วิจัยมีประสบการณ์ในการฝึกงานขณะที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีและประสบการณ์จากการประกอบอาชีพในด้านวงการบันเทิง และการผลิตภาพยนตร์โฆษณาเป็นเวลาเกือบ 7 ปี และตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผู้วิจัยสังเกตพบว่า การผลิตงานในวงการบันเทิงไม่ว่าจะเป็น การผลิตงานภาพยนตร์โฆษณาละครโทรทัศน์ รายการเกมโชว์ หรือแม้แต่ผู้ประกาศข่าว รวมไปถึง ละครเวที แฟชั่นโชว์ หรือแม้แต่การถ่ายแฟชั่นลงในนิตยสารฉบับต่างๆ จะมีช่างแต่งหน้า ช่างทำผม หรือที่เรียกว่า ช่างเสริมสวยอยู่ประจำทุกกองถ่ายทำ และจะอยู่ใกล้ชิดกับนักแสดงตลอดเวลา เพราะต้องคอยดูแลให้ใบหน้าและทรงผมของผู้แสดง นางแบบและนายแบบเหล่านั้นให้ดูดี และสวยงามตลอดเวลาที่มีการถ่ายทำ จนกว่าจะถ่ายทำเสร็จหรือไม่มีตัวแสดงแล้ว จึงถือว่าจบหน้าที่ของช่างเสริมสวยในการผลิตงานชิ้นนั้นๆ นับตั้งแต่ที่ผู้วิจัยได้มีโอกาสเข้าไปฝึกงานในบริษัทผลิตภาพยนตร์โฆษณา ได้ร่วมทำงานกับกองถ่ายทำละคร และได้ปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับการคัดเลือกนักแสดง (Casting) และการคัดเลือกช่างเสริมสวยเพื่อให้เขามาร่วมปฏิบัติงานในการถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ในแต่ละครั้ง จนถึงปัจจุบันนี้ พบว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้ร่วมงานกับช่างเสริมสวยที่เป็นเพศชายหรืออาจเรียกว่าประเภทกึ่งผู้หญิง ทั้งหมด ยังไม่เคยมีโอกาสร่วมงานกับช่างเสริมสวยที่เป็นเพศหญิงจริงๆ และเป็นที่สังเกตว่า ลักษณะการทำงานนี้ในวงการบันเทิงค่อนข้างมีจำนวนผู้ที่ทำจำกัดและเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ไม่แน่นอน บางงานก็ใช้เวลาเพียงไม่กี่ชั่วโมง ในขณะที่บางงานจะใช้เวลาทั้งวัน ทั้งคืน หรือ หลายวันติดต่อกัน จึงจะเสร็จสิ้นภารกิจก็มี นั่นคือ ช่างแต่งหน้าและช่างทำผม จะผลิตเปลี่ยนกันไปปฏิบัติหน้าที่ ให้กับกองถ่ายทำ หรือบริษัทต่างๆ ในวงการบันเทิง ซึ่งไม่มีการชี้เฉพาะผูกมัด เป็นประจำตลอดไป ทั้งนี้ขึ้นกับว่าช่างเสริมสวยผู้นั้น มีเวลาว่างที่สามารถตอบตกลงรับการทำงานจ้างให้กับบริษัทหรือกองถ่ายที่ว่าง ได้หรือไม่ ซึ่งจากประสบการณ์ที่ผ่านมาพบว่า ช่างเสริมสวยที่เป็นเพศชายในวงการบันเทิง ที่มีฝีมือเป็นที่รู้จักและยอมรับของคนในวงการบันเทิงนั้น มีจำนวนไม่มากนัก โดยส่วนใหญ่ช่างเสริมสวยเหล่านี้ ก็จะผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนไปแต่งหน้า-ทำผม ให้กับนักแสดง ตามกองถ่ายทำต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น

กองถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณา การถ่ายทำแฟชั่นลงในนิตยสารฉบับต่างๆ หรืองานแฟชั่นโชว์ เป็นต้น จากเหตุที่ช่างเสริมสวยที่เป็นเพศชายในวงการบันเทิงนี้ มีจำนวนจำกัด จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนน้อย แต่ผู้วิจัยก็ได้พยายามศึกษาเพศชายที่เป็นช่างเสริมสวยในวงการบันเทิงจำนวนทั้งหมดที่มีอยู่ในปัจจุบันนี้

จากการสัมภาษณ์ช่างเสริมสวยที่มาปฏิบัติหน้าที่ในกองถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณาของบริษัท พี แอนด์ ซี โปรดักชั่น จำกัด และบริษัท แพ็ชชั่น กรุป จำกัด โดยสัมภาษณ์ช่างแต่งหน้าและช่างทำผมที่เข้ามาปฏิบัติงานในกองถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณา ช่วงระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม พ.ศ. 2545 จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นเพศชาย ทั้งหมด โดยใช้การสัมภาษณ์ ในหัวข้อคำถามว่า ท่านคิดอย่างไรเกี่ยวกับการเข้ามาประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการบันเทิง ท่านมีความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้เข้ามาประกอบอาชีพนี้ และท่านคิดว่าจะประกอบอาชีพนี้ต่อไปหรือไม่ จากการตอบคำถามของช่างเสริมสวยทั้ง 10 คน ต่างให้ความคิดเห็นที่คล้ายกันว่า ที่เข้ามาประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการบันเทิง เป็นเพราะโดยส่วนตัวมีใจรักความสวย ความงาม ชอบแต่งตัวและชอบแต่งให้ผู้อื่นให้เขาดูสวยงามจากฝีมือเรา ได้ใกล้ชิดกับนางแบบ และนายแบบหรือนักแสดงที่มีชื่อเสียง เป็นอาชีพที่มีรายได้ดี จึงสนใจเข้ามาประกอบอาชีพนี้ และเมื่อได้เข้ามาประกอบอาชีพนี้แล้วพบว่า อาชีพนี้เป็นอาชีพที่อิสระ มีงานหลากหลาย ไม่น่าเบื่อ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับลักษณะงานต่างๆ อยู่ตลอดเวลา ได้พบปะผู้คนมากมาย ได้ไปทำงานในสถานที่ต่างๆ เป็นงานที่ทำหายความสามารถ มีโอกาสที่จะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงการได้เร็ว ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ และได้เสนอแนวความคิดของตนในการแต่งหน้าได้ และมีความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นทุกครั้งที่ได้ทำงาน โดยเฉพาะใบหน้าของนักแสดงแต่ละคน จะทำให้เกิดความรู้ว่าควรจะแก้ เดิม เสริม แต่ง อย่างไร เป็นการแสดงความสามารถและทักษะเฉพาะตัว มีความสุขและรู้สึกสนุกเมื่อได้ทำงาน นอกจากนี้ในส่วนของการรายได้เป็นที่น่าสนใจอีกด้วย และช่างเสริมสวยทั้ง 10 คนนี้ต่างมีทัศนคติทางบวกต่อการประกอบอาชีพในวงการนี้ และจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่า น่าจะเป็นปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับทัศนคติ นั่นคือ เพศชายที่ประกอบอาชีพช่างแต่งหน้า ช่างทำผม ในวงการบันเทิงที่ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์มานั้น พบว่าช่างเสริมสวยทั้ง 10 คนนี้ ต่างมีทัศนคติในทางบวกต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการบันเทิง ซึ่งมีแนวโน้มที่มีทัศนคติ ในการประกอบอาชีพ ในวงการนี้ต่อไป เพราะมีความสุขเมื่อได้ทำงานที่ตนเองมีความพอใจ อีกทั้งผู้วิจัยมีความสนใจว่า มีปัจจัยอื่นใดอีกบ้างที่มีความเกี่ยวข้อง หรือ ทำให้ช่างเสริมสวยที่ประกอบอาชีพในวงการนี้ มีความสนใจและมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพนี้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะช่วยให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย อันจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่สนใจที่จะก้าวเข้ามาสู่การประกอบอาชีพช่างเสริมสวยโดยเฉพาะช่างเสริมสวยในวงการบิน ทั้งยังเป็นแนวทางให้ครู อาจารย์ ใช้ในการแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียน นักศึกษา ที่สนใจจะประกอบอาชีพช่างเสริมสวยได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เพศชายที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ในวงการบิน กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545 จำนวน 50 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เพศชายที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ในวงการบิน กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545 จำนวน 42 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกโดยบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ

3.1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

- 3.1.1.1 อายุ
- 3.1.1.2 ระดับการศึกษา
- 3.1.1.3 ประเภทการทำงาน
- 3.1.1.4 รายได้
- 3.1.1.5 ประสบการณ์ในการทำงาน
- 3.1.1.6 บุคลิกภาพ

3.1.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- 3.1.2.1 ลักษณะทางกายภาพ
- 3.1.2.2 สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การประกอบอาชีพช่างเสริมสวย หมายถึง การทำงานด้านบริการความสวยงาม คือ การแต่งหน้า ตัด แต่งทรงผม สระผม และทำเล็บ ให้แก่ลูกค้า โดยได้รับเงินค่าจ้างเป็นสิ่งตอบแทน ในที่นี้ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะผู้ที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการบิน ได้แก่ วงการผลิตภาพยนตร์โฆษณา ผลิตภัณฑ์โทรทัศน์ ผลิตภัณฑ์วิดีโอ รวมทั้งการถ่ายแฟชั่นลงในนิตยสาร นั่นคือ ช่างเสริมสวยที่เป็นช่างแต่งหน้า-ช่างทำผม ที่ทำงานโดยใช้เครื่องสำอางและอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อเสริมแต่งใบหน้าและทรงผมให้มันแสดง ตัวละครหรือนายแบบ นางแบบให้ดูดี สวยงาม และโดดเด่นขึ้น รวมไปถึงการเสริมแต่งใบหน้า-ทรงผมให้มีลักษณะต่างๆ ได้แก่การ เสริมแต่งใบหน้า-ทรงผม ให้เหมาะสมกับบทบาทในการแสดงละคร ตามบทบาทในภาพยนตร์ ตามแนวคิดที่ได้วางแผนไว้ หรือให้เป็นไปตามที่ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องการ

2. ทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย หมายถึง ความรู้เชิงประมาณค่า ความรู้สึก และ แนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของช่างเสริมสวยที่มีต่อการประกอบอาชีพ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ทักษะคิดด้านความรู้เชิงประมาณค่า หมายถึง การที่ช่างเสริมสวยรับรู้เกี่ยวกับ วัตถุ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติหน้าที่ช่างเสริมสวย รวมทั้งความเชื่อต่อสิ่งเหล่านั้นว่าดีหรือเลว มีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด ได้แก่ การเกิดความรู้ในขณะปฏิบัติงานว่า กับนักแสดงคนนี้ ควรจะแต่งเติมอย่างไร ให้เขาดูสวย เด่น หรือ มีความรู้ในเรื่องของ องค์ประกอบศิลป์ เทคนิคต่างๆ แสงและเงา ว่าเขาจัดไฟในการถ่ายทำอย่างไร และเราควรที่จะเพิ่มเติม เสริมแต่ง หรือ กลบเกลื่อนไว้รอย ตาหนี บนใบหน้าของนักแสดงอย่างไรเพื่อให้นักแสดงนั้นดูดีที่สุดในยามที่ปรากฏบนหน้ากล้อง ซึ่งในแต่ละงานจะมีความแตกต่างกัน และใบหน้าของนักแสดงแต่ละคนก็มีความแตกต่างกันตามลักษณะของแต่ละคนไป ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเกิดความรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลา และทุกครั้งที่ช่างเสริมสวยปฏิบัติหน้าที่

2.2 ทักษะคิดด้านความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกของช่างเสริมสวยในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย มีความสุขและรู้สึกสนุกเมื่อได้ทำงาน

2.3 ทักษะคิดด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม หมายถึง พฤติกรรมของช่างเสริมสวยที่แสดงออกขณะปฏิบัติงาน ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะเป็นสิ่งที่บอกลักษณะและทิศทางของทัศนคติของช่างเสริมสวย คือถ้าพฤติกรรมของช่างเสริมสวยที่แสดงออกขณะปฏิบัติงานนั้นชัดเจน แน่นนอน ทัศนคติก็น่าจะมีลักษณะเป็นบวกหรือเป็นลบชัดเจน แน่นนอน ได้แก่ การซักถามเมื่อมีข้อสงสัยในการปฏิบัติงาน การฝึกปฏิบัติงานก่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ การชวนหาความรู้ ตลอดจนเทคนิคใหม่ๆ อยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาให้การปฏิบัติงานนั้นสำเร็จและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการมีความตั้งใจในการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการนี้ต่อไป

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็น 2 ด้านคือ ปัจจัยด้านส่วนตัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว หมายถึง ลักษณะเฉพาะบุคคล ที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทการทำงาน รายได้ ประสิทธิภาพในการทำงาน บุคลิกภาพ

3.1.1 อายุ หมายถึง จำนวนอายุเต็ม ซึ่งคิดเป็นจำนวนปี

3.1.2 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุดที่ได้รับ ได้แก่

3.1.2.1 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.2.2 ระดับปริญญาตรี

3.1.2.3 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

3.1.3 ประเภทการทำงาน หมายถึง ลักษณะงานที่ช่างเสริมสวยทำ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

3.1.3.1 รับจ้าง หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวยโดยมีนายจ้าง และอยู่ในฐานะลูกจ้าง ได้รับรายได้หรือค่าจ้าง เป็นการตอบแทนตามที่ตกลงกันไว้ และมีระยะเวลาในการทำงานแน่นอน

3.1.3.2 ส่วนตัว หมายถึง บุคคลที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวยโดยการหารายได้ด้วยตัวเอง โดยไม่มีนายจ้าง หรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง ระยะเวลาในการทำงานไม่แน่นอน

3.1.4 รายได้ หมายถึง เงินรายได้ที่ช่างเสริมสวยได้รับจากการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยคิดเป็นบาทต่อเดือน

3.1.5 ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ช่างเสริมสวยประกอบอาชีพช่างเสริมสวย คิดเป็นจำนวนปี

3.1.6 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะท่าทางเฉพาะของช่างเสริมสวยที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต และขณะปฏิบัติงาน ซึ่งทำให้ช่างเสริมสวยนั้นมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น ซึ่งบุคลิกภาพในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งตามบุคลิกภาพของช่างเสริมสวย ที่ ศรีนวล โกมลวนิช (2516 : 4) และพัชรา สุภาลาทิพย์ (2533 : 23) กล่าวว่า ช่างเสริมสวยควรมีบุคลิกภาพและลักษณะดังต่อไปนี้ คือ มีความมานะอดทน ใจเย็น หนักแน่น มีความเอาใจใส่ในงาน มีความตั้งใจที่จะให้บริการ และมีความศรัทธาในงานซึ่งจะก่อให้เกิดความสุข และภาคภูมิใจในการทำงาน มีความรู้ความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีบุคลิกลักษณะที่ดี เป็นผู้ชอบคิด มีความคิดริเริ่ม หมั่นศึกษาหาความรู้ใส่ตน เป็นคนฉลาดหลักแหลม มีปฏิภาณ ไหวพริบดี สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างรวดเร็ว รู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ รู้จักรับอารมณ์ได้ พร้อมรับฟังคำวิจารณ์ รู้จักการประมาณตน เป็นคนดี มีศีลธรรม มีจรรยาและมารยาทที่ดี มีสัมมาคารวะ ทั้งกาย วาจา และใจ มีความสุภาพ อ่อนโยน ยิ้มแย้ม แจ่มใส ร่าเริงอยู่เสมอ มีนิสัยรักความสะอาด เป็นระเบียบ แต่งตัวประณีต มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และตรงต่อเวลา

3.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพการณ์ต่างๆ ในการทำงานทั้งในและนอกสถานที่ที่ทำงานที่มีผลต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพและสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

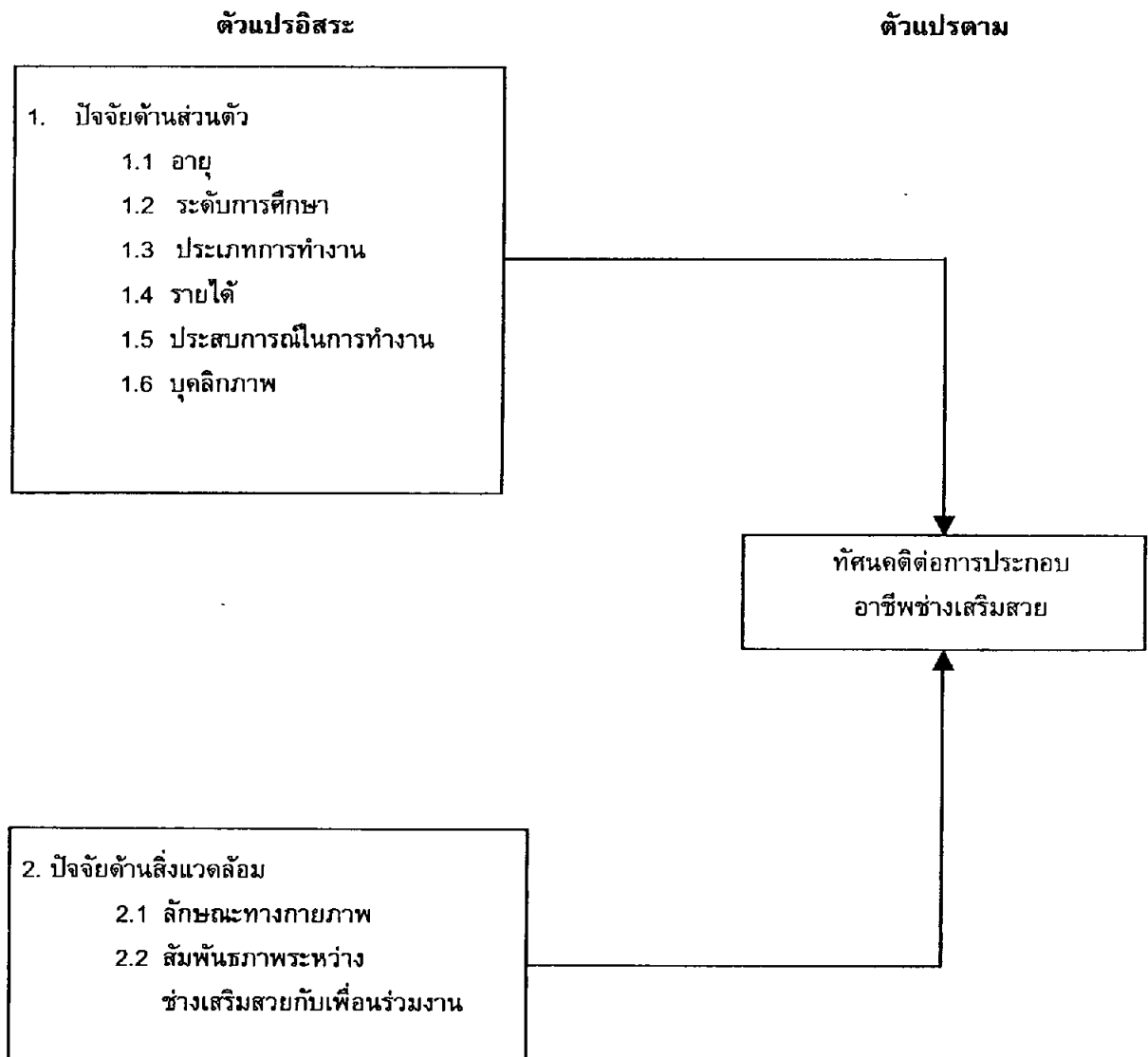
3.2.1 ลักษณะทางกายภาพ คือ สภาพแวดล้อมโดยธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งมีอิทธิพลต่อช่างเสริมสวยหรือบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ได้แก่ บริเวณสภาพพื้นที่ของสถานที่ปฏิบัติงาน ซึ่งรวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนสภาพของแสงสว่าง ระดับของเสียง อุณหภูมิ ในการทำงานครั้งนี้สามารถแบ่งลักษณะทางกายภาพในการทำงาน ออกเป็น 2 อย่าง ได้แก่

3.2.1.1 สถานที่ทำงาน หมายถึง สถานที่ ที่ช่างเสริมสวยต้องไปปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งมีทั้งใน และนอกสถานที่ ได้แก่ ในกองถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณา กองถ่ายทำละคร หรือการถ่ายแฟชั่นลงในนิตยสาร จะมีการถ่ายทำในสตูดิโอ และถ่ายทำนอกสถานที่ ซึ่งเป็นสถานที่กลางแจ้งหรือสถานที่ที่ต้องมีการเดินทางเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงสถานที่ไปเรื่อยๆ เช่นถ่ายทำบนถนน ต่างจังหวัด ริมชายทะเล กลางทะเล บนเรือ หรือในป่า ซึ่งรวมไปถึงความสะดวกและคล่องตัวในการทำงาน มีอากาศถ่ายเท ไม่คับแคบ มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่

3.2.1.2 วัสดุและอุปกรณ์ หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกและความทันสมัยของอุปกรณ์และเครื่องมือ ที่ใช้ในการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ตลอดจนปริมาณของอุปกรณ์และเครื่องมือ ที่มีใช้อย่างเพียงพอทั้งในและนอกสถานที่ มีสิ่งอำนวยความสะดวก ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของช่างเสริมสวยขณะปฏิบัติหน้าที่

3.2.2 สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง พฤติกรรมของช่างเสริมสวยและเพื่อนร่วมงานที่ปฏิบัติต่อกันในด้านการทำงานและด้านส่วนตัว ทั้งในและนอกสถานที่ทำงานของกองถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณา ละคร หรือถ่ายแฟชั่นลงในนิตยสาร ได้แก่ การอยู่ร่วมกัน การเคารพซึ่งกันและกัน ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ความห่วงใยและการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย
 - 3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านส่วนตัว
 - 3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านส่วนตัว
 - 3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านส่วนตัว
 - 3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม
 - 3.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม
 - 3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

1.1.1 ความหมายการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 833) ได้ให้ความหมายของคำว่า เสริมสวย ไว้ดังนี้ เสริมสวย เป็นคำกริยา หมายถึงตกแต่งให้ดูสวยงามขึ้น (มักใช้แก่สตรี) ถ้าเป็นคำนามจะใช้ เรียกสถานที่ที่รับ แต่งผม แต่งหน้า แต่งเล็บ เป็นต้น ว่า ห้องเสริมสวย หรือ ร้านเสริมสวย

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 362) ได้ให้ความหมายของคำว่า แต่งหน้า ว่า แต่งหน้า เป็นคำกริยา หมายถึงการใช้เครื่องสำอางเสริมแต่งใบหน้าให้สวยงาม ใช้เครื่องสำอางเสริมแต่งใบหน้าให้มีลักษณะต่างๆ ให้เหมาะสมกับบทบาทในการแสดงละคร เป็นต้น ผ่าตัดตกแต่งใบหน้าให้ดูสวยหรือดูหนุ่มสาวขึ้น

ดังนั้นการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย จึงหมายถึง การทำงานด้านบริการความสวยงาม คือ การตัดผม แต่งหน้า สระผม และทำเล็บ ให้แก่ลูกค้า โดยได้รับเงินค่าจ้างเป็นสิ่งตอบแทน ส่วนการประกอบอาชีพช่างแต่งหน้า หมายถึง การทำงานโดยการใช้เครื่องสำอางเสริมแต่งใบหน้าให้สวยงาม เสริมแต่งใบหน้าให้มีลักษณะต่างๆ เช่น เสริมแต่งใบหน้าให้เหมาะสมกับบทบาทในการแสดงละคร

1.1.2 ความหมายของการตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2532 : 285-286) ได้ให้ความหมายของ การตกแต่ง ที่เรียกว่า เมคอัพ ว่าหมายถึง การใช้เครื่องสำอางค์ตกแต่งอย่างสอดคล้องกับบุคลิกลักษณะตัวละครในเรื่องนั้นๆ การตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์นั้นมิได้หมายความว่าถึงเฉพาะการแต่งหน้าแต่งผมเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการตกแต่งส่วนต่างๆ ของร่างกายผู้แสดงให้ดูสมจริงตามที่กำหนดไว้ในภาพยนตร์ ทั้งนี้เพราะว่าผู้แสดงไม่ว่าจะแสดงเป็นพระเอก หรือนางเอก หรือตัวประกอบอื่นๆ ก็ตาม ย่อมจะต้องแสดงออกในภาพยนตร์ให้แตกต่างจากบุคลิกลักษณะจริงของตนในชีวิตจริง และนักแสดงอาชีพหรือสมัครเล่นก็ตามย่อมใฝ่ฝันที่จะแสดงหลายบทบาทหลายแง่มุมของชีวิตเท่าที่ความสามารถจะของตนจะอำนวยเช่นว่า ในชีวิตจริงของผู้แสดงอาจจะเป็นคนหนุ่มสาว สุขุมมีเหตุผลแต่เมื่อได้รับบทให้แสดงเป็นนักบริหารที่มีความเด็ดขาด บุคลิกภาพในภาพยนตร์ของเขาย่อมเปลี่ยนไปตามบทบาทในภาพยนตร์ การตกแต่งใบหน้า สีส้ม ทรงผม ตลอดจนเครื่องแต่งกายอย่างอื่นจะทำให้ผู้แสดงผู้นั้นดูสมจริงน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นเมื่อเขาปรากฏตัวตามบทบาทในภาพยนตร์

การตกแต่งผู้แสดงในที่นี้จึงหมายถึงการใช้วัสดุ เช่น เครื่องสำอาง หรือเคมีภัณฑ์บางอย่างตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์เพื่อผล 2 ประการคือ

1. เพื่อเสริมแต่งและแก้ไขข้อบกพร่อง เป็นการตกแต่งเพื่อให้ผู้แสดงดูดีดูงามยิ่งขึ้น เช่น บทเจ้าบ่าว เจ้าสาว การตกแต่งผู้แสดงย่อมช่วยให้ผู้แสดงทั้งคู่ดูเหมาะสมสมรสสวยงามยิ่งขึ้น การตกแต่งหน้าตาของผู้แสดงในลักษณะนี้ย่อมเน้นความสวยความหล่อ การตกแต่งจึงเป็นการเสริมให้สวยงามขึ้น เช่น ใบหน้าเกลี้ยงเกลาอยู่แล้วให้เกลี้ยงเกลายิ่งขึ้นโดยการใช้เครื่องสำอางปกปิดส่วนที่เป็นสิ่ว ผื่นดหนอง หรือตกแต่งเพื่อเน้นดวงตาที่กลมคมขำให้คมยิ่งขึ้น ตกแต่งริมฝีปากที่สวยงามให้เด่นยิ่งขึ้น เป็นการตกแต่งเพื่อเน้นจุดเด่นให้เด่นยิ่งขึ้น เรียกว่า ไฮไลต์ (Highlights) เฉพาะจุดที่ต้องการเน้น

ส่วนการตกแต่งเพื่อแก้ไขส่วนบกพร่องนั้น เป็นการแก้ไขส่วนที่บกพร่องให้ดีขึ้น เช่นผู้แสดงมีสิ่ว ผื่นมากเกินไปก็ตกแต่งแก้ไขได้ด้วยการใช้เครื่องสำอางลงไป หรือผู้แสดงมีรอยเหี่ยวย่นบนใบหน้า หรือพระเอกมีหน้าอกเหี่ยว ไม่มีกล้ามเนื้อ ต้องเสริมแต่งให้ดูดีขึ้น

2. เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Change) การตกแต่งแบบการเปลี่ยนแปลงมีความคล้ายกันกับการตกแต่งเพื่อแก้ไขในบางส่วน เช่น ผมดำให้เป็นผมหงอกหรือสีอื่น เปลี่ยนคนหนุ่มเป็นคนแก่ แต่วัตถุประสงค์หลักของการตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงนี้เป็นการตกแต่งแบบเปลี่ยนตัวผู้แสดงจริงๆ เช่น เปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะท่าทางจากคนร่าเริงให้เป็นคนเย็บซึม เปลี่ยนแปลงจากคนหน้าแบนให้ดูมีทรงนูนขึ้นมาบ้าง เปลี่ยนแปลงจากคนหน้าหักเป็นคนหน้าไม่หัก เปลี่ยนจากตาชั้นเดียวเป็นตาสองชั้นหรือจากตาสองชั้นเป็นตาชั้นเดียว เปลี่ยนจากจมูกแบนให้เป็นจมูกโด่งงุ้ม จากริมฝีปากหนาให้เป็นริมฝีปากบาง จากหูเล็กให้เป็นหูใหญ่ หรือแม้กระทั่งตกแต่งชาวเอเชียให้เป็นชาวยุโรป อเมริกา การตกแต่งประเภทนี้เมื่อตกแต่งเสร็จแล้วจะจำคนเดิมแทบไม่ได้เลย

นอกจากนี้ยังหมายถึงการตกแต่งเพื่อผลพิเศษอย่างอื่น เป็นการตกแต่งแผลเทียม เลือดเทียม รอยฟกช้ำ ดำเขียวจากการถูกต่อย ถูกตี รอยไฟไหม้ ตลอดจนตกแต่งขึ้นส่วนบางอย่างที่ปรากฏออกมาในฉากที่ผู้กำกับต้องการแสดงภาพยนตร์ต้องการ เช่น แขนขาด ไล่ทะลัก ออกจากท้อง เป็นต้น

1.1.3 ลักษณะงานของช่างเสริมสวย

ลักษณะงานของช่างเสริมสวย (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2526 : 5) ได้กำหนดถึงลักษณะงานช่างเสริมสวยไว้คือ ปฏิบัติงานในด้านการเสริมแต่งความงาม เช่น ตรวจดูแลผิวลูกค้ ให้คำแนะนำการ

เสริมสวยที่เหมาะสม ขจัดริ้วรอยบน หน้า คอ แขน ขา หรือส่วนอื่นๆ ของร่างกาย เสริมแต่งผิวที่มีรอยแผลเป็นหรือรอยตำหนิ ใช้เครื่องสำอางแต่งหน้า ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการแต่งหน้า

1.1.4 คุณสมบัติของช่างเสริมสวย

ช่างเสริมสวยจะต้องมีความรู้หลายๆ ด้าน เพื่อให้การประกอบอาชีพประสบความสำเร็จ ก้าวหน้า และช่วยให้เป็นที่ยอมรับแก่ผู้รับบริการ พัทธา ศุภชาลาทิพย์ (2533 : 23) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของช่างเสริมสวย ไว้ดังนี้ คือ

1. เป็นผู้มีความมานะอดทน
2. เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ
3. เป็นผู้มีความบุคลิกลักษณะที่ดี เป็นเสน่ห์แก่ผู้พบเห็นและรู้จัก
4. เป็นผู้รักษาความสะอาดของร่างกายและเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน
5. เป็นผู้ชอบคิด หมั่นศึกษาหาความรู้ใส่ตน
6. เป็นคนฉลาดหลักแหลม มีปฏิภาณไหวพริบดี รู้จักกาลเทศะ
7. เป็นคนรู้จักการประมาณตน
8. เป็นคนดีมีศีลธรรม มีจรรยาบรรณที่ดี

ซึ่งคุณสมบัติของช่างเสริมสวยนั้น เป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ และสร้างเสริมได้โดยอาศัยการฝึกฝน ฝึกหัด และการสังเกต การจดจำ ประกอบกับความชำนาญ และความรู้รอบตัว ซึ่ง พัทธา ศุภชาลาทิพย์ (2533 : 24) ได้กล่าวว่า การสร้างเสริมบุคลิกลักษณะของช่างเสริมสวย เป็นสิ่งจำเป็นเพราะการเป็นคนที่มีบุคลิกลักษณะดีนั้น จะเป็นเสน่ห์แก่ผู้พบเห็นและผู้ที่ได้รู้จัก ทำให้คนมีความเลื่อมใส ผู้ที่มีคุณลักษณะดีนั้น หมายถึง การรู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่น

1. การแสดงตนและการพูดจา ประกอบด้วยการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย เรียกว่าทำตัวได้เหมาะสมกับกาลเทศะ
2. การแสดงตนควรทำให้เหมาะสมกับกาลเทศะ พร้อมทั้งรักษาสุขภาพให้สมบูรณ์อยู่เสมอเป็นบุคคลที่เข้มแข็งแต่ไม่ใช่ว่าแข็งกระด้าง ประกอบด้วยการแต่งกายสะอาดเรียบร้อย สวยงาม เป็นผู้มีการตรวจตราตนเองอยู่เสมอ
3. การแสดงออกทางจิตใจ ควรเป็นผู้มีจิตใจสะอาด เป็นผู้มีความเมตตา กรุณา รู้จักรักษากิริยามารยาท รู้จักระงับอารมณ์ได้
4. กิริยามารยาทอ่อนโยน เรื่องมารยาทเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นคุณสมบัติประจำตัวของบุคคลคนเราแสดงนิสัยความเป็นผู้ดี ว่ามีการศึกษาเพียงใดนั้น ก็สังเกตจากกิริยามารยาทนั่นเอง
5. มีความสุภาพเรียบร้อย มีการสำรวม มีสัมมาคารวะทั้งกาย วาจา ใจ ในการแสดงออก
6. ไหวพริบดี ซึ่งจะสามารถช่วยในการการพูด การวางตัวได้เหมาะสม ช่วยแก้ไขการทำงานต่างๆ ที่ติดขัดให้สำเร็จไปได้ คนมีไหวพริบดีนั้น ก็ด้วยอาศัยการพบเห็นมามาก และนำสิ่งที่พบเห็นมาแก้ไขดัดแปลงนำไปใช้

บุคลิกลักษณะดี เรียกว่าเป็นคนมีเสน่ห์ อันเป็นลักษณะที่มีคุณสมบัติดังนี้

1. นิสัย ใจคอดี มีความซื่อสัตย์
2. มีอารมณ์ขัน เยือกเย็น

ทั้งสองอย่างจะช่วยให้บุคลิกลักษณะดี เป็นที่นับถือแก่ผู้พบเห็น จัดว่าเป็นคนที่มีเสน่ห์ จะพูดจาหรือทำอะไรก็ได้ผล มีคนเชื่อถือ บุคลิกลักษณะ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะผู้ที่มิอาชีพด้านการให้บริการแล้ว คุณลักษณะที่ดีนั้นหากมีอยู่ในตัวบุคคลแล้ว ก็จะช่วยให้บุคคลนั้นประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ตลอดจนชีวิตส่วนตัว

1.1.5 บุคลิกภาพของช่างเสริมสวย

ศรีนวล โกมลวนิช (2516 : 4) กล่าวว่า มีคำกล่าวที่เราได้ยินกันอยู่เสมอว่า บ้านของนายช่างปลูกบ้านหรือของอะไรของนายช่างก็ตามมักจะดูไม่ใคร่ได้ เพราะช่างไม่มีเวลาจะทำของๆ ตนให้ดี เลยกลายเป็นข้อแก้ตัวที่พูดกันต่อๆ ไป ช่างเสริมสวยจะยอมรับคำกล่าวทำนองนี้ไม่ได้ เพราะถ้าปล่อยตัวไม่ตกแต่งไม่ปรับปรุงบุคลิกภาพตนเอง จะเป็นการทำลายศรัทธาของผู้ที่มาใช้บริการ การระวังรักษารูปร่างหน้าตาและการแต่งตัวของช่างเสริมสวย จะเป็นการโฆษณาที่ดีที่สุดแก่ลูกค้า

การที่รักษามบุคลิกภาพให้ดีที่สุดอยู่เสมอ นั้น ต้องอาศัยความเอาใจใส่เป็นประจำวัน ในสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งมีส่วนในการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่มีเสน่ห์ มองดูเรียบร้อยประณีตสะอาด

ช่างเสริมสวย ซึ่งมีท่าทางเรียบร้อย และมีบุคลิกลักษณะเป็นที่น่าพอใจ จะสามารถจูงใจลูกค้าและทำให้ลูกค้ามั่นใจในบริการที่ได้รับ หรือสินค้าที่ได้ซื้อไป ช่างเสริมสวยที่มีนิสัยรักความสะอาด จะแสดงนิสัยออกมาให้เห็นในเวลาทำงาน การแต่งฟอร์มที่สะอาดหมดจดเป็นสิ่งจำเป็นยิ่ง การทำงานบริการซึ่งจะต้องใกล้ชิดกับลูกค้านั้นจะต้องระวังเรื่องกลิ่นตัวให้มาก ต้องล้างมือก่อนและหลังจากปฏิบัติการทุกครั้ง การกระทำดังนี้แสดงให้เห็นนิสัยรักความสะอาด และการเอาใจใส่ถึงลูกค้า

บุคลิกลักษณะของช่างเสริมสวย มีส่วนช่วยในการทำงาน และช่วยให้เป็นที่นิยมของลูกค้า นอกจากนั้นยังช่วยให้เกิดความรู้สึกสบายตา สบายใจ แก่ทุกคนที่เกี่ยวข้อง การยิ้ม ที่แสดงออกถึงความจริงใจและน้ำเสียงที่บ่งถึงความมีไมตรีจะช่วยให้อลูกค้ารู้สึกสบายใจและอยากจะมาใช้บริการ

ช่างเสริมสวยซึ่งมีหรือเสริมสร้างบุคลิกภาพให้เป็นที่น่านิยมนั้น จะช่วยให้ตนเองก้าวหน้า และทำให้ร้านเสริมสวยที่ตนปฏิบัติงานอยู่ได้รับความสนใจยิ่งขึ้น ต่อไปนี้คือบุคลิกภาพที่น่านิยม

1. ความเอาใจใส่ในงาน ช่างเสริมสวย หรือพนักงานต้อนรับที่มีความสนใจและเอาใจใส่ในงานจะต้อนรับลูกค้า และเตรียมที่จะให้บริการเต็มที่
2. ความศรัทธาในงาน ช่างเสริมสวยที่มีความศรัทธาในงาน จะมีความภูมิใจและความสุขในงาน
3. ความริเริ่ม ช่างเสริมสวย ที่มีความริเริ่มนั้นรู้ว่าควรจะทำอะไรต่อไป โดยมีต้องรอให้บอก
4. ความมีมารยาท ช่างเสริมสวยที่มีมารยาทเป็นผู้ที่คำนึงถึงความรู้สึกของคนอื่นอยู่เสมอ

1.1.6 อุปนิสัยและความประพฤติของช่างเสริมสวย

ช่างเสริมสวยที่ดีซึ่งจะได้รับความสำเร็จในอาชีพของตนนั้น นอกจากจะต้องได้รับการอบรมในด้านวิชาการเสริมสวย มีบุคลิกภาพเป็นที่น่าสนใจแล้วต้องมีอุปนิสัยและความประพฤติที่เหมาะสมด้วย แพทย์ต้องมีจรรยาแพทย์ ครูต้องมีจรรยาของครูฉันใด ช่างเสริมสวยก็ต้องมีจรรยาของช่างเสริมสวยฉันนั้น

ศรีนวล โกมลวนิช (2516 : 12-14) กล่าวว่า ช่างเสริมสวยที่รักก้าวหน้าในอาชีพ ควรฝึกฝนนิสัยให้เป็นคนดังนี้

1. ตรงต่อเวลา เช่น มาทำงานตรงเวลา ทั้งนี้เพื่อไม่ต้องให้ผู้มาบริการคอยนาน ทำให้เกิดการเบื่อนหน่าย และอาจไม่มาอีก ทำให้เสียลูกค้าไปอย่างน่าเสียดาย
2. มีนิสัยสุขภาพ มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ร่าเริงอยู่เสมอ
3. รักความเป็นระเบียบ แต่งตัวให้สะอาด ประณีต และเป็นที่น่าสนใจ
4. ระมัดระวังการปฏิบัติงานหรือให้บริการแก่ลูกค้า พึงปฏิบัติงานด้วยความเบามือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานเกี่ยวกับผม
5. มีความอดทน ใจเย็น และหนักแน่น ต่อคำติชมของผู้รับบริการ
6. เชื่อถือได้ ไม่มีนิสัยชอบพูดเรื่องของคนอื่นหรือสอดรู้สอดเห็นในเรื่องที่มีใช้ธุระของตน ผู้ที่จะเป็นช่างเสริมสวยที่ดี ควรจะฝึกนิสัยและปฏิบัติตนให้เคยชินกับการเป็นช่างเสียตั้งแต่ยังอบรมการเสริมสวยอยู่ช่างที่ได้รับความสำเร็จนั้นไม่ใช่เพราะฝีมือดีอย่างเดียว แต่ต้องมีนิสัยดีประกอบด้วย อุปนิสัยและคุณสมบัติที่ช่างเสริมสวยควรสร้างเสริมมีดังต่อไปนี้
1. สร้างความรู้ที่ดีหรือรอบพินิจที่ติดแก่ผู้ได้พบเห็น สร้างบุคลิกภาพ ความมั่นใจและคุณสมบัติต่าง ๆ อันเป็นที่น่านิยม
2. เอาใจใส่กับสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ซึ่งจะทำให้ผู้รับบริการชอบท่าน
3. การต้อนรับลูกค้า ควรกระทำด้วยความเต็มอกเต็มใจ แสดงให้ลูกค้าเห็นว่า ยินดี ด้วยความเต็มใจ
4. พยายามควบคุมอารมณ์ให้เป็นปกติอยู่เสมอ ในการติดต่อหรือปฏิบัติตามผู้มาขอรับบริการ จงทำด้วยความฉลาดและมีไหวพริบ
5. ตรงต่อเวลาและทำงานให้มีประสิทธิภาพ
6. ชี้นำให้เห็นผลดีหรือประโยชน์ของสิ่งที่ต้องการขาย อย่างไรก็ตามบุคลิกภาพดีและการแต่งการของช่างเสริมสวยเป็นการโฆษณาที่ดียิ่งกว่าคำโฆษณาอื่นใด
7. สร้างเสริมความสามารถในด้านธุรกิจและการขาย โดยใช้สามัญสำนึกเข้าช่วยเวลาที่จะแนะนำบริการหรือสินค้าอะไรให้แก่ผู้รับบริการ จงทำด้วยความตั้งใจและมีไหวพริบ
8. กะงานหรือคิดกำหนดงานที่จะทำล่วงหน้าแต่ละวัน เพื่อให้ไม่เสียเวลา
9. พร้อมที่จะรับฟังคำบ่นหรือวิจารณ์ของลูกค้า รวมทั้งหาทางแก้ไขหรือออมชอมกันตลอด
10. ฝึกการพูดให้ชัดเจน และพูดอย่างฉลาด ถึงเวลาฟังก็ให้ผู้อื่นพูดอย่างตั้งใจ

สิ่งที่ช่างเสริมสวยไม่ควรกระทำหรือไม่ควรให้เกิดมีขึ้น

1. ขบเคี้ยวอะไรในปาก หรือสูบบุหรี่ต่อหน้าผู้มารับบริการ
2. พูดด้วยเสียงอันดัง และเปิดวิทยุดังเกินไป
3. ดิเตียนคนอื่น หรือ การปฏิบัติงานของคนอื่น ให้ผู้มารับบริการหรือให้ช่างเสริมสวยด้วยกันฟัง
4. พูดคุยเรื่องส่วนตัวของผู้มารับบริการ
5. เดินดุ่มหรือเดินลากเท้าทำให้เกิดเสียงรำคาญ
6. นั่งนอน หรือ ปล่อยตัวตามสบายในห้องเสริมสวย หรือ ส่วนที่จัดไว้รับแขก

1.1.7 จรรยาของช่างเสริมสวย

จรรยาของช่างเสริมสวย ก็คือความประพฤติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานของตนและการติดต่อเกี่ยวข้องกับนายจ้าง ผู้มารับบริการและผู้ร่วมงาน สิ่งที่สำคัญที่สุดในจรรยาของการเสริมสวยและอาชีพอื่นใดก็ตามก็คือ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความมีมารยาท การนับถือและการยอมรับความนึกคิดและสิทธิของคนอื่น ช่างเสริมสวยที่มีจรรยานั้นมักจะเป็นผู้ที่ให้บริการที่ดี ที่ถูกใจแก่ผู้มารับบริการ เพราะคำนึงถึงความต้องการ ความเหมาะสมและสวัสดิภาพของลูกค้าอยู่เสมอ

ช่างเสริมสวยควรยึดถือจรรยาประจำอาชีพดังต่อไปนี้ (ศรีนวล โกมลวนิช. 2516 : 12)

1. พยายามหาความรู้ทฤษฎีและการปฏิบัติเกี่ยวกับการเสริมสวย
2. มีศรัทธาในอาชีพเสริมสวยอย่างจริงจัง และปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์
3. รักษาคำพูดและปฏิบัติตามข้อผูกพันที่ให้ไว้
4. ปฏิบัติตามข้อบังคับหรือบทบัญญัติควบคุมการเสริมสวย
5. รักษาชื่อเสียงให้ดี เป็นตัวอย่างในความประพฤติและการกระทำ
6. สุภาพอ่อนโยน เป็นมิตรและให้เกียรติแก่ลูกค้า หรือมีผู้ที่มารับบริการ
7. ปฏิบัติต่อผู้ที่มาใช้บริการทุกคนด้วยความเสมอหน้ากัน ไม่เลือกทำดีเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล
8. มีความจริงใจต่อเจ้าของ ผู้จัดการ และเพื่อนร่วมงาน

ช่างเสริมสวยที่จรรยาไม่ดี นั้น ย่อมนำความเสื่อมเสียมาสู่วงการเสริมสวยทั่วไป เพื่อนร่วมงานเป็นรายบุคคล และโดยเฉพาะอย่างยิ่งร้านเสริมสวยที่ตนทำงานอยู่

1.1.8 วัตถุประสงค์ของการแต่งหน้า

วัตถุประสงค์ของการแต่งหน้า ก็เพื่อแก้ไขและตกแต่งใบหน้าโดยเน้นส่วนที่ดี และกลบเกลื่อนส่วนที่บกพร่องไม่ให้เห็นชัด การเลือกเครื่องสำอางในการแต่งหน้าควรให้กลมกลืน และส่งเสริมผิวซึ่งเป็นธรรมชาติ การแต่งหน้านั้นไม่มีแบบแผนตายตัว เพราะเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ที่ต้องอาศัยการสังเกตเป็นรายบุคคลไป เวลาแต่งมุ่งให้เห็นความสวยงามเป็นประการสำคัญ

1.1.9 ความสำคัญของการตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์

การที่นักแสดงคนหนึ่งจะสามารถแสดงได้หลายบทบาทนั้น จำเป็นต้องเปลี่ยนบุคลิกลักษณะจำเพาะของผู้แสดงให้เข้ากับเรื่องหรือเข้ากับบุคลิกลักษณะจำเพาะของตัวละครที่กำหนดไว้ในเรื่อง เมื่อเป็นเช่นนี้การตกแต่งผู้แสดงให้เข้ากับเรื่องจึงเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญยิ่ง ความสำคัญของการตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์นั้นพอจะแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. ความสำคัญต่อเรื่อง ความสำคัญของการตกแต่งที่มีความสำคัญต่อเรื่องภาพยนตร์นี้ได้แก่ ผู้แสดงต้องดูเหมือนกับเหตุการณ์ในบทภาพยนตร์ เช่น ในบทกำหนดว่า พระเอกที่เป็นเจ้าเมืองอายุควรประมาณ 50-55 ปี เป็นเจ้าเมืองสมัยอยุธยาตอนต้นเมื่อเรื่องกำหนดมาอย่างนี้ ถ้าผู้อำนวยการการสร้างหาพระเอกที่มีลักษณะตามบทไม่ได้หรือหาได้แต่แสดงไม่ได้ ก็จำเป็นต้องใช้นักแสดงอาชีพที่มีฝีมือ และสามารถในการแสดงเป็นเยี่ยมมาแสดง นักแสดงคนนี้อาจมีอายุน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในบท ช่วงตกแต่งจะต้องตกแต่งเพื่อเปลี่ยนนักแสดงอายุน้อยคนนี้ให้เป็นอายุ 50-55 ปี ต้องตกแต่งหน้าตา ทรงผม ตลอดจนเครื่องแต่งกายให้เหมือนสมัยอยุธยาตอนต้นทุกประการไม่เช่นนั้นภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับเหตุการณ์อยุธยาตอนต้นที่ลงทุนมหาศาลสร้างขึ้นมากจะไม่สมบูรณ์ ไม่สมจริง เป็นการถูกผู้ที่ต้องเสียเงินเข้าดูภาพยนตร์เรื่องนั้นด้วย หรือ

บทภาพยนตร์กำหนดให้ฆาตกรในเรื่องเป็นคนที่มีความซับซ้อนๆ ตาสองข้างไม่เสมอกัน ข้างซ้ายเล็กข้างขวาใหญ่ แก้มสองข้างไม่เหมือนกัน แก้มข้างซ้ายแฟบแต่แก้มข้างขวานูนขึ้น คางผู้แสดงก็ใหญ่ จมูกโค้งงุ้มลงยาวออกมาถึงริมฝีปากบน เมื่อมองดูผิวเผินก็รู้ว่าเขาคือฆาตกร เมื่อบทกำหนดผู้แสดงออกมาอย่างนี้ ผู้กำกับการแสดงต้องจ้างนักแสดงอาชีพแล้วตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงรูปร่างที่ปรากฏภายนอกให้เหมือนกับตัวละครที่กำหนดไว้ในภาพยนตร์ได้ ผู้แสดงคนที่มีมืออาชีพและตกแต่งแล้วนี้ สามารถแสดงได้ถึงบทดีกว่า การถ่ายทำก็ไม่ต้องเสียเวลามาถ่ายซ้ำหลายเที่ยว หรือที่เรียกว่าหลายเทค (Take) นั่นเอง จะเห็นว่าการตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์มีความสำคัญดังที่กล่าวมาแล้ว

2. ความสำคัญต่อการถ่ายทำภาพยนตร์ในด้านเทคนิคถ่ายทำโดยทั่วไป เพราะว่าการตกแต่งมีความสัมพันธ์กับฟิล์มภาพยนตร์ ในการถ่ายทำภาพยนตร์ไม่ว่าจะเป็น 16 มิลลิเมตร หรือ 35 มิลลิเมตร หรือใหญ่กว่าไม่ว่าจะเลือกใช้ฟิล์มขาวดำหรือฟิล์มสีธรรมชาติก็ตาม การตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์ต้องให้สมดุลกันกับฟิล์มที่ใช้ด้วย ทั้งนี้เพราะว่าฟิล์มแต่ละชนิดมีความไวต่อสีไม่เท่ากัน ฟิล์มขาวดำบางชนิดถ่ายสีเหลือง สีน้ำตาลไหม้จะได้สีออกมาที่อ่อนกว่าปกติ การเลือกสีสำหรับตกแต่งผู้แสดงต้องเลือกอย่างพิถีพิถันเพื่อให้ได้ผลออกมาตามที่ต้องการ ส่วนฟิล์มสีสำหรับถ่ายทำภาพยนตร์นั้น โดยทั่วไปแล้วจัดสีจะพิมพ์ฟิล์มให้ตรงอุณหภูมิของสีที่เรียกว่า คัลเลอร์ เทมเปอร์เรเจอร์ (Color Temperature) คือจัดสีของฟิล์มไว้สำหรับถ่ายกับแสงแดดและใช้ถ่ายกับแสงไฟ ถ้าเราใช้ฟิล์มถูกต้องกับชนิดของแสง ภาพที่ออกมาตรงกับสีที่แต่งเสมอ

นอกจากนี้การตกแต่งผู้แสดงยังมีความสัมพันธ์ต่อการให้แสงในการถ่ายทำภาพยนตร์ด้วย การให้แสงในโรงถ่ายบางครั้งจะเกิดในบริเวณใต้คาง ใต้ตาหรือเงาจมูก การตกแต่งจะช่วยลดเงาได้มากทำให้สีผิวกลมกลืนกับการให้แสงเป็นอย่างดีหรือบางครั้งการให้แสงมีวัตถุประสงค์จะให้ผู้แสดงดูหน้าเกลียดน่ากลัว เช่น ให้แสงผู้แสดงเรื่องผีจากมุมต่ำสุดจะทำให้ผู้แสดงดูน่าเกลียดน่ากลัวมาก ถ้าได้ตกแต่งเสริมเข้าไปอีกส่วนหนึ่งจะทำให้ได้ภาพสมจริงมากขึ้น

3. การตกแต่งผู้แสดงภาพยนตร์ที่มีความสำคัญต่อการถ่ายภาพใกล้ (Close-Up) ภาพใกล้เป็นตอนสำคัญที่ใช้เพื่อให้เห็นอารมณ์สีหน้าตลอดจนท่าทางของผู้แสดงที่แสดงให้ปรากฏบนจอ นอกจากนั้นภาพใกล้ยังใช้เพื่อเน้นให้เห็นทั้งความงามเพื่อเร้าอารมณ์ผู้ดู เช่น ถ่ายภาพใกล้ดอกไม้หรือใบหน้านางเอกเพื่อเร้าอารมณ์ผู้ดู เช่น แสดงให้เห็นภาพที่ใกล้ของผลที่เน่าเฟะมีหนอนไต่เต็มไปหมด หรือถ่ายใกล้เห็นผิวหนังขรุขระพองจากไฟไหม้หรือน้ำร้อนลวก เป็นต้น การตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์เพื่อถ่ายภาพใกล้จึงเป็นสิ่งสำคัญ ต้องทำให้เห็นสมจริงจะผิดพลาดไม่ได้ การตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์ย่อมแตกต่างจากการตกแต่งผู้แสดงในละคร เพราะภาพยนตร์จะนำผู้ดูออกห่างจอก็ได้ จะนำผู้ดูเข้าใกล้ขีดการแสดงที่สุดก็ได้ด้วยภาพใกล้ ส่วนการตกแต่งผู้แสดงละครบนเวทีนั้น ต้องคำนึงถึงผู้ที่นั่งอยู่แถวหลังสุดด้วย เพราะการดูละครนั้นเราจะเห็นภาพการแสดงคงที่ไม่ว่าจะนั่งอยู่แถวไหนเราจะเห็นภาพผู้แสดงบนเวทีแค่นั้นหรือไม่สามารถลู่ไปดูใกล้ๆ ในตอนที่เรารับไม่ได้ หรือไม่สามารรถลู่ออกดูห่างๆ ในตอนที่เราไม่ชอบไม่ได้ เพราะฉะนั้นการตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์จึงมีความสำคัญทุกขั้นตอนในตัวมันเอง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532 : 286-288)

1.1.10 ประเภทของการตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532 : 288-290) การตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์มีหลายประเภทด้วยกันแต่พอสรุปได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. การตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์เพื่อความสวยงาม การตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์

ประเภทนี้ได้แก่ การตกแต่งเพื่อส่งเสริมความงามที่มีอยู่แล้วให้เด่นชัดยิ่งขึ้น ได้แก่ ตกแต่งใบหน้า เรือนผม โดยทั่วไปให้ดูเด่นยิ่งขึ้น ผู้แสดงบางคนสวยงามและสง่างามอยู่แล้ว การตกแต่งก็อาจไม่จำเป็นมาก อาจจะเพียงใช้แป้งพ่นแก้ขี้ขี้หรือที่ใบหน้าให้ดูดีขึ้น ไม่ให้สะท้อนแสงในตอนถ่ายทำ หรือผู้แสดงอาจมีหน้าผากใหญ่ หนา เหนียวเกินไป อาจใช้เมคอัพสีมืดๆ ตกแต่งบริเวณนั้น ก็จะช่วยให้ตกแต่งจะแก้ไขให้ดูดีขึ้น หรือนางเอกหน้าตาสวย แต่ตาสีหรือเล็กไปหน่อย ช่วงตกแต่งจะแก้ไขให้ดูดีขึ้นทันที การตกแต่งประเภทนี้บางครั้งผู้แสดงก็อาจตกแต่งเองได้หรือมีช่างตกแต่งทำให้อีกสะดวกขึ้น

2. การตกแต่งเพื่อผลพิเศษ การตกแต่งประเภทนี้ได้แก่ การตกแต่งเพื่อให้ผู้แสดงเปลี่ยนแปลงไปตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในบทภาพยนตร์ เช่น ในบทกำหนดให้พระเอกแสดงเป็นพระเอกในวรรณคดีโบราณซึ่งแตกต่างจากปัจจุบัน การที่จะหาคนในยุคปัจจุบันให้ดูเหมือนคนในวรรณคดีโบราณย่อมทำได้ยากกว่าการตกแต่งพระเอกในยุคปัจจุบันให้ดูเหมือนพระเอกในวรรณคดีโบราณ การตกแต่งประเภทนี้ย่อมเปลี่ยนแปลงใบหน้า ทรงผมตลอดจนการแต่งกายให้เข้ากับบรรยากาศในอดีตหรือผู้แสดงในเรื่อง วัตถุประสงค์หลักของการตกแต่งเพื่อผลพิเศษด้านเปลี่ยนตัวผู้แสดงนั้น คือการดึงเอาลักษณะอุปนิสัยของตัวละครในเรื่องออกมาให้มากที่สุดที่จะทำได้ ผู้ทำการตกแต่งจะต้องศึกษาความรู้หรือวิจัยหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวละครในเรื่องนั้นๆ ให้มากที่สุด เรื่องที่สำคัญๆ ที่จะต้องศึกษาพอจะแบ่งได้มีอยู่ 7 เรื่องด้วยกันคือ เผ่าพันธุ์ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความพิการของร่างกาย การแต่งกาย อายุ บุคลิกลักษณะของตัวละครในบทภาพยนตร์

ในเรื่องเผ่าพันธุ์นั้นรวมไปถึงลักษณะเด่นประจำเผ่ารูปร่างเล็ก หน้าตา จมูกแบน หรือใหญ่โดยอย่างไร สีส้ม สีตาเป็นอย่างไร เป็นต้น สิ่งแวดล้อมในเรื่องก็มีความสำคัญต่อการตกแต่งตัวผู้แสดงอีกด้วย สีผิวของชาวนาแตกต่างจากสีผิวของเสมียนพนักงานที่ทำงานในร่ม หรือแม้แต่คู่แฝดที่แยกกันอยู่คนละทวีปย่อมมีผิวที่แตกต่างกัน เป็นต้น

สุขภาพพลานามัยก็เช่นกัน ถ้าในบทไม่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น เช่น ตัวละครมีตาเดียว จมูกเบี้ยว ศีรษะล้านหรือรอยฟกช้ำ ดำเขียวตามใบหน้า ขอบตาหรือส่วนอื่นๆ ของร่างกาย ผู้ตกแต่งจะต้องแต่งให้ผู้แสดงมีลักษณะการใกล้เคียงกับลักษณะการของตัวละครในเรื่องมากที่สุด เช่นความพิการของร่างกาย ตัวละครอาจจะมีความพิการของร่างกายเพียงเล็กน้อย หรือพิการมากอันอาจเกิดจากโรคบางอย่างหรืออุบัติเหตุ

อายุก็มีความสำคัญเช่นกัน ถ้าผู้แสดงอยู่ในวัยหนุ่มสาวแสดงบทบาทของตัวละครในบทซึ่งเป็นวัยหนุ่มสาว การตกแต่งก็จะตกแต่งเพื่อความสวยงาม ลักษณะที่ปรากฏออกมาในจอภาพยนตร์ ที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้แสดงอยู่ในวัยหนุ่มสาวนั้น นอกจากนั้นการมองเห็นจากภายนอกแล้วจะเห็นว่าผิวพรรณของคนหนุ่มสาวนั้น จะเต่งตึง เกลี้ยงเกลา หน้าตามีเลือดผาด ริมฝีปากไม่แห้งแตก คิ้วโค้งเรียบงามและมีผมดก ในเรื่องของอายุนั้นถ้าได้กำหนดไว้ในบทภาพยนตร์ ผู้กำกับกับการแสดงจะช่วยกำหนดให้ว่าผู้แสดงควรมีอายุประมาณกี่ปี แต่ถ้าบทกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าตัวละครในเรื่องต้องแสดงอย่างต่อเนื่องจากอายุ 30-60 ปี แต่ผู้แสดงยังเป็นคนหนุ่มอายุประมาณ 30 ปี เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ตกแต่งต้องตกแต่งผู้แสดงให้ดูมีอายุ 60 ปี

ส่วนบุคลิกลักษณะของตัวละครในเรื่องก็มีความสำคัญต่อการตกแต่งอย่างยิ่ง ถ้าตัวละครในเรื่องนี้เป็นคนเข้มแข็ง หน้าตาคน แต่กลับตกแต่งผู้แสดงให้มีลักษณะตรงกันข้าม ผลที่ได้จากการตกแต่งนั้นก็จะไม่ตรงตามเรื่องในภาพยนตร์ ผลอาจจะตกไปถึงทำให้ภาพยนตร์เปลี่ยนไปจากวัตถุประสงค์ไปเลย การตกแต่งเพื่อผลพิเศษนอกจากจะตกแต่งเปลี่ยนแปลงตัวแสดงแล้วยังตกแต่งผลพิเศษอื่นๆ อีกมากมายได้แก่ แต่งบาดแผล แต่งรอยฟกช้ำที่ถูกกระทบของแข็งแต่งเลือดกระเซ็นตอนถูกยิง หรือแต่งใส่ทะลักออกมาตอนถูกแทง เป็นต้น

1.1.11 ผู้ทำหน้าที่ตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์

ผู้ทำหน้าที่ตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์มีความสำคัญต่องานสร้างภาพยนตร์อย่างยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากว่าภาพยนตร์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ภาพยนตร์จะเข้าถึงแก่นแห่งศาสตร์และความงามแห่งศิลป์ได้ด้วยฝีมือความรู้สามารถผู้ตกแต่งในภาพยนตร์สิ่งที่ควรจะต้องรู้เกี่ยวกับผู้ตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์มีมากมายหลายเรื่อง แต่ที่สำคัญๆ ที่เราควรจะต้องรู้อาจสรุปได้มีอยู่ด้วยกัน 3 เรื่องได้แก่ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2532 : 291-292)

1. ประเภทของผู้ตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์
2. ความรู้และคุณสมบัติของผู้ตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์
3. ภารกิจของผู้ตกแต่งผู้แสดงกับด้านอื่นๆ ในงานสร้างภาพยนตร์

1. ประเภทของผู้ตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์ นั้น พอจะจำแนกประเภทของผู้แสดงประเภทใหญ่ๆ ออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ผู้ตกแต่งเพื่อความสวยงามและผู้ตกแต่งเพื่อผลพิเศษ ผู้ตกแต่งเพื่อความสวยงามจะทำหน้าที่ตกแต่งผู้แสดงทั้งชายและหญิงให้ดูสวยงามมากยิ่งขึ้น จะทำหน้าที่ตกแต่งเสริมส่วนที่เด่นที่งามอยู่แล้ว ให้เด่นให้งามมากยิ่งขึ้น หรืออาจจะตกแต่งเพื่อแก้ไขส่วนที่บกพร่องในตัวผู้แสดงให้ดูสมประกอบมากยิ่งขึ้น เช่นการตกแต่งคนที่ไม่มีจมูกเลยให้เป็นคนจมูกโด่ง ตกแต่งคนศีรษะล้านให้มีผมดกดำ ตกแต่งคนแก้มตอบให้เป็นคนแก้มเต่ง เป็นต้น

ส่วนผู้ตกแต่งผู้แสดงเพื่อผลพิเศษนั้น จะทำการตกแต่งอย่างอื่นที่ไม่ใช่ความงามอย่างเดียว เป็นการตกแต่งที่สลับซับซ้อน เช่น การตกแต่งเสริมหน้าด้วยวัสดุสามมิติ แต่งคนมีผมดกดำให้เป็นคนศีรษะล้าน ตกแต่งคนตึกให้เป็นคนพิการ ตกแต่งคนให้เป็นผี ตกแต่งคนให้เป็นสัตว์ ตกแต่งคนผู้แสดงให้มีบาดแผล รอยฟกช้ำดำเขียว และลักษณะอื่นๆ ที่กำหนดให้มีในบทภาพยนตร์

2. ความรู้และคุณสมบัติของผู้ตกแต่งผู้แสดง ไม่มีข้อกำหนดไว้ว่าผู้ทำการตกแต่งต้องมีความรู้ระดับนั้นระดับนี้ แต่เนื่องจากว่าภาพยนตร์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ดังกล่าวแล้ว ผู้ทำการตกแต่งจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในวิชาชีพที่ตนปฏิบัติอยู่ เช่น ผู้ตกแต่งเพื่อความสวยงามต้องมีความรู้เรื่องเครื่องสำอาง ต้องมีความรู้เรื่องผิวพรรณ ต้องมีความรู้เรื่องสี เรื่องแสงในการถ่ายภาพยนตร์ เป็นต้น ส่วนผู้ตกแต่งเพื่อผลพิเศษนั้นต้องมีความรู้หลายเรื่องมากขึ้น นอกจากจะรู้เรื่องเครื่องสำอางบ้างแล้วยังต้องมีความรู้เรื่องวรรณคดี รู้เรื่องสี รู้เรื่องแสงในการถ่ายภาพยนตร์ รู้เรื่องวัสดุและอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการตกแต่งอย่างปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อผิวหนังของมนุษย์ เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตามผู้ทำการตกแต่งทั้งสองประเภทนี้จะต้องได้รับการศึกษายอบรมในระบบมาแล้วอย่างน้อยก็จบหลักสูตรการตกแต่งแต่ละประเภทและสำหรับการตกแต่งเพื่อผลพิเศษจะต้องผ่านการศึกษายอบรมนานกว่าและมากกว่าการตกแต่งเพื่อความสวยงาม

3. ภารกิจของผู้ตกแต่งผู้แสดงในด้านอื่นๆ ในภาพยนตร์ จะเห็นว่าผู้ตกแต่งผู้แสดงในภาพยนตร์มีภารกิจในงานด้านอื่นๆ อีกมากมายพอสรุปได้ดังนี้

3.1 ภารกิจเกี่ยวข้องกับผู้กำกับภาพยนตร์ ผู้กำกับภาพยนตร์จะเป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจและกำหนดเรื่องต่างๆ ในภาพยนตร์ ทุกคนในกองถ่ายจะต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามผู้กำกับ เมื่อผู้แสดงได้รับบทภาพยนตร์และได้รับมอบหมายงานสร้างภาพยนตร์จากผู้อำนวยการสร้างแล้ว ผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องมอบบทภาพยนตร์ให้แก่ผู้ทำการตกแต่งในภาพยนตร์ เมื่อผู้ทำการตกแต่งได้รับบทจากผู้กำกับแล้ว จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ ปรึกษากับผู้กำกับการแสดงอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ที่จะตก

แต่งผู้แสดงอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับเรื่อง ผู้กำกับอาจจะบอกแนวทางที่เขาต้องการ ส่วนรายละเอียดอย่างอื่นเกี่ยวกับการตกแต่งนั้นเป็นหน้าที่ของผู้ทำหน้าที่ตกแต่ง

3.2 การกิจกับบทบาทพยนตร์ เมื่อผู้ทำหน้าที่ตกแต่งผู้แสดงได้รับบทบาทพยนตร์จากผู้กำกับการแสดงแล้วจะทำศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับตัวผู้แสดงที่จะปรากฏบนจออย่างละเอียด เขาจะศึกษาเหตุการณ์ในเรื่องว่า เกิดขึ้นในสมัยใด สิ่งแวดล้อมในสมัยนั้นเป็นอย่างไร บุคลิกลักษณะของคนสมัยนั้นเป็นอย่างไร ช่วงอายุของผู้แสดงอยู่ในช่วงใด ฐานะของผู้แสดงเป็นอย่างไรทั้งนี้เพื่อหาวิธีกำหนดการตกแต่งให้เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะ อายุ อาชีพ และฐานะในสังคมของผู้แสดงที่กำหนดไว้ในบทบาทพยนตร์

3.3 การกิจกับผู้แสดง เมื่อผู้ทำหน้าที่ตกแต่งได้ศึกษาบทดีแล้ว และได้พบกับผู้แสดงที่ผู้กำกับการแสดงส่งมาให้แล้ว จะทำการศึกษา ค่าโครงหน้าตา บุคลิกลักษณะทั้งหมด แล้วแจ้งให้ผู้แสดงทราบว่า เขาจะถูกตกแต่งอย่างไร จะตกแต่งให้สวยงามอย่างเดียว หรือจะถูกตกแต่งเพื่อผลพิเศษบางประการ การตกแต่งเพื่อผลพิเศษนั้นจะสลับซับซ้อน หรือง่าย ๆ อย่างไม่รู้ เมื่อตกลงกันได้แล้วก็นัดหมายเรื่องวัน เวลา ในการตกแต่ง งานตกแต่งผู้แสดงนั้นนับว่าเป็นงานในขั้นตอนแรกๆ ของการถ่ายทำ ผู้แสดงและผู้ทำหน้าที่ตกแต่งต้องทำงานก่อนเวลาการถ่ายทำจะเริ่มขึ้นล่วงหน้าหลายชั่วโมง สมมุติว่าการถ่ายทำจะเริ่ม 10.00 น. ผู้ทำหน้าที่ตกแต่งและผู้แสดงต้องทำการตกแต่งตั้งแต่เวลา 8.00 น. ทั้งนี้เพราะว่าการตกแต่งผู้แสดงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์จะต้องใช้เวลาพอสมควร จึงจะได้พอสมควรอย่างสมบูรณ์ตามที่ต้องการ เมื่อถึงขั้นตอนถ่ายทำจริงๆ ผู้ทำหน้าที่ตกแต่งผู้แสดงยังต้องเฝ้าดูผู้แสดงตลอดเวลาที่มีการถ่ายทำทั้งนี้ก็เนื่องจากว่าหากเกิดความบกพร่องหรือผิดพลาดขึ้นในระหว่างการถ่ายทำในส่วนของการตกแต่ง ผู้ตกแต่งจะได้แก้ไขปัญหาได้ทันที่

เมื่อการถ่ายทำสิ้นสุดลงในแต่ละวันผู้ทำการตกแต่งผู้แสดง ยังต้องดูแลผู้แสดงอย่างใกล้ชิดอีกคือต้องช่วยล้างหรือเช็ดเครื่องสำอางหรือแคะส่วนที่นำมาเสริมแต่งต่างๆ ออก ช่วยทำให้ผู้แสดงกลับสู่สภาพเดิมของตนก่อนที่จะกลับสู่ที่พัก และยังต้องนัดหมายผู้แสดงให้มารับการตกแต่งก่อนเวลาทำการถ่ายทำหลายชั่วโมง งานของผู้ตกแต่งผู้แสดงจะดำเนินไปในลักษณะนี้ตั้งแต่เริ่มถ่ายทำจนเสร็จสิ้นการถ่ายทำ

ถ้าเป็นการถ่ายทำภาพยนตร์ที่มีฉากใหญ่ๆ มีการตกแต่งผู้แสดงที่สลับซับซ้อน ผู้ทำหน้าที่ตกแต่งผู้แสดงจะถ่ายภาพผู้ที่ถูกตกแต่งไว้ด้วยกล้องและฟิล์มโพลาไรซ์ ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ผลที่ว่า ถ้าหากบังเอิญจะต้องถ่ายฉากนั้นๆ ซ้ำอีก ต้องจัดฉาก ต้องตกแต่งผู้แสดงให้เหมือนเดิมทุกอย่าง ภาพถ่ายโพลาไรซ์นั้น จะช่วยให้ผู้ทำหน้าที่ตกแต่ง ตกแต่งผู้แสดงให้เหมือนเดิมได้ทุกประการ

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

สาริดา เตชะภัทรพร (2541 : 159-161) ได้ศึกษาบทบาทของการแต่งหน้าในฐานะเป็นส่วนขยายความรู้สึทางด้านจิตใจในสื่อวิทยุโทรทัศน์ โดยสัมภาษณ์ช่างแต่งหน้าที่ทำงานอยู่ในรายการโทรทัศน์ และผู้ที่เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการแต่งหน้า รวมทั้งหมด 14 คน ผลการศึกษาพบว่า การแต่งหน้าในสื่อวิทยุโทรทัศน์ถูกควบคุมจากทางสังคมสองลักษณะ คือ ลักษณะที่หนึ่ง ถูกควบคุมจากระบบการทำงานของสื่อโทรทัศน์ และลักษณะที่สอง คือ ถูกควบคุมจากบรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งทั้งสองลักษณะนี้ส่งผลให้ช่างแต่งหน้าสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านการแต่งหน้าได้ในขอบเขตที่ถูกจำกัดไว้ มากกว่าที่จะสามารถทำตามอำเภอใจ

วิณนาพร จันทร์พรม (2539 : 36-38) ได้ศึกษาผลของการแนะนำอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพช่างเสริมสวย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองทุ่มโนนหาดวิทยา อำเภอชุมพวง จังหวัด

นครราชสีมา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความสนใจอาชีพช่างเสริมสวยของนักเรียน ก่อนและหลังการแนะแนวอาชีพ พบว่า นักเรียนมีความสนใจอาชีพช่างเสริมสวยเพิ่มขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

2.1.1 ความหมายของทัศนคติ

อัลพอร์ต (Allport. 1985 : 418) กล่าวว่าทัศนคติเป็นสภาวะความพร้อมทางจิตใจ ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่สภาวะความพร้อมนี้จะกำหนดทิศทางปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เกี่ยวข้อง

อนาสตาซิ (Anatasi. 1976 : 3) ได้ให้นิยามของทัศนคติว่า หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะแสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งของต่างๆ เช่น เชื้อชาติ ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือสถาบันต่างๆ เป็นต้น ทัศนคติไม่สามารถเห็นได้โดยตรง แต่สามารถสรุปได้จากพฤติกรรมภายนอกทั้งที่ต้องใช้ภาษาและไม่ต้องใช้ภาษา

เมเยอร์ (Mayer. 1982 : 35) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า คือ จิตลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคลเป็นความโน้มเอียงที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด รวมทั้งความเชื่อ ความรู้สึก และพฤติกรรม มุ่งกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ

เทอร์สโตน (Thurstone. 1968 : 77) กล่าวว่าทัศนคติเป็นการแสดงออกทางด้านผลรวมของความโน้มเอียงและความรู้สึก ความมโนคติ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นอยู่ในใจมาก่อน ความคิด ความกลัว การบังคับขู่เข็ญ และการลงความเห็นของมนุษย์เกี่ยวกับเรื่องใด เรื่องหนึ่ง

เดโซ สวานานนท์ (2512 : 168) กล่าวว่าทัศนคติเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่สร้างขึ้นได้ เปลี่ยนแปลงได้ และเป็นแรงจูงใจที่กำหนดทิศทางของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ดังนั้น จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในหน้าที่การงานหรืออาชีพของงาน

เชิดศักดิ์ โฉวสินธุ์ (2520 : 38) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ อันเป็นผลเนื่องจากการเรียนรู้ ประสบการณ์และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้นๆ ไปในทาง ทศใดทิศหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งทัศนคติจะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนในกรณีที่สิ่งเร้านั้น เป็นสิ่งเร้าทางสังคม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 172) กล่าวว่า ทัศนคติ คือความรู้สึกของบุคคลที่ได้จากการเรียนรู้ และประสบการณ์แล้วแสดงสภาวะของร่างกายและจิตใจในด้านความพร้อมที่จะตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งต่างๆ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งในสองลักษณะ กล่าวคือ แสดงความพร้อมที่จะหลีกเลี่ยงเมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ เรียกว่าทัศนคติที่ไม่ดีหรือทางลบ

จากความหมายของทัศนคติข้างต้น สรุปได้ว่า ทัศนคติ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ และประสบการณ์ของบุคคลนั้น และพร้อมที่จะแสดงอาการตอบสนองออกมาตามทิศทางและความเข้มของความรู้สึกของบุคคลนั้น

2.1.2 องค์ประกอบของทัศนคติ

ทัศนคติมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2523 : 5-8)

1. องค์ประกอบทางการรู้ (Cognitive Component) ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้น จะ

ต้องประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นเป็นอันดับแรก ว่าสิ่งนั้นมีคุณ มีโทษมากน้อยเพียงใด เป็นความรู้หรือความเชื่อถือที่ใช้ประเมินค่าสิ่งนั้นได้ ปริมาณความรู้ที่จำเป็นในการก่อตั้งทัศนคติขึ้นอยู่กับบุคคลแต่ละคน

2. องค์ประกอบทางการรู้สึก (Affective Component) องค์ประกอบนี้เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของทัศนคติ ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หมายถึง ความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบสิ่งนั้น ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ เมื่อบุคคลมีความรู้เกี่ยวกับคุณหรือโทษของสิ่งนั้นแล้ว องค์ประกอบทางการรู้สึกนี้สอดคล้องกับองค์ประกอบทางการรู้ด้วย คือ ถ้าบุคคลรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งในทางที่ดีก็ย่อมจะชอบสิ่งนั้น แต่ถ้ารู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นในทางไม่ดีก็ย่อมจะไม่ชอบไม่พอใจสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ (Action Tendency Component) เมื่อบุคคลมีความรู้เชิงปริมาณค่า และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว สิ่งที่สอดคล้องซึ่งติดตามาคือ ความพร้อมที่จะกระทำการให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้นด้วย

องค์ประกอบทั้งสามของทัศนคตินี้มีลักษณะที่สำคัญหลายประการต่างๆ กัน แต่ลักษณะที่เป็นสามัญในองค์ประกอบทั้งสาม ซึ่งนักจิตวิทยาสังคมนิยมวัด คือทิศทาง และปริมาณขององค์ประกอบนั้นๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทิศทาง (Direction) หมายถึง การประเมินค่าการรู้ การรู้สึก และการพร้อมกระทำไปในทางที่เป็นบวกหรือลบ ซึ่งหมายถึง ดีหรือเลว เช่น เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการรู้ก็สามารถวัดได้ว่าบุคคลมีความรู้ในประเด็นที่ต้องการวัดในทางที่ว่า สิ่งนั้นดีหรือเลว ส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการรู้สึกก็สามารถวัดได้ว่าบุคคลมีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นไปในทางบวกหรือลบ คือในทางที่ชอบ และพอใจ หรือไม่ชอบ ไม่พอใจ ส่วนที่เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการพร้อมที่จะกระทำก็สามารถวัดได้ว่า บุคคลพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้น ในทางบวกหรือลบ ซึ่งทางบวกหมายถึง การพร้อมที่จะให้การสนับสนุน หรือช่วยเหลือ ส่วนทางลบ หมายถึง ความพร้อมที่จะทำลาย ทำร้าย หรือขัดขวางความเจริญของสิ่งนั้น

ปริมาณ (Magnitude) หมายถึง ความเข้มหรือปริมาณความรุนแรงของทัศนคติไปในทิศทางบวกหรือลบ นั่นคือ บุคคลอาจมีทัศนคติต่อสิ่งหนึ่งเพียงเบาบาง ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งนั้น หรือขึ้นอยู่กับความพัวพันของบุคคลกับเรื่องนั้น

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ทัศนคติ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการ คือ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านความรู้สึก องค์ประกอบด้านการกระทำ ซึ่งทั้งสามองค์ประกอบนี้มีลักษณะ ที่สำคัญหลายประการต่างๆ กัน แต่จะมีลักษณะที่เป็นสามัญในองค์ประกอบทั้งสาม คือ ทิศทาง และปริมาณขององค์ประกอบนั้นๆ

2.1.3 การเกิดทัศนคติ

ถวิล ธาราโกชน (2532 : 50-51) กล่าวว่า ทัศนคติเกิดจากองค์ประกอบต่างๆ ต่อไปนี้ คือ

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experiences) เป็นประสบการณ์ที่บุคคลได้พบกับเหตุการณ์นั้นมาด้วยตัวของเขาเอง และการไปพบนั้นทำให้เกิดความฝังใจกลายเป็นทัศนคติเช่น เมื่อเราได้รับรางวัลจากบุคคลหนึ่ง เราอาจจะชอบบุคคลนั้น และจะเกิดทัศนคติในทางที่ดีต่อเขา ในทางตรงข้าม ถ้าเราได้รับการลงโทษ หรือได้รับความคับข้องใจ เราอาจไม่ชอบเขา และอาจมีทัศนคติ ไปในทางที่ไม่ดีต่อบุคคลนั้นได้

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication with Others) ในชีวิตประจำวันของคนเราจะ

ต้องติดต่อเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ไม่ว่าบุคคลนั้นจะเป็นสมาชิกในครอบครัว หรือผู้ที่สนิทสนมกัน ทำให้รับเอาทัศนคติหลายอย่างเข้าไว้โดยไม่ตั้งใจ นอกจากนี้สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติ ยังได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หนังสือ วารสารต่างๆ

3. แบบอย่าง (Models) ทัศนคติพัฒนามาจากการดูแบบอย่าง เป็นการมองดูบุคคลอื่นว่าเขากระทำหรือปฏิบัติต่อสิ่งต่างๆ อย่างไร แล้วก็จำเอาแบบอย่างนั้นมาปฏิบัติ และทัศนคติที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับว่า ผู้เป็นแบบอย่างนั้น เป็นบุคคลที่เขายอมรับและนับถือเพียงใด

4. สถาบัน (Institutional Factors) อันได้แก่ โรงเรียน วัด ครอบครัว หน่วยงาน สมาคม องค์การต่างๆ ฯลฯ ซึ่งสถาบันเหล่านี้มีส่วนในการสร้างทัศนคติให้แก่บุคคลอย่างมากมาย เช่น โรงเรียนเป็นสถานที่ ที่ให้ความรู้ อบรมสั่งสอนให้เด็กได้ประพฤติปฏิบัติและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นบุคคลทั่วไปจึงมองว่าโรงเรียนเป็นสิ่งที่ดี เป็นสิ่งที่จะต้องมีอยู่ในสังคม เพื่อช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคคลในสังคม

จากข้อความดังกล่าวสรุปได้ว่า การที่บุคคลจะมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น เกิดจากองค์ประกอบ 4 ประการ คือ เกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่างของบุคคลต่อสิ่งนั้นๆ ด้วยตัวของเขาเอง เกิดจากการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง การเกิดทัศนคติแบบนี้จะอยู่ในลักษณะที่ไม่มีแบบแผน เกิดจากรูปแบบที่มองดูบุคคลอื่น ว่าเขากระทำหรือปฏิบัติอย่างไรและก็จดจำเอามาปฏิบัติ และเกิดจากองค์ประกอบของสถาบัน เช่น โรงเรียน วัด ครอบครัว หน่วยงาน องค์การและหน่วยงานต่างๆ

2.1.4 การวัดทัศนคติ

เชดคัทซ์ ไชวสินธุ์ (2520 : 4) กล่าวว่า การวัดทัศนคตินั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ (Assumption) ดังนี้

1. ทัศนคติเป็นการศึกษาความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวา หรืออย่างน้อยเป็นความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่ไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง
2. ทัศนคติเป็นสิ่งที่ ไม่สามารถวัดหรือสังเกตได้โดยตรง ฉะนั้นการวัดทัศนคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออกหรือประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผนคงที่ ไม่ใช่พฤติกรรมโดยตรงของมนุษย์
3. การศึกษาทัศนคติของบุคคลนั้น ไม่ใช่เป็นการศึกษาแต่เฉพาะทิศทางทัศนคติของบุคคลเท่านั้น แต่จะต้องศึกษาถึงระดับความมากน้อยหรือความเข้มของทัศนคตินั้นๆ ด้วย

ซูซีฟ อ่อนโกลสูง (2522 : 111-113) กล่าวว่า การที่จะทราบถึงทัศนคติของใครคนหนึ่งนั้น สามารถใช้วิธีการต่อไปนี้

1. ใช้แบบสอบถาม
2. สังเกต สัมภาษณ์ และบันทึก
3. ใช้สังคมมิติ
4. ใช้วิธีการสร้างจินตนาการ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520 : 28-29) ได้อธิบายขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติตามแนวความคิดของลิเคอร์ท ดังนี้

1. ต้องพิจารณาว่า ต้องการจะวัดทัศนคติของใคร มีต่ออะไร แล้วให้ความหมายของทัศนคติ และสิ่งที่วัดนั้นแน่นอน
2. เมื่อตีความหมายของสิ่งที่วัดแน่นอนแล้ว ให้สร้างข้อความแต่ละหัวข้อขึ้นๆ โดยให้ครอบคลุม

เนื้อหาในหัวข้อเหล่านั้น ซึ่งข้อความเหล่านั้นจะมีลักษณะที่ถามเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้ตอบ ผู้สร้างเครื่องมืออาจเขียนขึ้นเองหรือนำมาจากผู้อื่น หรือจากผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องนั้นๆ ก็ได้ แต่ต้องมีลักษณะดังนี้

2.1 ต้องเป็นข้อความที่ถามในแง่ของความรู้สึก ความเชื่อ หรือความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ใช่ข้อเท็จจริง (Fact)

2.2 ข้อความที่บรรจุลงในมาตราวัด (Scale) จะต้องประกอบด้วยข้อความที่เป็นด้านบวก (Positive) และด้านลบ (Negative) คละกัน

2.3 แต่ละข้อความต้องสั้น เข้าใจง่าย ชัดเจน ไม่กำกวม จำนวนข้อความที่สร้างขึ้นครั้งแรกนั้นควรมีประมาณ 30 หัวข้อขึ้นไป เพราะจะต้องคัดเลือกข้อความให้เหลือ 20-25 ข้อความ ในแต่ละหัวข้อของสิ่งที่ต้องการจะวัด

3. เมื่อได้ข้อความเพียงพอกับบรรจุลงในมาตราวัด (Scale) โดยให้มีหัวข้อเลือก 5 ข้อ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. กำหนดน้ำหนักในการตอบข้อเลือกต่างๆ ของแต่ละข้อความ ซึ่งในการกำหนดน้ำหนักว่า ข้อใดควรจะให้น้ำหนักเท่าใดนั้น มีวิธีการอยู่ 3 วิธี แต่ที่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ วิธีการกำหนดน้ำหนัก ให้แต่ละหัวข้อเลือกมีน้ำหนัก 5,4,3,2, และ 1 หรือ 1,2,3,4 และ 5 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าข้อความเป็นทางด้านบวกหรือด้านลบ

2.1.5 ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523 : 1-4) กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดทัศนคติว่ามีดังต่อไปนี้

1. วัดเพื่อทำนายพฤติกรรม เนื่องด้วยทัศนคติต่อสิ่งใดๆ ของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าเขามีความรู้ทางด้านที่ดี หรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้น มากน้อยเพียงใด และเขามีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด ทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งนั้น จึงเป็นเครื่องทำนายว่า บุคคลนั้นจะมีการกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทำนองใดด้วย ฉะนั้นการทราบทัศนคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลนั้นได้ แม้จะไม่ถูกต้องเสมอไปก็ตาม การทราบล่วงหน้าว่าบุคคลจะกระทำการอย่างไรและคิดอย่างไรนั้น จะเป็นแนวทางให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อบุคคลนั้นได้อย่างถูกต้องและอาจเป็นทางให้ผู้อื่นสามารถควบคุมพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ด้วย

2. วัดเพื่อหาทางป้องกัน การที่บุคคลจะมีทัศนคติอย่างไรนั้นเป็นสิทธิส่วนบุคคล แต่การอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุขในสังคม ย่อมจะเป็นไปได้เมื่อพลเมืองมีทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นทางให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจกัน และไม่เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม ในการประกอบอาชีพบางประเภทมีความจำเป็นจะต้องได้บุคคลซึ่งมีทัศนคติที่เหมาะสมมาเป็นผู้ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้า และเกิดความเป็นธรรมแก่สังคม เช่น แพทย์ ครู ตำรวจ เป็นต้น การทราบทัศนคติของบุคคลล่วงหน้า จะสามารถเลือกบุคคลได้ตามความต้องการและเป็นการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

3. วัดเพื่อการแก้ไข การวัดทัศนคติในบางเรื่อง เช่น การวัดทัศนคติของประชากรเกี่ยวกับนโยบายของชาติที่รัฐบาลกำหนดขึ้นมาว่า ประชากรมีทัศนคติสอดคล้องหรือเห็นด้วยหรือไม่ ถ้าไม่สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดขึ้นมา ประเทศชาติอาจเกิดความเสียหายได้ เมื่อทราบทัศนคตินั้นก่อนก็จะสามารถหาแนวทางในการแก้ไขหรือเปลี่ยนทัศนคติให้สอดคล้องกับนโยบาย เพื่อจะได้มีการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน

4. วัดเพื่อเข้าใจสาเหตุและผล ทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ นั้น เปรียบเสมือนสาเหตุภายใน ซึ่งมีกำลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมต่างๆ กัน สาเหตุภายใน หรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนั้น อาจได้ผลกระทบมาจากสาเหตุภายนอกด้วยส่วนหนึ่ง และทัศนคติของบุคคลอาจเป็นเครื่องกรอง หรือ เครื่องกันเหืออิทธิพลของสาเหตุภายนอก ที่มีต่อการกระทำของบุคคลนั้นได้ ฉะนั้น การจะเข้าใจอิทธิพลของสาเหตุภายนอก ที่มี

ต่อการกระทำของบุคคลต่างๆ ให้ชัดเจน บางกรณีอาจจำเป็นต้องวัดทัศนคติของบุคคลต่างๆ ต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการวัดทัศนคติ เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตน และควบคุมพฤติกรรมของบุคคล เพื่อใช้เลือกบุคคลและป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น เพื่อแก้ไขหรือเปลี่ยนทัศนคติให้ตรงกัน และเพื่อเข้าใจสาเหตุและผลที่มาจากกระทำของบุคคลทั้งสาเหตุภายใน และภายนอก

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

สัญญา จิตตานนท์ (ยุพิน องคานนท์. 2533 : 17 ; อ้างอิงจาก สัญญา จิตตานนท์. 2521) ได้ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่ออาชีพอิสระระหว่างกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระกับกลุ่มผู้ว่างงานโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ 350 คน และผู้ว่างงาน 175 คน ใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีทัศนคติดีกว่ากลุ่มผู้ว่างงาน และผู้ประกอบการอาชีพอิสระส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษา ในขณะที่ผู้ว่างงานส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้ยังมีข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่าในกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพอิสระ มีผู้ไม่ได้เข้าโรงเรียนเลยถึงร้อยละ 10 แต่ในกลุ่มผู้ว่างงานกลับไม่มีเลย และถ้าพิจารณาถึงการอาชีวะศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างทักษะทางอาชีพให้แก่ผู้เรียน ปรากฏว่ามีผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่จบการศึกษาระดับอาชีวะศึกษาเพียงร้อยละ 3.77 ในขณะที่ผู้ว่างงานจบอาชีวะศึกษาถึงร้อยละ 21.8 ตัวเลขนี้แสดงว่า ผู้ว่างงานนอกจากจะได้รับการศึกษาสูงกว่าผู้ประกอบการอาชีพอิสระแล้วยังได้รับการฝึกอบรมหรือปลูกฝังวิชาชีพจากระบบการศึกษามากกว่าอีกด้วย แสดงว่าระบบการศึกษาอาจจะยังขาดประสิทธิภาพในด้านการฝึกอบรมตน เพื่อทำงาน นอกจากนี้ สัญญา จิตตานนท์ ได้หาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่ออาชีพอิสระกับความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระเป็นตัวแปรอิทธิพลที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติต่ออาชีพอิสระ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประดิษฐ์ ชาสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (ยุพิน องคานนท์. 2533 : 17 ; อ้างอิงจาก ประดิษฐ์ ชาสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร. 2531) ได้ศึกษาเรื่อง การส่งเสริมการทำงานในการประกอบอาชีพส่วนตัว ในสาขาเศรษฐกิจนอกระบบในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าเพศหญิง และการศึกษาของผู้ประกอบอาชีพอิสระส่วนตัว มีการศึกษาดำร้อยละ 63 ระดับอาชีวะศึกษา หรือสูงกว่ามีเพียงร้อยละ 8.5

ฮอร์ดานา และอะเบวาร์ด (ยุพิน องคานนท์. 2533 : 20 ; อ้างอิงจาก Hordana and Aboud. 1975) ได้ทำการวิจัยผู้ประกอบการอาชีพอิสระชาย 60 คน พบคุณสมบัติเด่นๆ ของผู้ประกอบการอาชีพอิสระ 5 ประการ คือ

1. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
2. ชอบอิสระ รักงานเสรี
3. ชอบเป็นผู้นำ
4. มีความสามารถ เชื่อมั่นในตนเองสูง
5. ไม่สนใจเสียงวิพากษ์วิจารณ์ หรือไม่เห็นด้วยของคนอื่น

วรูม (อุบล ภักระ. 2535 : 23 ; อ้างอิงจาก Vroom. 1964) ได้ศึกษาทัศนคติของคนงานต่องานที่กระทำ พบว่าความสามารถในการปฏิบัติงานกับทัศนคติต่อการทำงานมีความสัมพันธ์กันทางบวก ผู้ที่มีทัศนคติต่อการทำงานสูงมีความสามารถในการปฏิบัติงานสูงด้วย

เบย์ฟิลด์และโรธ (อุบล ภัทร. 2535 : 23 ; อ้างอิงจาก Breyfield and Rothe.1951) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับทัศนคติต่อการทำงานในกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งมีอาชีพต่าง ๆ กันของมหาวิทยาลัยมินิโซตา จำนวน 91 คน โดยใช้แบบวัดที่อยู่ในมาตราประเมินค่าของลิเคอร์ธ พบว่าผู้ที่ประกอบอาชีพที่ตรงกับความสนใจของตนเองมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกว่าผู้ที่เลือกอาชีพที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง

จากงานวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพที่ตรงกับความสนใจของตนเองมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน และการประกอบอาชีพ หมั่นขวนขวายหาความรู้อยู่เสมอและนำมาปรับปรุง พัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพในงาน จะทำให้ความขยันหมั่นเพียร มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการประกอบอาชีพได้ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพเสริมสวย

3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

3.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านส่วนตัว

3.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านส่วนตัว

(1) ความหมายของตัวแปรด้านส่วนตัว

เดียนใจ ชันติสิทธิ์ (2536 : 6) ให้ความหมายของตัวแปรด้านส่วนตัวว่า เป็นองค์ประกอบที่เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส และประสบการณ์ในการทำงาน

สุชาติ ปภาพจน์ (2539 : 25) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะด้านชีวสังคมหรือตัวแปรด้านส่วนตัวไว้ว่า เป็นลักษณะต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับตัวบุคคลที่ติดตัวมาแต่กำเนิดและที่ได้รับเพิ่มเติมในภายหลัง อันได้แก่ เพศ อายุ ราชการ ระดับการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ ตำแหน่งในหน้าที่การงาน เป็นต้น

ความหมายของตัวแปรด้านส่วนตัวคือ ลักษณะต่างๆ ที่ติดตัวมาแต่เกิด รวมถึงที่ได้รับในภายหลัง เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ

3.1.1.1 อายุ

แมสเลซ (Maslach. 1986 : 60) กล่าวว่า ผู้ที่มีอายุมากจะมีประสบการณ์กับบุคคลหลายประเภท มีวุฒิภาวะทางอารมณ์สูงขึ้น มีความสุขุมรอบคอบ รู้จักชีวิต มองชีวิตกว้างไกล และลึกซึ้งมากขึ้น สามารถปรับตัวได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ดีกว่าผู้ที่มีอายุน้อยและมักมีฐานะเป็นปีกแผ่นมั่นคงทางด้านการเงินและการทำงาน

นวลอนงค์ ศรีวัชรรัตน์ (ศิริพร อรุณสิงคะ. 2544 : 23 ; อ้างอิงจาก นวลอนงค์ ศรีวัชรรัตน์. 2534 : 32) กล่าวว่าอายุของบุคคลเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพัฒนาการและระดับวุฒิภาวะ ซึ่งในคนปกติเมื่อมีอายุมากขึ้น ระดับวุฒิภาวะจะเจริญขึ้นตามวัยและบุคลิกภาพทั้งทางด้านความคิดและการกระทำ โดยจะค่อยๆปรับเปลี่ยนไปตามวัยบุคคล บุคคลที่มีอายุมากขึ้นได้ทำงาน หลายประการ มองโลกกว้างไกล ครอบคลุมและลึกซึ้งขึ้นทำให้วุฒิภาวะเพิ่มขึ้น

วุฒิภาวะในด้านต่างๆจะแปรผันตามอายุ ยิ่งมีอายุเพิ่มขึ้น วุฒิภาวะด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ด้านความพร้อม ด้านอารมณ์ และด้านอื่น จะพัฒนาตามอายุที่เปลี่ยนไปด้วย

3.1.1.2 ระดับการศึกษา

สะอาด วงศ์อนันต์นันท์ (2538 : 28) พบว่า ระดับการศึกษาจะไปลดความพึงพอใจในงาน เนื่องจากไปเพิ่มความคาดหวังจากงาน ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามที่คาดหวังในสถานที่ทำงาน และคนที่มีการศึกษาสูงยังมีความเชื่อมั่นในตัวเองว่าโอกาสที่จะหางานใหม่นั้น จะไม่ลำบากนัก จึงทำให้มีความผูกพันน้อย

3.1.1.3 ประเภทการทำงาน

(1) ความหมายของอาชีพอิสระ

เฉลี่ยว สุวรรณกิตติ (2530 : 2) กล่าวว่า “อาชีพอิสระ” ที่ปรากฏในนิยามของกฎหมายบางฉบับ มีความหมายเฉพาะเจาะจงว่า คือ กฎหมาย การประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม ดังนั้นในความหมายเฉพาะนี้อาชีพอิสระหมายถึงงานเพียง 6 กลุ่มนี้เท่านั้น ด้วยเหตุนี้จึงมีคำอีกคำหนึ่ง “อาชีพส่วนตัว” ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวหมายถึง ผู้ที่เป็นนายจ้างตนเอง จะทำมาหากินอะไรก็ได้ กิจการจะเล็กหรือใหญ่แค่ไหนไม่สำคัญ ขอให้เป็นผู้ที่เป็นนายจ้างตนเอง ผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวนั้นเมื่อพัฒนาขึ้นไปก็อาจเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneur) ผู้เป็นเจ้าของกิจการหรือหุ้นส่วนวิสาหกิจใหญ่ก็ได้

ได้มีผู้ให้ความหมายของอาชีพอิสระไว้หลายประการ เช่น

ใน Longman Dictionary of Business English (1982 : 397-398) ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบอาชีพอิสระ (Self-Employed Person) ว่าหมายถึง บุคคลที่ทำงานเพื่อตนเอง ไม่เป็นลูกจ้างใคร เช่น เจ้าของธุรกิจขนาดย่อม เป็นต้น

สัญญา จัดदानนท์ (2521 : 8) กล่าวว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระ คือบุคคลที่เป็นเจ้าของธุรกิจ หรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือนัยหนึ่งคือบุคคลที่ประกอบอาชีพหารายได้เอง โดยไม่มีนายจ้าง หรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง

กรมอาชีวศึกษา (2530 : 20) ได้อธิบายว่า อาชีพอิสระคล้ายกับอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้ระบุว่าอุตสาหกรรม ขนาดย่อมมีความหมายครอบคลุมถึงการประกอบกิจกรรมขนาดเล็ก ที่ทำด้วยตนเองหรืออิสระที่ลักษณะเป็นการผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อม ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับ แปรสภาพหรือทำลายสิ่งใด ๆ รวมทั้งการบริการและการประกอบกิจกรรมอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งเหล่านี้

กรมวิชาการ (2531 : 6) ได้อธิบายว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพที่ประกอบกันเป็นธุรกิจในครอบครัวที่ต้องใช้ความรู้หรือทักษะที่ต้องการฝึกฝนพอสมควร เช่น อาชีพทำที่ระลึกด้วยวัสดุที่มีในท้องถิ่น การปลูกผัก การเลี้ยงปลา เป็นต้น และผู้ประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง ผู้ประกอบการขนาดย่อมที่เป็นธุรกิจครอบครัว

ยุพิน ประจวบเหมาะ (2531 : 8) กล่าวว่า อาชีพอิสระ หมายถึง อาชีพส่วนตัวทั้งในภาคเศรษฐกิจที่เป็นระบบ และภาคเศรษฐกิจที่ไม่เป็นระบบ เจ้าของกิจการเป็นผู้ประกอบการเองทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ โดยได้รับคำตอบแทนเป็นรูปแบบของกำไร ไม่ใช่เงินเดือน

ทบวงมหาวิทยาลัย (2533 : 2) โครงการฝึกอบรมบัณฑิตเข้าสู่อาชีพอิสระของทบวงมหาวิทยาลัยถือว่าอาชีพอิสระ และการประกอบขนาดย่อม เป็นชื่อเรียกอาชีพที่อิสระคล้ายคลึงกัน ไม่สามารถแบ่งแยกอย่างเด็ดขาดจากกันได้ และได้นิยามว่า อาชีพอิสระ หมายถึงอาชีพที่มีลักษณะดังนี้

1. ไม่เป็นลูกจ้างรับเงินเดือนจากนายจ้าง แต่รับคำตอบแทนจากลูกค้า
2. เจ้าของกิจการเป็นผู้ลงมือกระทำเองในฐานะผู้ปฏิบัติงาน

3. มีผู้ช่วยเหลือปฏิบัติงาน โดยอาจได้รับเงินเดือน หรือค่าจ้างเป็นรายชิ้นก็ได้จำนวนไม่เกิน 5 คน หรือใช้ทุนดำเนินการไม่เกิน 500,000 บาท แต่ไม่เกิน 6,000,000 บาทหรือ อย่างใดอย่างหนึ่ง

เห็นได้ว่าการประกอบอาชีพอิสระหรือการประกอบอาชีพส่วนตัวนั้นเป็นการจ้างงานตัวเอง หรือเป็นนายจ้างตัวเอง โดยผู้ประกอบอาชีพอิสระเป็นผู้ทำงานในกิจกรรมของตนเอง เพื่อมุ่งแสวงหารายได้หรือกำไร อาชีพอิสระมีความหมายกว้าง ครอบคลุมทั้งกิจการที่อยู่ในสาขาเศรษฐกิจที่เป็นระบบ และไม่เป็นระบบ กิจการที่อยู่ในสาขาเศรษฐกิจที่เป็นระบบ ดำเนินงานภายใต้กฎเกณฑ์ ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการค้า เป็นกิจการขนาดใหญ่ ใช้เทคโนโลยีค่อนข้างสูง สำหรับกิจการในสาขาเศรษฐกิจไม่เป็นระบบ หรือเศรษฐกิจนอกระบบนั้น ส่วนใหญ่เป็นกิจการขนาดเล็ก ใช้เงินลงทุนน้อย วิธีดำเนินการไม่ยุ่งยากซับซ้อน ใช้แรงงานมากกว่าเครื่องจักร เป็นกิจการที่สามารถริเริ่มดำเนินการได้ง่าย มีการแข่งขันสูง (มนัส วณิชชานนท์ และคณะ. 2534 : 35)

อาจสรุปได้ว่าคุณสมบัติที่จำเป็นการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่

1. การมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพอิสระ
2. มีแรงผลักดันหรือมีเหตุจูงใจที่ดีในการที่เลือกประกอบอาชีพอิสระ
3. มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพอิสระชนิดหรือ

ประเภทนั้น ๆ

4. มีคุณลักษณะและบุคลิกภาพที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพอิสระนั้น ๆ
5. มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

เจลีเยว สุวรรณกิตติ (2530 : 15) ได้สรุปว่าผู้ประกอบการอาชีพส่วนตัวที่ประสบความสำเร็จจะมีคุณลักษณะเฉพาะตัวดังนี้

1. ต้องเป็นคนที่สามารถทนทำงานหนักได้เกินกว่าบุคคลปกติ
2. เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ
3. มีความเชื่อถือในตนเอง (อย่างเป็นจริง) และมีความมุ่งมั่นที่จะทำอะไรให้ได้
4. ในการประกอบกิจกรรมใดๆ มักจะตั้งเป้าหมายสูง (แต่สามารถปฏิบัติได้เสมอ)
5. ไม่เบื่อง่าย ไม่ชอบทิ้งอะไรกลางคันเมื่อเกิดอุปสรรค
6. เห็นคุณค่าของเงิน
7. มีพลังในการแก้ปัญหาอย่างไม่เสื่อมถอย
8. ไม่ใช่คนเสี่ยงแบบหลับตาเสี่ยง และเป็นนักเก็งอนาคตที่มีความสามารถ
9. รู้จักใช้ความผิดแต่หนหลังเป็นบทเรียน
10. รู้จักใช้คำวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่นให้เป็นประโยชน์
11. มีความคิดริเริ่มและกล้ารับผิดชอบต่อการริเริ่มต่าง ๆ เหล่านั้น
12. รู้จักใช้ทรัพยากรที่จำกัด (รวมทั้งเวลา) ได้อย่างเป็นประโยชน์
13. ในการทำงานชอบตั้งเกณฑ์สูงเข้าไป (แต่ต้องทำได้เสมอ)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สามารถดำเนินการเองได้ โดยลงทุนน้อย ใช้ความคิดและกำลังกายค่อนข้างมาก เน้นการพึ่งตนเอง คำว่าอาชีพอิสระมีความหมายคล้ายกับอาชีพส่วนตัว ธุรกิจขนาดย่อม การประกอบการขนาดย่อม เป็นต้น

3.1.1.4 รายได้

อาร์โนลด์ และ เฟลด์แมน (Arnold and Feldman. 1986 : 85) กล่าวว่า รายได้หรือค่าจ้างมีบทบาทที่สำคัญต่อความพึงพอใจในงานอย่างมีนัยสำคัญ เพราะเป็นเครื่องมือที่จะใช้ในการที่จะให้ได้มาซึ่งความต้องการต่างๆ เช่น อาหาร เครื่องแต่งกาย นอกจากนี้รายได้ยังเป็นสัญลักษณ์ของสมรรถนะ และเป็นที่มาของบุคคลที่มีคุณค่าและได้รับการยอมรับ

ดูบริน (Dubrin.1990 : 177) กล่าวว่า พวกเราไม่สามารถมีเงินใช้จ่ายในปัจจุบันพื้นฐานชีวิตแล้ว ย่อมเกิดความกดดันและความวิตกกังวล

รายได้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต และส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

3.1.1.5 ประสบการณ์ในการทำงาน

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 67) กล่าวว่า เป็นเพราะประสบการณ์อย่างหนึ่งก็มีผลต่อการรับรู้ ความเชื่อของบุคคลนั้น และใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ต่อไป คนที่มีประสบการณ์ในการทำงานนั้นย่อมมีความชำนาญและมีความผูกพันต่ออาชีพและองค์กรไปด้วย

3.1.1.6 บุคลิกภาพ

(1) ความหมายของบุคลิกภาพ

"บุคลิกภาพ" มีนักจิตวิทยาและนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายทฤษฎีด้วย เช่น

อัลพอร์ท (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11-15 ; อ้างอิงจาก Allport.1967) ได้อธิบายว่าบุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย ประจำตัวบุคคลนั้นทั้งหมด

อนาสตาซี (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11-15 ; อ้างอิงจาก Anastasi.1968) กล่าวว่าบุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่สิ่งแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้ หรือแม้แต่สภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกัน

ไอแซนส์ (Eysenck.1970 : 253) กล่าวสรุปว่า บุคลิกภาพนั้นสามารถพิจารณาได้สองมิติ คือ มิติแรกเป็นด้านแสดงตัวและเก็บตัว ซึ่งประกอบด้วยลักษณะย่อยๆ ได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วม-การถอนตัวออก (Participation-Withdrawn) สังคม-แยกตัว (Sociable-Isolated) เข้าใกล้-ถอยหนี (Approach-Withdrawn) กระตือรือร้น-เฉื่อยชา (Active-Inactive) มิติที่สองเป็นลักษณะทางด้านอารมณ์ ซึ่งได้แก่ ความเป็นคนเข้มแข็ง อ่อนแอ มั่นคง ไม่มั่นคง ลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น การวิตกกังวล เป็นต้น

แมคคอนเนล (McConell.1974 : 610) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงออกเพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ค่านิยม แรงจูงใจ

มิสเชล (Mishel.1976 : 2) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะพิเศษของแบบแผนพฤติกรรม (รวมทั้งความคิดและอารมณ์) ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของบุคคลที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์หรือสถานการณ์

มอริส (Morris.1976 : 628) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพหมายถึงรูปแบบของคุณลักษณะต่างๆที่ประจำตัวของบุคลิกเกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิด เจตคติ ฯลฯ

กันยา สุวรรณแสง (2531 : 15) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ คือ ลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคล ซึ่งอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2536 : 5) ให้ความหมายบุคลิกภาพ คือ ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายนอก ที่มองเห็นชัด เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยา การแต่งตัว วิธีพูดจา การนั่งยืน และส่วนภายใน ที่มองเห็นได้ยาก เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะทางอารมณ์ ความใฝ่ฝัน ค่านิยมและความสนใจ ทัศนคติชีวิต

จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าว ข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมกันเป็นแบบฉบับของแต่ละบุคคล ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการมีเอกลักษณ์ของตนเอง โดยแสดงออกทางด้านภาษาถ้อยคำและภาษาท่าทาง อันเป็นผลเนื่องมาจากพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และการเรียนรู้

(2) แนวคิดและทฤษฎีบุคลิกภาพ

ซลลิแวน (ประนอม สโรชมาน. 2522 : 89 ; อ้างอิงจาก Sullivan.1962) มีความคิดว่าตลอดเวลาที่มนุษย์เราดำรงชีวิตอยู่ย่อมจะต้องมีสัมพันธภาพต่อกัน (Interpersonal Relation) กับสิ่งแวดล้อม การก่อรูปลักษณะของบุคลิกภาพนั้นเป็นไปในทำนองด้อยที่ด้อยอาศัยระหว่างบุคคลกับโลกภายนอก เขากล่าวว่าเป็น “กระบวนการเปลี่ยนแปลงพลัง” (Dynamism) ในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งหมายความว่า พลังที่แสดงออกถึงทำที่ที่คนเราปฏิบัติต่อกันและกัน เขาย้ำว่าคนเราปรารถนา-ความพอใจ และความปลอดภัยนั้น คือมนุษย์ เราปรารถนา ความอบอุ่นใจ จึงมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันขึ้น

ฮอลล์ และลินเชย์ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539 : 27 ; อ้างอิงจาก Hall and Lindzey.1978) ตามแนวคิดของจูไว้ว่า บุคคลมีลักษณะที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากมีแรงจูงใจที่จะมีสัมพันธกับสภาพแวดล้อมในลักษณะที่แตกต่างกัน คนที่คิดถึงแต่ตนเอง รักแต่ตัวเอง จะมีลักษณะเก็บตัว (Introversion) ส่วนพวกที่ตรงข้าม คือ ใจกว้าง รักพวกพ้อง ชอบอยู่กับคนหลายๆ ชอบสังคม จะมีลักษณะเป็นพวกแสดงตัว (Extroversion) ซึ่งความแตกต่าง 2 ประการนี้ มีอิทธิพลทำให้บุคคลจะมีความรู้สึกนึกคิด ความสนใจ ลางสังหรณ์ แตกต่างกันไปอันจะทำให้ความรู้สึกความต้องการที่อยู่ภายในจิตใจ และการแสดงออกของพฤติกรรมภายนอกของบุคคลมีความแตกต่างกันไปด้วย

มอนโร (Monroe. 1960 : 808) กล่าวว่า จูงได้แบ่งลักษณะของคนออกเป็น 2 แบบ คือ พวกเก็บตัว และแสดงตัว พวกเก็บตัวมีลักษณะหันเข้าหาตัวเอง ขณะที่พวกแสดงตัวมีลักษณะโต้ตอบ กับภายนอก คำทั้งสองนี้นำไปใช้กับแบบของการปรับตัวทางสังคม คือ พวกเก็บตัว ชอบที่จะใส่ใจในตัวของเขาเอง มีความกลัว ขี้อายและเชื่องช้า ทำอะไรด้วยความระมัดระวัง พวกที่ชอบแสดงตัว เป็นพวกที่มีกำลังมาก กระฉับกระเฉงช่างพูด ถือดี ยืนหยัด มีการกระทำที่หุนหันใจเร็ว นอกจากนี้ จูงได้บรรยายลักษณะของพวกแสดงไว้ว่า เป็นคนที่ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ ไม่ค่อยวิพากวิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่ กับโลกภายนอก คือ การฝึกหัดและยึดถือความจำเป็นสำคัญ ส่วนพวกเก็บตัวการตัดสินใจขึ้นอยู่กับตนเอง ถือหลัก ทุกสิ่งทุกอย่างต้องสมบูรณ์ เป็นคนไม่รู้จักยืดหยุ่น มีความรู้สึกละเอียดก่อน มีการวิเคราะห์ และวิจารณ์ตนเอง การปรับตัวกระทำโดยหลบหนีการเผชิญ (Hall.1957 : 86)

(3) ความสำคัญของบุคลิกภาพ

จากคำกล่าวของนักจิตวิทยาหลายท่านสรุปได้ว่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จะต้องอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น จึงจะมีชีวิตรอด จะอยู่คนเดียวไม่ได้ ถ้ามนุษย์อยู่คนเดียวได้ โดยไม่สัมพันธ์กับ ผู้อื่น คำว่าบุคลิกภาพก็จะมี ไม่มี ไม่เกิดขึ้น มนุษย์มีความกลัว กลัวว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับ กลัว คนอื่น ไม่ชอบ ไม่พอใจ เมื่อได้รับรู้

ภาพของตนเอง หรือบุคลิกภาพของตนเอง และเนื่องจากมนุษย์มีความต้องการความรัก การยอมรับจากผู้อื่น ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานหนึ่งใน 5 ประการ จากทฤษฎีความต้องการพื้นฐาน 5 ประการของมาสโลว์ จึงทำให้มนุษย์พยายามสร้างภาพให้ผู้อื่นเริ่มรู้ถึงบุคลิกภาพที่ดีของตนเอง (ณรงค์ ช่อนาม . 2537 : 5-6)

(4) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194-195) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมและส่งต่อบุคลิกภาพนั้น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรม เป็นประสบการณ์ที่บุคคล ได้รับเหมือนกัน หรือต่างกันมีผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันตามความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ประเพณี และคำสอนของสังคมนั้นๆ
2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดาผู้ปกครองที่แตกต่างกัน มีผลให้แต่ละคนได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้รับความรัก เอาใจใส่ดูแล ให้กำลังใจ ก็จะพัฒนาบุคลิกภาพไปในทิศทางที่เหมาะสม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีเหตุผลและมองโลกในแง่ดี ในขณะที่ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือเข้มงวด จะมีบุคลิกภาพไปในทิศทางตรงกันข้าม มีความก้าวร้าว ไม่ไว้วางใจคน หวาดระแวงและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสังคม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ ประกอบด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน มือติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพ ของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของมนุษย์ทั้งพัฒนาการทางกาย และทางจิตและบุคลิกภาพ คือ บุคคลอื่นๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่นๆ นี้ จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทศนคติ และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึง ระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และแม้ระยะสำคัญของพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตเด็กเป็นส่วนมาก

อิริคสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 42 ; อ้างอิงจาก Erickson. 1959) เชื่อว่าการพัฒนาบุคลิกภาพนั้น มิได้หยุดยั้งแต่ในวัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับ ตลอดช่วงชีวิตของแต่ละบุคคล

เอลง ภิรมย์รัตน์ (2521 : 29-30) กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพมี 2 ปัจจัยใหญ่ ๆ คือ

1. องค์ประกอบด้านพันธุกรรม เป็นการถ่ายทอดยีนจาก พ่อแม่ หรือบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลานได้แก่ลักษณะด้านรูปร่างหน้าตา ท่าทาง ผิวพรรณ อารมณ์ ตลอดจนกระบวนการประสาทและเลือดเป็นต้น ลักษณะที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด

2. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมทั้ง เป็นธรรมชาติและสภาพวัฒนธรรม ประเพณี กฎเกณฑ์

ระเบียบต่างๆ ในสังคมที่บุคคลเกี่ยวข้องอยู่ เป็นผลให้เกิดการเรียนรู้และปรับตัวให้สมกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ ได้แก่ ลมฟ้าอากาศ ที่อยู่อาศัย อาหาร ตลอดจนคนที่อยู่ใกล้ชิด องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมนี้มีผลให้บุคลิกการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้บุคลิกภาพของคนแตกต่างกัน

จากข้อความดังกล่าว สรุปได้ว่าอิทธิพลของพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการพัฒนาและทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

(5) ประเภทของบุคลิกภาพ

การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่แสดงออกทางกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะเค้าโครง หรือโครงสร้างต่างๆ ของร่างกายและบุคลิกภาพ เป็นความเชื่อว่า มนุษย์เรานั้น มีลักษณะสรีระเป็นแบบๆ ไปแต่ละแบบอาจเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแต่ละอย่าง (Luthan. 1989 : 160) ดังนั้นจึงมีผู้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็นหลายประเภท เช่น ความคิดของจุง ได้พิจารณาบุคลิกภาพของคนโดยยึดถือสังคมเป็นหลัก เขาได้แบ่งบุคลิกภาพคนออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. บุคลิกภาพที่ชอบเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่ไม่ชอบสูงส่งกับคนอื่น เกร็งครัดต่อระเบียบแบบแผน มีมาตรการและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตัวเองและการกระทำทุกอย่างที่มักจะทำขึ้นอยู่ด้วยตัวเองเป็นใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคมหรือบุคคลอื่น

2. บุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว (Extrovert) เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ร่าเริง ปรับตัวได้ดีในสิ่งแวดล้อมต่างๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง

ส่วน เครชเมอร์ (Samuel. 1981 : 190-191 ; citing Kretschmer. 1921) และเชลตอน (Burger. 1986 : 189 ; citing Sheldon. 1942) เห็นว่าบุคลิกภาพของคนขึ้นอยู่กับรูปร่างลักษณะของคน จึงได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามรูปร่างหรือโครงสร้างทางสรีระวิทยาสอดคล้องกันเป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทที่มีรูปร่างอ้วนเตี้ย คอโต ร่างกายมีไขมันมาก พุงยี่น (Pygmy หรือ Endomorphy) คนประเภทนี้ชอบแสวงหาความสบาย ไม่รีบร้อน ชอบการเข้าสังคม สนุกสนานรื่นเริง โกรธง่าย หายเร็ว และกินจุ

2. ประเภทที่มีรูปร่างผอมสูง ตัวยาว อ่อนแอ (Ectomorphy) คนประเภทนี้มีลักษณะเคร่งขรึม เอาใจตัวเอง มีความเครียดทางอารมณ์อยู่เป็นนิจ ชอบสันโดษ ไม่เข้าสังคม

3. ประเภทที่มีรูปร่างสูงใหญ่ แข็งแรง เต็มไปด้วยกล้ามเนื้อ ร่างกายแข็งแรงชอบออกกำลังกาย (Atheletic หรือ Mesomorphy) คนประเภทนี้ชอบทำอะไรแปลกๆ ชนๆ ไม่ใคร่มีความทุกข์ร้อน ไม่เคยพูดถึงเรื่องความเป็นความตาย สนุกอยู่เสมอ

นอกจากนี้ ฟรีดแมนและโรสส์แมน (Farmer and others. 1984 : 34 ; citing Friedman and Rosenman. 1974) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะพฤติกรรมแสดงออก โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ บุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี รายละเอียดของบุคลิกภาพทั้ง 2 มีดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Personality) เป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ (Organ and Hamner. 1982 : 272-273 ; Farmer and Others. 1984 : 35 ; Smith and Anderson. 1986 : 1166-1167 ; Fontana and others. 1987 : 177)

1.1 มีความทะเยอทะยาน (Intense Ambition) เป็นบุคคลที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่อยากจะประสบความสำเร็จ

1.2 ขอบแข่งขัน (Competitive Drive) เป็นบุคคลที่ชอบต่อสู้แข่งขันผู้อื่นเพื่อให้ตนเองได้ดีกว่าคนอื่น

1.3 แข่งขันกับเวลา (Time Urgency) เป็นคนที่กระทำการต่าง ๆ อย่างเร่งด่วน ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำงานตามแผนเวลา

1.4 สร้างศัตรู (Hostility) เป็นบุคคลที่ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง ชอบแสดงออกทางข่มขู่ผู้อื่น อาฆาตแค้น และขาดความเห็นใจผู้อื่น

1.5 ออดทนต่ำ (Impatient) เป็นบุคคลที่มีความอดทนต่ำต่อการรอคอย และอดทนต่ำต่อสภาพแวดล้อมทางร่างกาย ทนไม่ได้กับความเฉื่อย

1.6 มีความก้าวร้าว (Aggressiveness) เป็นบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความคับข้องใจแบ่งเป็นการก้าวร้าวของวาจา และความก้าวร้าวทางร่างกาย

2. บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Personality) เป็นบุคลิกภาพที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบ เอ ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่มุ่งเอาชนะ มีความสงบเสถียร ทำงานไปพักผ่อนไป ไม่รีบร้อน (Greene and others. 1985 : 165 ; Mitchell and Lanson. 1987 : 203.; Robbins. 1989 : 511)

(6) ประวัติความเป็นมาของการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี

ไฟต์แมนและโรสแมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 14 ; อ้างอิงจาก Fireman and Roseman. 1974) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบเอ เป็นบุคลิกภาพที่ค้นพบในราวปี ค.ศ. 1960 อันเนื่องมาจาก นายแพทย์ไฟต์แมน (Fireman) และนายแพทย์โรสแมน (Roseman) ได้เริ่มสังเกตผู้ป่วยโรคหัวใจว่ามีบุคลิกภาพบางอย่างที่เปลี่ยนไปจากผู้ป่วยอื่นๆ จากการสังเกตเหตุการณ์ บางอย่างในคลินิกโรคหัวใจของเขา พบว่า แก้วอี้ที่ผู้ป่วยโรคหัวใจมานั่งตรวจนั้นจะมีรอยสักเฉพาะตรงขอบแก้วอี้เท่านั้น แสดงว่า คนไข้ ส่วนใหญ่ ของเขานั้นแต่งตรงขอบแก้วอี้ซึ่งทำให้เขาคิดว่าคนเช่นนั้นจะต้องเป็นคนรีบร้อน เพราะคนที่ทำอะไรรีบร้อน รีบเร่ง มักนั่งแต่งตรงขอบแก้วอี้ จะได้ลุกขึ้นได้รวดเร็ว คล้ายกับเป็นลักษณะของความพร้อมที่จะเคลื่อนไหวได้ทันที จากความคิดนี้ทำให้เขาคิดว่า น่าจะมีบุคลิกภาพบางอย่างที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ซึ่งสอดคล้องกับการสังเกตของเขาอีกว่า ผู้ป่วยโรคหัวใจบางคนนั้นไม่มีปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) ที่เคยเชื่อกันว่าเป็นสาเหตุสำคัญของโรคหัวใจ แต่เดิมนั้น พบว่า การที่คอเลสเตอรอลสูง ความดันโลหิตสูง การสูบบุหรี่ การเป็นเบาหวานและความอ้วน เป็นปัจจัยที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจ ดังนั้น เขาจึงใช้เวลานาน 8 ปี ในการร่วมศึกษาและวิจัยบุคลิกภาพผู้ป่วยโรคหัวใจและในที่สุดก็พบว่าบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ซึ่งต่อมาเราใช้ชื่อว่าบุคลิกภาพแบบเอ และบุคคลที่มีบุคลิกภาพตรงกันข้ามเรียกว่ามีบุคลิกภาพแบบบีนั้นถือว่าเป็นการค้นพบที่สำคัญเพราะบุคลิกภาพแบบเอ เป็นปัจจัยที่เสี่ยงกว่าปัจจัยกายภาพทุกตัว ถ้าเปรียบเทียบระหว่างผู้ป่วยโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูงหรือโรคไขข้อในหลอดเลือดสูงกับคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ แล้วคนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะถือว่าเป็นปัจจัยที่เสี่ยงที่สุดของการเกิดโรคหัวใจ

จากประวัติความเป็นมา การศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ไฟต์แมน และโรสแมน สรุปลักษณะของบุคลิกแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบเอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพรีบร้อน ชอบแข่งขัน และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อยๆ มีความรู้สึกเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามมากในการทำงาน ชอบฝ่าฝืนอุปสรรคต่างๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วย

ความรวดเร็วทันใจได้กับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบบี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อยๆ เฉื่อยๆ ชอบการพักผ่อนดำเนินชีวิตแบบง่ายๆ และไม่ชอบฝ่าฝืนอุปสรรคในการทำงาน

(7) การวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี

ไฟต์แมนและโรสแมน (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 15 ; อ้างอิงจาก Friedman and Roseman.1974) กล่าวถึงการวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบี มี 3 แบบ

1. แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้คนที่บุคลิกภาพแบบเอ ไม่สามารถทน เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกด้านกายภาพ

2. มาตรฐานวัดลักษณะบุคลิกภาพของเฟรมมิงแฮม (Framingham Type Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเองเช่นเดียวกับแบบที่หนึ่ง ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับมุ่งสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการรับรู้ที่มีความกดดันในการทำงาน

3. แบบสำรวจการกระทำกิจกรรม เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey : JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้ที่สูงเป็นบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนแบบวัดนี้ต่ำจะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี แบบวัดนี้จะวัดความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะสถานการณ์ในการทำงาน และสถานการณ์การแข่งขัน

นอกจากนี้ สตรูเบและคนอื่น ๆ (Strube and other.1987) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสำรวจกิจกรรมของเจนกินส์ว่า เป็นแบบวัดบุคลิกภาพแบบเอ โดยให้ผู้ตอบ รายงานพฤติกรรมตนเองว่ามีการแสดงอย่างไรและได้ศึกษาพบว่าคนที่บุคลิกภาพแบบเอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่า ความล้มเหลว มีแรงขับในการแข่งขันสูง มุ่งสัมฤทธิ์ และมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว

3.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านส่วนตัว

3.1.2.1 อายุ

อายุของบุคคลเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพัฒนาการและระดับวุฒิภาวะเมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตการทำงานในเรื่องการทำงานที่ดีมีคุณภาพแล้วบุคคลที่มีอายุมากขึ้น ระดับวุฒิภาวะ จะเจริญขึ้นตามวัย (ทัศนาศ นุญทอง. 2528 : 190) สะสมประสบการณ์ของการทำงาน สุขุมรอบคอบ รู้จักชีวิต สามารถปรับตัวได้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ดีกว่า (Maslach. 1986 : 60)

มอริสและเชอร์แมน (สะอาด วงศ์อนันต์นทร์. 2538 : 27 ; อ้างอิงจาก Morris and Sherman. 1981) พบว่า พนักงานที่อายุมากการศึกษาน้อย และมีความสามารถสูงจะมีความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรสูง

ไมเยอร์และแอลเลน (Myer and Allen.1984) พบว่า บุคคลที่มีอายุมาก จะมีความยึดมั่นผูกพันมากกว่า เนื่องจากพึงพอใจในงานและได้รับตำแหน่งที่พึงพอใจ

อายุ มีความสัมพันธ์กับวุฒิภาวะ ประสบการณ์ ยิ่งอายุมากจะมีความพร้อมในการทำงาน และประสบการณ์มากตามไปด้วย

3.1.2.2 ระดับการศึกษา

มอททาช (สะอาด วงศ์นันต์นนท์. 2538 : 28 ; อ้างอิงจาก Mottaz) พบว่า ระดับการศึกษาจะไปลดความพึงพอใจในงาน เนื่องจากไปเพิ่มความคาดหวังจากงาน ซึ่งอาจไม่เป็นไปตามที่คาดหวังในสถานที่ทำงาน และคนที่มีการศึกษาสูงยังมีความเชื่อมั่นในตัวเองว่าโอกาสที่จะหางานใหม่นั้น จะไม่ลำบากนัก จึงทำให้มีความผูกพันน้อย

กรัสคี (Steers. 1977 : 59 ; citing Grusky. 1966 : 499) กล่าวว่า คนที่มีการศึกษาสูงจะมีระดับความผูกพันต่อองค์กร น้อยกว่าคนที่มีการศึกษาน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากคนที่มีการศึกษาสูงๆ นั้น มักจะมีความผูกพันต่อวิชาชีพ มากกว่าความผูกพันต่อองค์กร น้อยกว่าคนที่มีการศึกษาน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากคนที่มีการศึกษาสูงๆ นั้น มักจะมีความผูกพันต่อวิชาชีพ มากกว่าความผูกพันต่อองค์กร

เคนท์และมาเธอร์ (Klein & Mather. 1966 : 1996-508) พบว่าคนที่มีความรู้มากเกินสำหรับงานที่ตัวเขารับผิดชอบจะทำให้รู้สึกว่างงานที่ทำงานนั้นไม่ท้าทาย ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้ง่ายและก่อให้เกิดภาวะความไม่พอใจ ในทางตรงกันข้ามพนักงานที่อยู่ในตำแหน่งที่ต้องใช้ความสามารถหรือสติปัญญาสูงกว่าสติปัญญา หรือ ความสามารถที่ตัวเขาจะทำให้เกิดความคับข้องใจไม่สามารถ ทำงานได้ตามความต้องการ นอกจากนี้หากไม่นำเรื่องระดับตำแหน่งมาพิจารณาแล้วคนที่มีการศึกษาสูงย่อมมีความพึงพอใจในงานน้อยลง

สทริส (Struss.1963 : 70) พบว่า ความมั่นคงในการทำงานมีความหมายต่อผู้ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมมากกว่าต่อผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้สูงและผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ต่ำจะมีความพึงพอใจในงานที่มีลักษณะซ้ำซาก จำเจง่ายและมีโครงสร้าง หรือรูปแบบแน่นอนมากกว่างานที่ต้องใช้ความคิดหรือท้าทายความสามารถ การศึกษามีความสำคัญในลักษณะผกผันกับความมั่นคงในการทำงาน กล่าวคือ คนที่มีการศึกษามากจะมีความมั่นคงในการทำงานสูงและเมื่อองค์กรไม่สามารถตอบสนองความต้องการก็จะทำให้ความมั่นคงในการทำงานน้อยลง

อานาจ ศรีพูนสุข (2528 : 1) พบว่า ในบรรดาตัวแปรลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจของเจ้าหน้าที่ทะเบียนราษฎร ซึ่งได้แก่ ระดับ (ซี) เพศ อายุราชการ และระดับการศึกษานั้นมีเพียงระดับการศึกษาเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์ กับความพึงพอใจ

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2533 : 272-278) ได้ศึกษา White Collar Workers in Thailand (กรณีศึกษา ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพาร์กสโตร์) พบว่า ระดับการศึกษาสูงมีโอกาสในการหางานใหม่มากกว่าผู้ที่จบระดับการศึกษาน้อย

สมชาย ชัยอุทัย (2537 : 25-29) ศึกษาความพึงพอใจในงานของพนักงานบุคคลในอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ขนาดใหญ่ พบว่า อายุการศึกษา อายุงานของพนักงานบริหารบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในงาน

จารุณี วงศ์คำแน่น (2537 : 1) ได้ทำการศึกษา ความผูกพันต่อองค์กร ศึกษาเฉพาะกรณี พนักงานสายงานสนับสนุนการปฏิบัติงาน การทำอากาศยานแห่งประเทศไทย พบว่า อายุ การศึกษา สถานสภาพการสมรส ระยะเวลาทำงาน ตำแหน่ง ไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพัน กับองค์กร

ระดับการศึกษา มีผลต่อการเลือกประกอบอาชีพ และโอกาสในการได้ทำงาน

3.1.2.3 ประเภทการทำงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2532 : 93-109) ได้ศึกษารายกรณีของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระในภาคพาณิชย์กรรมและบริการ จำนวน 15 ราย ของกองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พบว่ามีปัจจัยอยู่ 3 ประการที่จะช่วยให้ผู้ประกอบอาชีพอิสระประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่

1. ปัจจัยพื้นฐานหรือคุณลักษณะ ที่สำคัญของบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ ปัจจัยด้านนี้ประกอบด้วย

- 1.1 ความขยันอดทน ทำงานประเภทหนักเอาเบาสู้ ไม่ทอดทิ้งในการทำงาน
- 1.2 ประหยัด
- 1.3 ฉลาดมีไหวพริบ มีความคิดริเริ่ม รู้ทันคน ทันเหตุการณ์ มองเห็นการณ์ไกล
- 1.4 ซื่อสัตย์และมีคุณธรรม
- 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ดี ซึ่งประกอบด้วย
 - ก. พูดจาไพเราะ พูดเก่ง พูดดี
 - ข. การมีสังคมดี สามารถคบค้าสมาคมได้กับทุกชั้น
 - ค. มีความสามารถร่วมงานกับคนอื่นและการบำรุงรักษาบุคลากร
- 1.6 มีสุขภาพดี
- 1.7 ความสามารถและความถนัดในงานอาชีพ มีความรู้และความถนัดในงานที่ทำ
- 1.8 มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่อยู่
- 1.9 ตรงต่อเวลาในการนัดหมาย
- 1.10 ใฝ่หาความรู้และประสบการณ์เพิ่มเติมอยู่เสมอ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านนี้ประกอบด้วย

- 2.1 ท่าเลที่ตั้งของสถานประกอบการอยู่ในทำเลที่เหมาะสม
- 2.2 ครอบครัว มีส่วนช่วยสนับสนุนดังนี้
 - ก. เป็นกำลังใจหรือแรงผลักดันที่ทำให้ตั้งใจประกอบอาชีพเพื่อให้มีฐานะมั่นคง
 - ข. คนครอบครัวช่วยเหลือกิจการอยู่เบื้องหลัง
- 2.3 เพื่อนฝูง
- 2.4 มีสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการประกอบอาชีพ

3. ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเฉพาะกรณีปัจจัยด้านนี้ประกอบด้วย

- 3.1 ความต้องการที่จะหนีจากสังคมเก่าซึ่งมีความยากจน ไปสู่สังคมใหม่ที่ดีกว่าเดิม
- 3.2 ความต้องการที่จะให้เป็นที่ยอมรับของสังคม
- 3.3 ความต้องการที่จะวางรากฐานครอบครัวให้มั่นคง เพื่อบุตร ภรรยา จะได้ไม่ต้อง

ลำบากเหมือนตนเอง เคยประสบมาแล้ว

จากผลการวิจัยของ สุรพงษ์ ไชยวงศ์ (2533 : 14) พบว่าเงื่อนไขที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอิสระ ได้แก่ ความชอบในอาชีพที่ตนเองถนัดหรือตั้งใจจะดำเนินการ และการมีค่านิยมที่ชอบในอาชีพอิสระ

การประกอบอาชีพอิสระ สามารถสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้น เพราะสามารถทำงานในสิ่งที่ตนเองชอบ และมีความเป็นอิสระ ไม่อยู่ในกฎระเบียบมากมาย

3.1.2.4 รายได้

ลอค (ผาณิต สกุลวัฒน์. 2537 : 22 ; อ้างอิงจาก Locks.1976) กล่าวว่ารายได้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต รายได้ที่ได้รับ ถ้าไม่พอกับค่าครองชีพในปัจจุบันก็จะทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจในครอบครัวได้ รายได้เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ผู้ปฏิบัติงาน จะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการของตนได้ อัตราเงินเดือนที่เหมาะสม และเพียงพอจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานพอใจ และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

คุณวุฒิ คนฉลาด และคนอื่นๆ (2533 : 118-121) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลากรในระดับอุดมศึกษา กระบวนการเข้าทำงาน การพัฒนาบุคลากร การโยกย้ายและเปลี่ยนงาน ประโยชน์จากการวิจัย และบริการด้านอื่น ๆ พบว่า ในการศึกษาเกี่ยวกับคำตอบแทนจากการประกอบอาชีพ อาจารย์ส่วนน้อยมีโอกาสดำเนินรายได้พิเศษ รายได้พิเศษที่บุคลากรจะได้รับคือ บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งบริหารซึ่งจะได้เงินสมนาคุณผู้บริหารบุคลากรในสถานศึกษา ทำให้อาจารย์มีขวัญและกำลังใจในการทำงานระดับปานกลาง ทำงานพอเสร็จไม่มีความกระตือรือร้น เนื่องจากอัตราเงินเดือนน้อยกว่า อัตราเงินเดือนเอกชน หรือรัฐวิสาหกิจ ดังนั้นบุคลากรสาขาที่ขาดแคลนจึงนิยมไปทำงานภาคเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ ส่วนบุคคลที่ยังปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาจะมีขวัญในการทำงานลดลง มีความพึงพอใจในการทำงานระดับปานกลางทำงานตามหน้าที่โดยไม่กระตือรือร้น นอกจากนี้สถานศึกษายังต้องบรรจุบุคลากรที่เกษียณอายุหรือลาออกโดยเฉพาะในสาขาวิชาที่ขาดแคลนซึ่งคงหาบุคลากรมาทดแทนได้ยาก

รายได้ สามารถสร้างความพึงพอใจ ในการปฏิบัติงานได้

3.1.2.5 ประสบการณ์ในการทำงาน

ฟลิปโป (สะอาด วงศ์อนันต์นนท์. 2538 : 29 ; อ้างอิงจาก Flippo.1966) กล่าวว่า ผู้ที่มีระยะเวลาทำงานนาน จะมีโอกาสในการเลื่อนขั้นดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้น เกิดภาคภูมิใจ เป็นแรงจูงใจให้อยู่ในองค์กรได้นาน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 67) กล่าวว่าคนที่มีความประสบการณ์ในการทำงานย่อมมีความชำนาญและความผูกพันในวิชาชีพ และองค์กรด้วย

เชลล์และพาสริคัท (นิตยา เจียรนัยปริเปรม. 2533 : 52 ; อ้างอิงจาก Saleh & Pasricah.1978) พบว่า ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในงาน

เวลส์ (Vale.1972 : 997) พบว่า ระยะเวลาการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจในงานและการจะมีความสัมพันธ์เป็นเชิงบวกหรือเชิงลบจะขึ้นอยู่กับสถานะของงาน เช่น งานบางงานได้รับการยกย่องจากสังคม หรือ งานที่ทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้สึกมั่นใจ เป็นต้น

แมค เนอร์เนย์และแคเรีย (Mc Nergney & Carrier. 1961 : 19-21) พบว่า ครูใหม่มีความกระตือรือร้นและความพึงพอใจในสภาพการทำงานมากกว่าครูเก่า ตัวแปรอายุงานเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่พบว่ามีความสัมพันธ์ต่อความมั่นคงในการทำงาน เนื่องจากผู้ที่ทำงานย่อมมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงาน

มอบเลย์และคณะ (อพชนา ชัยมงคล. 2538 ; อ้างอิงจาก Mobley and others. 1978) พบว่า ระยะเวลาในการทำงาน เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ และความพึงพอใจนั้นจะส่งผลต่อความคิดที่จะลาออกจากองค์กรโดยตรง

ประสบการณ์ทำงาน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน และความมั่นคงในการทำงาน ยิ่งมีประสบการณ์ในการทำงานมาก จะทำให้มีความรู้สึกมั่นใจและเกิดความชำนาญได้

3.1.2.6 บุคลิกภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี มีดังนี้ คือ

บลูเมนทอลส์ (ชมพูนุท พงษ์ศิริ. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Blumenthal. 1978 : 634) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอจะเป็นบุคลิกภาพที่มีความเครียดสูงกว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบบี

เคลลี และฮุสตัน (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 19 ; อ้างอิงจาก Kelly and Houston. 1985) ได้ศึกษาบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นหญิงที่ทำงานนอกบ้านจำนวน 220 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มผลการศึกษาพบว่าหญิงที่ทำงานนอกบ้านมีบุคลิกภาพแบบเอ มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับสถานภาพทางอาชีพสูงกว่า มีชั่วโมงการทำงานมากกว่า มีปริมาณงานที่ทำมากกว่า มีความสับสนในบทบาทการทำงาน ความเครียดในการทำงาน และต้องการประสบการณ์การทำงานมากกว่าหญิงที่ทำงานนอกบ้านที่มีบุคลิกภาพแบบบี สตรูบ และโบลันด์ (Sturbe and Boland. 1968) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาการรับรู้สาเหตุของการกระทำและความเพียรในการทำงานของบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีบุคลิกภาพแบบเอได้รับความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการวินิจฉัยความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่ามีความสัมพันธ์กันทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้นบุคคลจะมีความเพียรพยายามในการทำงานลดลง แต่จะมีความเพียรพยายามมากในการทำงานที่มีความยากปานกลาง ในขณะที่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบีนั้นความเชื่อถือในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่แตกต่างกัน และการวินิจฉัยความยากของงานและความเพียรพยายามจะมีความสัมพันธ์กันทางบวก

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126-127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 240 คน เป็นผู้ที่มิพพฤติกรรมการศึกษาต่อ จำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ จำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษาคือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล โดยศึกษาศึกษาบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ อายุน้อย มีความเครียดในการทำงานสูง มีความกลัวความสำเร็จสูง เป็นโสด มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อ มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมค่อนข้างสูง และมีการรับรู้ความมั่นคงในการทำงานสูง

ชมพูนุท พงษ์ศิริ (2535 : 73-74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 จำนวน 230 คน ตัวแปรที่ศึกษาคือ ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล บุคลิกภาพแบบเอ และแบบบี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและชั้นปี ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยสูงกว่าแบบบี

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 105) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่านักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีวิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหา ยกเว้น วิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ส่วนนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบบี มีวิธีการเผชิญปัญหาด้านต่างๆ แบบรวมชอม

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบเอและแบบบีจะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพแบบเอเป็นบุคลิกภาพแบบกระตือรือร้น ชอบความสำเร็จ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ไม่ชอบการรอคอย มีความเพียร

พยายามในการทำงาน เพื่อประสบความสำเร็จ รักความก้าวหน้า มีความเครียดและความวิตกกังวล มากกว่าบุคลิกภาพแบบบี ที่เป็่บุคลิกภาพแบบเฉื่อยชา ไม่ชอบการเร่งรีบ ไม่ชอบต่อสู้แข่งขัน อดทนรอคอยได้ ซึ่งบุคลิกภาพทั้งสองแบบย่อมที่จะมีผลต่อสภาพจิตใจของบุคคล รวมทั้งความล้มเหลวและความสำเร็จในการปฏิบัติงาน

3.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม

3.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม

3.2.1.1 ลักษณะทางกายภาพ

ลักษณะทางกายภาพคือสิ่งแวดล้อมในที่ทำงานตั้งแต่ สถานที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ แสงสว่าง อุณหภูมิ ระดับของเสียงและกระบวนการในการปฏิบัติงาน เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน การจัดสภาพแวดล้อมในที่ทำงานที่ดีและ เหมาะสมจะมีส่วนช่วยให้บุคคลได้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและลดอุบัติเหตุได้เป็นอย่างดี (เสนาะ ดิเียวรี. 2526 : 344) การจัดสภาพการทำงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เพราะจะทำให้บุคคลมีความรู้สึกว่าจะต้องมีชีวิตอย่างหวาดระแวง วิตกกังวลต่อการเสี่ยงอันตรายต่างๆ จากการปฏิบัติงาน

สมพงศ์ เกษมสิน (2526 : 216) กล่าวว่า การส่งเสริมสุขภาพพลานามัยของพนักงานนับเป็นสิ่งที่สำคัญ ในอันที่จะเสริมและทำนุบำรุงทรัพยากรบุคคลากรขององค์กร

พยอม วงศ์สารศรี (2534 : 25) กล่าวว่า การส่งเสริมสุขภาพพนักงาน สามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. จัดบรรยากาศการทำงานที่เอื้ออำนวยให้พนักงานได้รับความมั่นคงปลอดภัย เพราะความมั่นคงปลอดภัยจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ
2. จัดบริการรักษาพยาบาล ซึ่งทำให้พนักงานรู้สึกว่าตนมีผู้คุ้มครองดูแล เอาใจใส่
3. จัดให้มีวันลา และวันหยุดพักผ่อน
4. จัดกิจกรรมบันเทิงให้พนักงานรวมกลุ่มสังสรรค์กันตามโอกาสอันสมควร
5. จัดหน่วยให้คำปรึกษา เมื่อพนักงานประสบปัญหาต่าง ๆ
6. พัฒนาและปรับปรุงของผู้บังคับบัญชา เพราะผู้บังคับบัญชาเป็นบุคคลที่มีผลโดยตรงต่อความรู้สึกของพนักงาน ถ้าพนักงานมีความสุข พอใจในการทำงานองค์กรก็จะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากงานนั้น

3.2.1.2 สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน

(1) ความหมายของสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานหรือสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

มีผู้ให้ความหมายของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้มากมาย ดังนี้

สุณีย์ ดันติพัฒนานันท์ (2522 : 57) ได้ให้ความหมายของคำว่าสัมพันธภาพไว้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง การที่บุคคลสองคนหรือมากกว่าสองคนทำความรู้จัก และติดต่อเกี่ยวข้องเป็นโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันอย่างใดอย่างหนึ่ง ในระยะเวลาหนึ่ง อาจเป็นเดือน เป็นปี หลายปี หรือตลอดชีวิต บุคคลที่สัมพันธ์กันก็จะได้รับผลกระทบซึ่งกันและกัน

พิไลรัตน์ ทองอุไร (2529 : 151) ได้ให้ความหมายของคำว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลหมายถึงการติดต่อกันระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย และก่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ติดติดตามมา

ความสัมพันธ์อาจเป็นช่วงระยะหนึ่ง หรือระยะเวลายาวเป็นแรมปี หรือตลอดปีขึ้นกับลักษณะของสัมพันธ์ภาพนั้นๆ

สฤกษ์ณ์ มีชูทรัพย์ (2539 : 162) ได้ให้ความหมายของคำว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลไว้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง กระบวนการติดต่อเกี่ยวกับบุคคลเกี่ยวกับบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อทำความรู้จักโดยมีวัตถุประสงค์ด้วยความเต็มใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน อาศัยการแสดงออกทางกาย วาจา และใจ ในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ไม่จำกัดแน่นอน

ชัยพร วิชชาวุธ (2530 : 69) ได้ให้ความหมายของคำว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลไว้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นพฤติกรรม ปฏิสัมพันธ์โต้ตอบระหว่างบุคคล มนุษย์อยู่เป็นสังคม การกระทำของมนุษย์แต่ละคนจึงสัมพันธ์กับการกระทำของคนอื่น ๆ ในสังคมเกิดขึ้นเมื่อการกระทำของคนหนึ่งมีผลกระทบต่อผลกรรมที่อีกคนหนึ่งจะได้รับ

แสงทอง ประสุวรรณ (2541 : 21) ได้ให้ความหมายของคำว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลไว้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง กระบวนการติดต่อเกี่ยวของกันของบุคคลตั้งแต่สองขึ้นไปเพื่อทำความรู้จักกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้วยความเต็มใจ มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน

เกย์ (มณี ศีประสิทธิ์. 2541 : 7 ; อ้างอิงจาก Gay.1981) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในระหว่างบุคคล โดยกระบวนการเกิดขึ้นในระหว่างบุคคลโดยกระบวนการจะเกิดขึ้นทีละเล็กละน้อยอย่างต่อเนื่อง และรวมเข้าด้วยกันเป็นระหว่างบุคคล โดยกระบวนการของความคุ้นเคยและบุคคลที่เกี่ยวข้องจะอยู่ในฐานะบุคคลอันเป็นที่รักกันและกัน

ซิคเกอร์ริง (Chickering. 1969 : 94) ได้ให้ความหมายของสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลไว้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคล หมายถึง การที่บุคคลมีความอดทนที่จะอยู่ร่วมกันกับบุคคลอื่น และการเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาตนเองไปสู่ความพึงพอใจซึ่งกันและกัน ซึ่งการอดทนที่จะอยู่ร่วมกันบุคคลอื่นได้แก่ ความสามารถยอมรับความแตกต่างของบุคคลอื่นได้ และการมีน้ำใจและการมีน้ำใจกว้าง การให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการให้และการรับ

ซาราสัน และคนอื่นๆ (Sarason and others. 1987 : 813-831) กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมไม่ว่าจะมาจากเพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา ครอบครัวหรือจากชุมชน เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานรู้สึกว่าคุณเองมีที่พึ่งที่ปรึกษาหรือมีผู้เห็นความสำคัญของตนเองทำให้เกิดกำลังใจจะปฏิบัติงานต่อไป

จากความหมายของสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างบุคคลหมายถึง การแสดงออกจากบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทำความรู้จักและติดต่อเกี่ยวข้องกัน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยใช้ความอดทน ความรักใคร่ ความเข้าใจอันดีต่อกัน และการรู้จักให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเมื่อบุคคลอื่นต้องการความช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดยอมรับซึ่งกันและกัน

การที่จะทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับความปฏิบัติดังนี้ (ปราณี พรณวิเชียร. 2534 : 76-78 ; อ้างอิงจาก กันยา สุวรรณแสง. 2533 : 61-65)

1. แสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรัก ที่มีความหมายมากที่สุดแสดงลงทุนน้อยที่สุด
2. แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข
3. ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อมีบุคคลอื่นมาสนทนาด้วยควรจะเก็บงานที่ทำเอาไว้ชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยสนทนาไปด้วยเพราะเป็นกริยาที่ไม่เหมาะสม อันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจบุคคลนั้น

4. แสดงกริยาตอบสนองความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากบุคคลอื่น
5. ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่น จะทำให้ความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หากบุคคลอื่นอะไรก็ได้มองแง่ดีไว้ก่อน อย่าคอยจ้องแต่นินทา
6. แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไป อาจทำให้ไม่เกิดความเกรงใจกัน
7. รู้จักรับอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับคนอื่น นั้นอาจเกิดสิ่งที่ทำให้พอใจขึ้นได้ดังนั้น หากเกิดอารมณ์ดี ควรรับเอาไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ไม่ได้เกิดให้อะไรดีขึ้นเลย นอกจากนี้จะทำลายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน
8. วางตัวในฐานะที่เหมาะสม ไม่แสดงกิริยาอาการโอ้อวด ยกตนข่มท่านไม่ว่าบุคคลใดก็ตามไม่มีใครชื่นชมคนที่ข่มให้เขาต่ำลง เหตุนี้ความจริงใจจึงเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน การทำงานร่วมกัน
9. รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าปกปิด น้ำเสียงเรียบดังชัดเจน มองสบสายตาเพื่อน เพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้เพื่อนทราบความรู้สึกที่แท้จริง
10. จัดจำข้อมูลเล็กน้อย ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจเพื่อแสดงความยินดีในวาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีความทุกข์

นอกจากนี้ นพพร พานิชสุข (2528 : 68-70) ได้เสนอแนะวิธีการที่พึงปฏิบัติในการทำงานร่วมกับเพื่อนดังนี้คือ

1. ความเป็นผู้มีอัธยาศัยไมตรีอันดีต่อกัน เป็นองค์ประกอบสำคัญและจำเป็นที่ต้องสร้างให้เกิดในการทำงานร่วมกัน ควรพูดคุยสนทนาด้วยถ้อยคำที่สุภาพ ไพเราะอ่อนหวานนุ่มนวลและยิ้มแย้มแจ่มใส
2. ความสามัคคีของหมู่คณะหรือของเพื่อนร่วมงาน ความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ก็เมื่อสมาชิกแต่ละคนมีทัศนคติและความรู้สึกที่ดีต่อกันเห็นความสำคัญซึ่งกันและกันเห็นความสำคัญของกลุ่ม
3. ความเป็นผู้มีการยอมรับหรือตกลงกัน ในการทำงานร่วมกันนั้นเป็นเรื่องธรรมดาที่สมาชิกแต่ละคนอาจมีความคิดเห็นไม่ตรงกันอย่างไรก็ตามในการทำงานร่วมกันนั้น สมาชิกแต่ละคน ควรจะรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น มีเหตุผลเหนืออารมณ์และปราศจากอคติ
4. ความเป็นผู้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตามความสามารถและตามโอกาสทั้งนี้เพราะมนุษย์เราเป็นต้องมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน พึงพาอาศัยกัน ดังคำโบราณว่า “น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า” เพราะชีวิตนี้ไม่แน่นอน วันหนึ่งข้างหน้าเราอาจจะต้องพึ่งพาอาศัยโดยไม่รู้สึกตัวไม่ควรมองข้ามเห็นว่าไม่สำคัญ สิ่งใดเราพอจะได้ถ้าเรามีโอกาสดูแลให้การช่วยเหลือกัน
5. ความมีอิสระ สมาชิกจะต้องมีความอิสระในการคิด การแสดงความคิดเห็นทำงานร่วมกันกับบุคคลอื่นที่มีความแตกต่างกันทั้งตำแหน่ง สถานภาพ หรือบทบาทหรืออื่นๆ อาจจะทำให้มีการผูกขาดการใช้อำนาจหรือมีความเกรงใจกัน ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกที่ร่วมกันทำงานขาดอิสระในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งความคิดเห็นเหล่านั้นอาจจะประโยชน์ต่อกลุ่มนี้ได้ ดังนั้นสมาชิกที่ทำงานร่วมกันควรจะตระหนักว่าสมาชิกแต่ละคนต่างมีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็น
6. เป็นผู้ที่มีความจริงใจ คุณลักษณะอันนี้ของสมาชิกก่อให้เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เรื่องของความจริงใจในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ค่อนข้างหาได้ยาก แม้ว่าทุกคนต่างเรียกร้องหา เรามักพบแต่ความอิจฉาริษยาแก่งแย่งชิงดีชิงเด่น เพราะมนุษย์นั้นมีกิเลส คือ โกรธ โลภ หลง อันเป็นรากฐานที่ทำให้เกิดความ

จริงใจลดน้อยลง เพราะต่างคนต่างสวมหน้ากากและแสดงละครเข้าหากัน ด้วยเหตุนี้ความจริงใจจึงเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในอันจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานร่วมกัน

7. หลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงาน การจะวิพากษ์วิจารณ์เพื่อนร่วมงานสมาชิกทุกคนต้องระลึกว่าสักวันหนึ่งคำพูดจะต้องไปถึงหูของเพื่อนร่วมงานและที่สำคัญไม่เป็นการยุติธรรมแก่เพื่อนร่วมงาน ถ้าเราด่วนวิพากษ์วิจารณ์สมาชิกเพื่อนร่วมงานฝ่ายเดียวทั้งๆที่ เราไม่รู้จักเขาดีพอ หรือได้ข้อมูลมาผิดๆ นัยจากนี้สมาชิกที่ทำงานร่วมกันไม่ควรจะนินทาถึงกันและกัน ทั้งนี้เพราะว่าการวิพากษ์วิจารณ์หรือแม้กระทั่งการนินทามีได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างความสามัคคีหรือการร่วมมือร่วมใจแต่ประการใด

8. ยกย่องชมเชยเพื่อนสมาชิกที่ร่วมงานด้วยเมื่อมีโอกาสอันควร พฤติกรรมที่เช่นนี้ เป็นสิ่งที่พึงประสงค์ของทุกคน แต่ไม่ควรทำพร่ำเพรื่อจนเกินไป การยกย่องชมเชยทั้งต่อหน้าและลับหลังด้วยความภาคภูมิใจ และมีเหตุผลต่อเพื่อนร่วมงาน เป็นการสร้างกำลังใจให้แก่ผู้อื่น การขอความร่วมมือจากเพื่อนสมาชิกในการทำกิจกรรมต่างๆ ก็จะสะดวกขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าการปฏิบัติตนกับเพื่อนนับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เป็นอย่างมาก เพราะการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสม จะทำให้เกิดมีสัมพันธภาพที่ดีดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้น แนวทางประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมกับเพื่อนคือ มีกิริยาเรียบร้อยแจ่มใส มองโลกในแง่ดี รู้จักรับอารมณ์ วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม มีความจริงใจ รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีทัศนคติและความรู้สึกที่ดีกับหมู่คณะ มีความเป็นอิสระในการเสนอความคิดเห็นแต่ถ้าหากว่าคนใดประพฤติปฏิบัติกับเพื่อนอย่างไม่ถูกต้องเหมาะสม ก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นกับตนเองเช่น มีความรู้สึกต่อต้านตนเองในทางไม่ดี เข้ากับกลุ่มเพื่อนไม่ได้ ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

องค์กรเป็นหน่วยงานของสังคมที่ประกอบด้วยบุคคลหลายๆฝ่ายร่วมกันจัดทำกิจกรรมขึ้นในนามของหน่วยงาน เพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ศิริธร ชันทรหัตถ์ (2532 : 22) การที่บุคคลจะทำงานร่วมกันให้ได้ผลดีนั้น มีความจำเป็นที่ทุกคนจะรับรู้ระบบสังคมและพฤติกรรมทางสังคม ของการที่บุคคลเข้ามาร่วมกันทำงานในหน่วยงานก่อน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2532 : 85-86) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มช่วยให้เกิดผลดีดังต่อไปนี้

1. ทำให้เกิดความรับผิดชอบในการทำงาน ร่วมสร้างผลิตผลและบริการระหว่างกันโดยแบ่งหน้าที่ร่วมมือกันทำ การแบ่งหน้าที่จะเป็นไปในกลุ่มเล็กก่อนและขยายเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้น
2. ทำให้เกิดความเข้าใจกันเพราะเป็นการเผยแพร่และถ่ายทอดความเชื่อ ค่านิยม เจตคติระหว่างกัน
3. ทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน มีการมอบหมายหน้าที่ ตำแหน่ง การงานต่างๆ ในองค์กร และปทัสสถานในสังคม
4. ทำให้เกิดการสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างกันมีการส่งข่าวสาร การเผยแพร่ ข่าวสาร การติดต่อกัน สร้างความเข้าใจและรู้ถึงผลของงาน
5. ทำให้มีการแข่งขัน ในด้านการบริหาร การทำงานและผลิตผล เกิดเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดผลผลิตใหม่ รวมทั้งเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ ในการทำงาน

ความสัมพันธ์ในกลุ่มจะเกิดขึ้นได้เมื่อ (1) มีความสนิทสนมกันฉันท์พี่น้อง โดยการช่วยเหลือกันและกัน (2) มีความสัมพันธ์ในฐานะเพื่อนร่วมงาน ช่วยกันทำงานในสถานที่เดียว มีการติดต่อในลักษณะอาศัยเดียวกัน (3) มีความสัมพันธ์ในฐานะเป็นสมาชิกของสมาคมเดียวกัน ในแง่ความสนใจร่วมมือ (4) มีความสัมพันธ์ด้านการศึกษาในลักษณะเพื่อนร่วมสถานศึกษา (5) มีสัมพันธ์ทางผลประโยชน์ร่วมกัน เช่น การค้า

ขายติดต่อการทำงาน มีผลประโยชน์แลกเปลี่ยนกัน เป็นต้น (6) มีความสัมพันธ์ในฐานะมีศาสนาเดียวกัน (7) มีความสัมพันธ์ในฐานะเป็นเชื้อชาติเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ที่มีต่อกันได้โดยอาศัยเกณฑ์ในการปฏิบัติ ต่อกัน มีระเบียบร่วมกันเพื่อความสัมพันธจะได้ดำเนินต่อไปด้วยดี

ธงชัย สันติวงษ์ (2530 : 439-440) ได้กล่าวว่าภายในองค์กรบุคคลจะทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยแต่ละคนจะปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน และสัมพันธ์ติดต่อกันในหน้าที่งานตามความจำเป็นของงานที่ต้องเกี่ยวพันกัน ซึ่งเป็นไปตามแผนที่ผู้บริหารได้กำหนดขึ้นเป็นทางการเอาไว้ เพื่อให้งานต่าง ๆ ลุล่วงด้วยดี แต่โดยเหตุที่ตามสัญชาตญาณของมนุษย์ คนทุกคนต่างก็มีความสุขในหน้าที่ตามความจำเป็นของงานที่ต้องเกี่ยวพันกัน ซึ่งเป็นไปตามแผนที่ผู้บริหารได้กำหนดขึ้นเป็นทางการเอาไว้ เพื่อให้งานต่าง ๆ ลุล่วงด้วยดี แต่โดยเหตุที่ตามสัญชาตญาณของมนุษย์ คนทุกคนต่างก็มีความรู้สึกทางจิตใจและมีความต้องการทางสังคมอยู่ด้วย ทุกคนที่ปฏิบัติงานในกลุ่มจึงมีความเกี่ยวพันทางสังคมระหว่างกัน จะมีการติดต่อสื่อสารและมีกิจกรรมทางสังคมไม่เกี่ยวกับงานร่วมกัน ลักษณะความสัมพันธ์กันในทางสังคมนี้คือ ส่วนที่องค์กรที่ไม่เป็นทางการ

ลิทวินและสตริงเกอร์ (Litwin and Stringer.1968 : 22-23) กล่าวถึง ลักษณะของผู้ที่มีความต้องการด้านสังคมสูงกว่า การที่บุคคลใดต้องการให้คนชอบ บุคคลนั้นต้องให้ความสนใจกับความรู้สึกของผู้อื่นก่อน นอกจากนั้น ในการพบปะกันกับกลุ่มเพื่อนร่วมงาน บุคคลผู้นั้นจะต้องพยายามสร้างสัมพันธไมตรีด้วยการให้สนับสนุน และจะค้นหาทางที่เปิดโอกาสให้มีการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนร่วมงานอย่างเป็นมิตร ลิทวิน และสตริงเกอร์ ยังพบอีกด้วยว่า การรับรู้ด้วยถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น และสัมพันธภาพที่ดี เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้บริหารที่มีความสามารถ นอกจากนั้น บุคคลที่มีความต้องการด้านสังคมสูงส่วนมาก จะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ให้บริการสาธารณะ เช่น ครู พยาบาล ผู้นำ เป็นต้น บุคคลเหล่านี้จะตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เน้นความสามัคคี และความภักดีของกลุ่มสูง

จากที่กล่าวมาข้างต้นได้สรุปได้ว่า การปฏิบัติตนเพื่อนับได้ว่า เป็นอย่างมาก เพราะการปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสม เกิดสัมพันธมากขึ้นดำเนินชีวิตอย่างมาก สุข ดังนั้น แนวทางประพฤติปฏิบัติที่เหมาะสมกับคือ มีกิริยาเรียบร้อยแจ่มใส มองโลกในแง่ดี รู้จักระวังอารมณ์ วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม มีความจริงใจ รู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีทัศนคติและความรู้สึกอย่างเหมาะสม ก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นกับตนเองเช่น มีความรู้สึกต่อตนเองในทางไม่ดี เข้ากับกลุ่มเพื่อนไม่ได้ ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

3.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม

3.2.2.1 ลักษณะทางกายภาพ

มาลินี แซ่เตื่อง (2534 : 65) ได้ศึกษาทัศนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีต่อวิชาชีพและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พบว่าอาจารย์มีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานด้านวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง ก่อนข้างต่ำ แต่อาจารย์ พอใจเกี่ยวกับการจัดสรรอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ เพื่อให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์ และมีทัศนะต่อความเพียงพอและการใช้วัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับต่ำ

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานจึงมีบทบาทต่อการทำงานมาก สภาพแวดล้อมที่ดี เช่น สถานที่ทำงานสะอาด ปราศจากเสียงรบกวน ปลอดภัยจากอันตราย ต่อชีวิตและทรัพย์สินส่งผลต่อสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานและทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2.2.2 สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน

เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ (ผาณิต สกุลวัฒน์. 2537 : 26 ; อ้างอิงจาก เทพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ.2529) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดูแลสุขภาพและต่อการทำงาน คือ สภาพแวดล้อมที่พบเห็นอยู่เป็นประจำ ซึ่งได้แก่ เพื่อนร่วมงาน และหัวหน้างาน เพื่อนร่วมงานมีผลต่อการทำงานมากทั้งในกระบวนการทำงานและผลงานที่ปรากฏ ถ้าได้เพื่อนร่วมงานดีงานก็จะออกมาในสภาพที่ดี และตรงตามวัตถุประสงค์ส่วนหัวหน้างานหรือผู้บังคับบัญชาจะเป็นผู้ควบคุมใช้งานเป็นไปตามเป้าหมาย เพราะหัวหน้างานมีส่วนในการให้คำแนะนำ ดูแลสุขภาพการทำงานของผู้อยู่บังคับบัญชาโดยตรง วิธีการสนับสนุนให้ความดี ความชอบ ระบบการให้รางวัล ความยืดหยุ่น อำนาจในการตัดสินใจแก้ไขปัญหา ความร่วมมือหรือความขัดแย้งในการทำงาน

สเตียร์และพอร์ตเตอร์ (ผาณิต สกุลวัฒน์. 2537 : 25 ; อ้างอิงจาก Steers and Porter.1975) กล่าวว่า ผู้ที่ปฏิบัติงานจะชอบหัวหน้างานที่มีลักษณะเป็นมิตร รู้จักชมเชยการปฏิบัติงาน ให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ทำให้ผู้อยู่ปฏิบัติเกิดความพอใจในงาน ซึ่งเป็นสื่อสำคัญของคุณภาพชีวิตการทำงาน

การมีสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานจะสามารถสร้างความพึงพอใจในการทำงานได้ และยังก่อให้เกิดความสามัคคี ร่วมใจกันทำงาน ช่วยกันแสดงความคิดเห็น ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เพศชายที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ในวงการบันเทิง กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545 จำนวน 50 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เพศชายที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ในวงการบันเทิง กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545 จำนวน 42 คน ได้มาจากการเลือกโดยบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยขั้นแรกจะสำรวจรายชื่อของช่างเสริมสวยชาย ที่ผลิตกันมาร่วมทำงานกับบริษัทผลิตภาพยนตร์โฆษณา ที่ผู้วิจัยทำงานอยู่ ได้แก่บริษัทพีแอนด์ซี โปรดักชั่น จำกัด และบริษัท แพ็ชชั่น กรุป จำกัด ซึ่งมีช่างเสริมสวย อยู่จำนวน 24 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการโทรศัพท์ติดต่อกับช่างเสริมสวยเหล่านั้น เพื่อขอความร่วมมือในการมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เหลือได้มาจากการโทรศัพท์ติดต่อไปยังบรรณาธิการฝ่ายแฟชั่น ของนิตยสารฉบับต่างๆ กองถ่ายทำละครและกองถ่ายทำมิวสิกวิดีโอ จะติดต่อไปยังผู้จัดการกองถ่าย สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี จะติดต่อไปยังฝ่ายข่าวและฝ่ายผลิตรายการ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือ ช่วยเหลือจากเพื่อนๆ พี่ ในวงการบันเทิง และบริษัทจัดหานักแสดงหรือโมเดลลิ่ง ที่แนะนำบอกต่อให้ผู้วิจัยได้รู้จักกับช่างเสริมสวยคนอื่นๆ อีก เมื่อผู้วิจัยได้เบอร์ติดต่อกับช่างเสริมสวยที่มาร่วมปฏิบัติงานในวงการบันเทิงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ติดต่อไปยังช่างเสริมสวยเหล่านั้น เพื่อแนะนำตัว ชี้แจงสาเหตุ ความเป็นมาในการศึกษา รวมทั้งได้ขอความร่วมมือในการมาเป็นกลุ่มตัวอย่างให้กับผู้วิจัยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจะเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

วิธีการสร้างเครื่องมือ

วิธีการสร้างแบบสอบถามมีขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทการทำงาน รายได้ ประสิทธิภาพในการทำงาน ดังตัวอย่าง

จริง	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของท่านเกือบทุกครั้ง
จริงบ้าง	หมายถึง	บางครั้งตรงกับการกระทำของท่านบางครั้งไม่ตรงกับการกระทำของท่าน
จริงน้อย	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของท่านน้อยครั้งมาก
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ตรงกับการกระทำของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	เมื่อท่านมีนัดเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ท่านไปยังสถานที่ที่นัดหมายก่อนเวลา.....					
00	ท่านรู้สึกไม่พอใจถ้ามีคนมาขัดจังหวะเวลาทำงานของท่าน.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

	ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)	ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์. (2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง ข้างเสริมสวยที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง ข้างเสริมสวยที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง ข้างเสริมสวยที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพน้อย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ สถานที่ทำงาน วัสดุอุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการทำงาน โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ และสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพและสภาพแวดล้อมในการ

ทำงานของ ศรีรัตน์ บุญอริยะ (2538) อุบล ภัทร (2538) โชติ เกิดบัณฑิต (2539) นิรันดร์ เอื้อทวีทรัพย์ (2539) และอรนิตย์ ญาณศิริ (2539) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3. สร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ จำนวน 27 ข้อ ตามที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพในการทำงาน ได้แก่ สถานที่ในการทำงาน วัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการทำงาน โดยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

คำชี้แจง ให้อ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ โดยพิจารณาว่า

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพที่เป็นจริงมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งก็ตรงบางครั้งก็ไม่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	สถานที่ทำงาน สตูดิโอส่วนใหญ่มีอากาศถ่ายเทสะดวก.....					
00	วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ทำงานมีวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน อย่างเพียงพอ.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

	ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)	ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์. (2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.75 - 5.00	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพดี
คะแนนเฉลี่ย 2.26 - 3.74	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.25	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และสร้างนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานของ นิยม สุวรรณะ (2541 : 137-144) และ หัตยา มัทยาท (2541 : 124) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
3. สร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน จำนวน 31 ข้อ ตามที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงานนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงานขณะปฏิบัติหน้าที่ โดยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด โดยพิจารณาว่า

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างแต่บางครั้งไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	เพื่อนให้ความสนับสนุนและช่วยเหลืองานของท่าน.....					
00	ท่านได้รับการตำหนิจากเพื่อนร่วมงานต่อหน้าคนอื่น.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

	ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)	ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์. (2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการปฏิบัติงาน และสร้างนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติในการปฏิบัติงานของ นิกุล ประทีปพิชัย (2540) พนิดา ผกานรินทร์ (2544) พรรณวดี สนธิทรัพย์ (2542) วลีนิภา พัดเปีย (2539) และ สุพรรณา หนูรักษ์ (2542) แล้วนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
3. สร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย จำนวน 118 ข้อ ตามที่ได้จากข้อ 1 และ 2 ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย แบ่งเป็น 3 ด้านคือ ทัศนคติด้านความรู้เชิงประมาณค่า ทัศนคติด้านความรู้สึก และทัศนคติด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม โดยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

ตัวอย่างแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 3 ด้านคือ ทัศนคติด้านความรู้เชิงประมาณค่า ทัศนคติด้านความรู้สึก และทัศนคติด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

1. ทัศนคติด้านความรู้เชิงประมาณค่า

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติด้านความรู้เชิงประมาณค่า ของท่านที่มีต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ โดยพิจารณาว่า

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นค่อนข้างจะตรงกับความคิดของท่านบ้าง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของท่านเลย

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
0	การประกอบอาชีพช่างเสริมสวยนี้มีความสำคัญมากต่อการผลิตงานในวงการบันเทิง..					
00	ท่านคิดว่าตนเองมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพด้านนี้เพียงพอ.....					

2. ทศนคติด้านความรู้สึก

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติด้านความรู้สึกของท่านที่มีต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ โดยพิจารณาว่า

มากที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบ้างพอสมควร
น้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านเลย

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	ท่านรู้สึกสนุกกับการประกอบอาชีพด้านนี้...					
00	ท่านรู้สึกไม่พอใจที่ผู้กำกับเข้มงวดกับท่านมากเกินไป.....					

3. ทศนคติด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ เป็นแบบสอบถามทัศนคติด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของท่านที่มีต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ โดยพิจารณาว่า

บ่อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านที่ทำอยู่เป็นประจำ
บ่อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านที่ทำเกือบทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านบ้างบางครั้ง
ไม่บ่อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านน้อย

นานๆ ครั้ง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านน้อยครั้งมากจนเกือบไม่ทำเลย

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	บางครั้ง	ไม่บ่อย	นานๆ ครั้ง
0	ท่านค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคนิคต่างๆ ในการประกอบอาชีพด้านนี้อยู่เสมอ.....					
00	ท่านไม่มีเวลาว่างในการทำธุระส่วนตัวเลย..					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจสอบและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อต่อไปนี้

ข้อคำถามเชิงบวก (คะแนน)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	บ่อยที่สุด	5
เห็นด้วย	มาก	บ่อย	4
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	3
ไม่เห็นด้วย	น้อย	ไม่บ่อย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	นานๆ ครั้ง	1

ข้อคำถามเชิงลบ (คะแนน)

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มากที่สุด	บ่อยที่สุด	1
เห็นด้วย	มาก	บ่อย	2
ไม่แน่ใจ	ปานกลาง	บางครั้ง	3
ไม่เห็นด้วย	น้อย	ไม่บ่อย	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	น้อยที่สุด	นานๆ ครั้ง	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร (วิเชียร เกตุสิงห์ 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.50 - 5.00	หมายถึง	มีทัศนคติทางบวกต่อการประกอบอาชีพ ช่างเสริมสวย
คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่าง เสริมสวยปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 2.49	หมายถึง	มีทัศนคติทางลบต่อการประกอบอาชีพช่าง เสริมสวย

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม แต่ละแบบสอบถาม มีวิธีการดังนี้

1. หาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรง
คุณวุฒิ จำนวน 3 คน คือผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ และ

คุณกุลธรรม กิตติจันทร์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ จากข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2. หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง ที่บริษัท วิทเลิฟ จำกัด จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยนำคะแนนที่ตรวจแล้วมาเรียงลำดับจากสูงสุดมายังต่ำสุด แล้วเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยแต่ละข้อ โดยใช้ t-test และเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้ผลดังนี้

2.1 แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพ ได้จำนวน 33 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.380-23.000

2.2 แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ ได้จำนวน 20 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 3.546-25.000

2.3 แบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน ได้จำนวน 18 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.721-25.215

2.4 แบบสอบถามตอนที่ 5 เป็นแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ทัศนคติด้านความรู้เชิงประมาณค่า ได้จำนวน 22 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 3.742-25.215 ทัศนคติด้านความรู้สึก ได้จำนวน 35 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 2.802-25.000 และทัศนคติด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม ได้จำนวน 15 ข้อ มีค่า t ระหว่าง 3.742-25.000

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ระบุในข้อ 2 มาหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9699 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 เท่ากับ .9687 ตอนที่ 3 เท่ากับ .9578 ตอนที่ 4 เท่ากับ .9556 และตอนที่ 5 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9791 โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบ ทัศนคติด้านความรู้เชิงประมาณค่า เท่ากับ .9826 ทัศนคติด้านความรู้สึก เท่ากับ .9851 และทัศนคติด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม เท่ากับ .9696

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยดำเนินงานเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างให้ช่วยตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ในระหว่างวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 ถึง วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2545 จำนวน 42 ฉบับ ได้คืนมาจำนวน 37 ฉบับ

3. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ในวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 จำนวน 8 ฉบับ และได้คืนมา จำนวน 5 ฉบับ

4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากการไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง จำนวน 50 ฉบับ ได้คืนมา 42 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 84 แล้วนำมาคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงนำมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science Version) ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้การคำนวณ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อม ที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
 - 1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อโดยใช้เทคนิค 25 เปอร์เซนต์ กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน
 - 4.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านต่าง ๆ โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อ 1
 - 3.2 วิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อทัศนคติการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อตรวจสอบสมมติฐานข้อ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-Distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละตัว (Mean Square)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
$\hat{Y}$	แทน	สมการพยากรณ์ที่เสนอต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย โดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์ที่เสนอต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย โดยใช้คะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Y	แทน	ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย
X_1	แทน	อายุ
X_2	แทน	ระดับการศึกษา : ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
X_3	แทน	ระดับการศึกษา : ระดับปริญญาตรี
X_4	แทน	ระดับการศึกษา : ระดับสูงกว่าปริญญาตรี
X_5	แทน	ประเภทการทำงาน : รับจ้าง
X_6	แทน	ประเภทการทำงาน : ส่วนตัว
X_7	แทน	ประสบการณ์ในการทำงาน
X_8	แทน	รายได้
X_9	แทน	บุคลิกภาพ
X_{10}	แทน	ลักษณะทางกายภาพ
X_{11}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยใช้การคำนวณ ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านต่างๆ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาจำนวนและร้อยละของช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานครโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนตัวด้าน ระดับการศึกษา ประเภทการทำงาน

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ ลักษณะทางกายภาพ และสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาจำนวนและร้อยละของช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนตัวด้าน ระดับการศึกษา และประเภทการทำงาน ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนตัวด้าน ระดับการศึกษา และประเภทการทำงาน

ปัจจัย	ระดับของปัจจัย	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา	ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	16	38.1
	ระดับปริญญาตรี	25	59.5
	ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	1	2.4
	รวม	42	100.0
ประเภทการทำงาน	รับจ้าง	27	64.3
	ส่วนตัว	15	35.7
	รวม	42	100.0

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการศึกษาของช่างเสริมสวย ที่มีจำนวนมากที่สุด อยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 25 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 ส่วนระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 และเมื่อพิจารณา ประเภทการทำงานของช่างเสริมสวย พบว่า ช่างเสริมสวยมีประเภทการทำงานรับจ้างมากที่สุด จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 ส่วนประเภทการทำงานส่วนตัว มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 15 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ บุคลิกภาพ ลักษณะทางกายภาพ และ สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัย ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ บุคลิกภาพ ลักษณะทางกายภาพ และ สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน

ปัจจัย	ช่างเสริมสวย N = 42		
	X	S.D.	การแปลผล
1.อายุ	31.14	6.91	วัยกลางคน
2.ประสบการณ์ในการทำงาน	7.57	6.34	น้อย
3.รายได้	22,035.71	11,307.45	ปานกลาง
4.บุคลิกภาพ	3.8283	.3212	เหมาะสมกับอาชีพมาก
5.ลักษณะทางกายภาพ	3.7440	.4397	ปานกลาง
6.สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน	3.3421	.1806	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า อายุของช่างเสริมสวยที่ประกอบอาชีพอยู่ในวงการบันเทิงเฉลี่ยแล้วอยู่ในวัยกลางคน มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย มีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพมาก ส่วนด้านลักษณะทางกายภาพในการทำงาน และสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ ปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ บุคลิกภาพ ลักษณะทางกายภาพ และสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน

ปัจจัย	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	Y
X ₁	1.000	.220	-.267	.157	-.159	.159	.805**	.353*	.354*	.400**	.144	-.349*
X ₂		1.000	-.951**	-.123	.073	-.073	.077	.296	.041	.011	-.072	-.253
X ₃			1.000	-.189	-.077	.077	-.095	-.392*	-.057	-.022	.050	.223
X ₄				1.000	-.210	.210	.061	.321*	.055	.038	.069	.088
X ₅					1.000	-1.000**	-.194	-.318*	-.342*	-.302	-.125	-.021
X ₆						1.000	.194	.318*	.342*	.302	.125	.021
X ₇							1.000	.301	.311*	.424**	.288	-.396**
X ₈								1.000	.330*	.286	.151	-.262
X ₉									1.000	.505**	.141	-.239
X ₁₀										1.000	.371*	-.274
X ₁₁											1.000	-.412**
Y												1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 3 พบว่าค่าความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย เป็นดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยมี 3 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_1) มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประสบการณ์ในการทำงาน (X_7) และ สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน (X_{11}) มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ
2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยมี 8 ปัจจัย ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (X_2) ระดับปริญญาตรี (X_3) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี (X_4) รับจ้าง (X_5) ส่วนตัว (X_6) รายได้ (X_8) บุคลิกภาพ (X_9) และ ลักษณะทางกายภาพ (X_{10})

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเมื่อใช้ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	2	1.212	.606	6.676*
Residual	39	3.540	.0907	
Total	41	4.752		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่าทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรงกับปัจจัย 2 ปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ได้ จึงคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ คำนวณน้ำหนักความสำคัญ ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานและคะแนนดิบ รวมทั้งสร้างสมการพยากรณ์ถดถอยพหุคูณ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple regression Analysis)

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₁	-.696	.263	-.369	-.412	.170	8.165*
X ₁₁ X ₁	-.0145	.007	-.296	.505	.255	6.676*
R = .505						
R ² = .255						
SE = .3010						
a = 4.875						

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยที่พยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน (X₁₁) อายุ (X₁) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยพยากรณ์ทั้ง 2 ปัจจัย สามารถพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชายได้ร้อยละ 25.5

ในการสร้างสมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 4.875 - .696 X_{11} - .0145 X_1$$

สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = - .696 X_{11} - .0145 X_1$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะช่วยให้ทราบว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย อันจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลที่สนใจที่จะก้าวเข้ามาสู่การประกอบอาชีพช่างเสริมสวยโดยเฉพาะช่างเสริมสวยในวงการบิน ทั้งยังเป็นแนวทางให้ครู อาจารย์ ใช้ในการแนะแนวอาชีพให้กับนักเรียน นักศึกษา ที่สนใจจะประกอบอาชีพช่างเสริมสวยได้

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เพศชายที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ในวงการบิน กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545 จำนวน 50 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เพศชายที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ในวงการบิน กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2545 จำนวน 42 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกโดยบังเอิญ (Accidental Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1 ตัวแปรอิสระ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ

3.1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

3.1.1.1 อายุ

3.1.1.2 ระดับการศึกษา

3.1.1.3 ประเภทการทำงาน

- 3.1.1.4 รายได้
- 3.1.1.5 ประสบการณ์ในการทำงาน
- 3.1.1.6 บุคลิกภาพ
- 3.1.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่
 - 3.1.2.1 ลักษณะทางกายภาพ
 - 3.1.2.2 สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจะเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทการทำงาน รายได้ ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดบุคลิกภาพของช่างเสริมสวย ประกอบด้วยคำถาม 61 ข้อ ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ข้อคำถาม 33 ข้อ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9687

ตอนที่ 3 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ สถานที่ทำงาน วัสดุอุปกรณ์ ที่เอื้อต่อการทำงาน ประกอบด้วยคำถาม 27 ข้อ ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ข้อคำถาม 20 ข้อ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9578

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงานขณะปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วยคำถาม 31 ข้อ ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ข้อคำถาม 18 ข้อ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9556

ตอนที่ 5 แบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย แบ่งเป็น 3 ด้านคือ ทัศนคติด้านความรู้เชิงประมาณค่า ทัศนคติด้านความรู้สึก และทัศนคติด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 118 ข้อ ได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ข้อคำถามทั้งหมด 72 ข้อ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9791 โดยแบบสอบถามทัศนคติด้านความรู้เชิงประมาณค่า ได้จำนวน 22 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9826 ทัศนคติด้านความรู้สึก ได้จำนวน 35 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9851 และทัศนคติด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม ได้จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9696

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยดำเนินงานเป็นลำดับขั้นดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างให้ช่วยตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง ในระหว่างวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 ถึง วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2545 จำนวน 42 ฉบับ ได้คืนมาจำนวน 37 ฉบับ
3. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ในวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 จำนวน 8 ฉบับ และได้คืนมา จำนวน 5 ฉบับ
4. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจากการไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง จำนวน 50 ฉบับ ได้คืนมา 42 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 84 แล้วนำมาคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงนำมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

1. หาค่าร้อยละในแบบสอบถาม ตอนที่ 1 โดยหาความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มประชากร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประเภทการทำงาน รายได้ ประสบการณ์ในการทำงาน
2. หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน รายได้ แบบสอบถามตอนที่ 2 ตอนที่ 3 และตอนที่ 4
3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อมกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย กรุงเทพมหานคร โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
4. การค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย มี 3 ปัจจัย ได้แก่ อายุ(X_1) มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประสบการณ์ในการทำงาน(X_7) และ สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน(X_{11}) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี(X_2) ระดับปริญญาตรี(X_3) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี(X_4) รับจ้าง(X_5) ส่วนตัว(X_6) รายได้(X_8) บุคลิกภาพ(X_9) และ ลักษณะทางกายภาพ(X_{10})
3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย มี 2 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน(X_{11}) อายุ(X_1) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยพยากรณ์ทั้ง 2 ปัจจัย สามารถพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชายได้ร้อยละ 25.5
4. สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 4.875 - .696 X_{11} - .0145 X_1$$

4.2 สมการพยากรณ์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร โดยใช้คะแนนมาตรฐาน

$$Z = -.696 X_{11} - .0145 X_1$$

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย มี 3 ปัจจัย ได้แก่

1.1 อายุ มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ช่างเสริมสวยที่อยู่ในวงการบันเทิง ยิ่งมีอายุมากจะมีทัศนคติทางลบต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการบันเทิง จากการสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในขณะนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น พบว่าช่างเสริมสวยในวงการบันเทิงยิ่งมีอายุมาก จะไม่ค่อยเหมาะที่จะมาแต่งหน้า-ทำผม ในวันที่มีการถ่ายทำ ไม่ว่าจะเป็นถ่ายทำภาพยนตร์ ละคร โฆษณา หรือแฟชั่น เพราะการปฏิบัติงานในกองถ่ายทำประเภทต่าง ๆ นั้น บางครั้งต้องถ่ายทำทั้งวัน ทั้งคืน หรือ หลายวันเป็นระยะเวลาติดต่อกัน ซึ่งช่างแต่งหน้า-ทำผม จะต้องคอยดูแลแต่งหน้า-ทำผม ให้กับนักแสดงอยู่ตลอดเวลาที่มีการถ่ายทำ ส่วนใหญ่จะต้องยืนประกบนักแสดงตลอดในขณะที่นักแสดงเข้าฉาก หรือมีการถ่ายทำอยู่ นับว่าเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของช่างเสริมสวยในวงการบันเทิงได้ ยิ่งถ้าช่างเสริมสวยมีอายุมากจะปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่กระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว ว่องไว เท่ากับช่างเสริมสวยที่มีอายุน้อยกว่า และอาจเกิดความเหนื่อยล้า อ่อนแรง ได้เร็วกว่าผู้ที่มีอายุน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ หฤทัย อติชาตพงศ์ (2528 : 31) กล่าวว่า วัยกลางคนเป็นวัยที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางกายในทางที่เริ่มเสื่อมลง ส่วน เอื้ออารี พงศ์อิศวานันท์ (2529 : 142) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของร่างกาย หลังร่างกายจะเจริญเติบโตเต็มที่เมื่ออายุ 25 ปี และจะลดลงเรื่อยๆ อย่างเชื่องช้า จนถึงอายุ 40-50 ปี จะมีอัตราการลดเร็วเพิ่มขึ้น รวมถึงความกระฉับกระเฉงของร่างกายด้วย ในขณะที่ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความสามารถของประสาทสัมผัส จะค่อยๆ เริ่มลดลง เช่นเดียวกัน สรุปได้ว่าผู้ที่จะประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการบันเทิงนั้น ควรมียายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น หรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จะเหมาะสมกว่าผู้ที่มีอายุอยู่ในวัยกลางคน

1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ช่างเสริมสวยในวงการบันเทิง ยิ่งถ้ามีประสบการณ์ในการทำงานมาก จะมีทัศนคติทางลบต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการบันเทิง จากการที่ผู้วิจัยประกอบอาชีพในวงการนี้ได้สังเกตว่า ช่างเสริมสวยที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากจะมีโอกาสในการปฏิเสธ หรือตอบรับ การว่าจ้างให้ไปแต่งหน้า-ทำผม ให้กับนักแสดงในวันที่มีการถ่ายทำตามกองถ่ายทำต่างๆ ได้มากกว่าช่างเสริมสวยที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย นั่นคือผู้ที่มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพใน

วงการนี้สูงจะมีโอกาสเลือกรับงานได้ และสามารถกำหนดค่าจ้างได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงทำให้ช่างเสริมสวยที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากจะได้ไปทำในกองถ่ายทำ ที่มีงบประมาณสูงๆ ส่วนงานหรือกองถ่ายทำที่มีงบประมาณในการผลิตไม่มาก จะเป็นช่างเสริมสวยที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย มาปฏิบัติหน้าที่แทนเป็นส่วนใหญ่

1.3 สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องมาจากว่าลักษณะของการทำงานในวงการบันเทิงนี้ เป็นงานที่มีเวลาไม่แน่นอน และต้องปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่ต่าง ๆ กัน เช่นกัน ขึ้นอยู่กับชิ้นงานว่าเป็นงานอะไร เช่นถ้าเป็นงานละคร ต้องใช้เวลาในการถ่ายทำที่ยาวนาน เป็นเดือนๆ อาจถ่ายทำในสตูดิโอโดยมีการสร้างฉากจำลองมาประกอบ หรืออาจไปถ่ายทำยังสถานที่ในต่างจังหวัด หรือถ้าเป็นงานถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณาก็ขึ้นอยู่กับแนวคิด และภาพประกอบเรื่องราวที่วางแผนไว้ว่าจะถ่ายทำกี่วัน บางครั้งจะมีปัญหาเกิดขึ้นในขณะที่ถ่ายทำ จึงทำให้ไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนด หรืออาจเลื่อนย้ายออกไปอีก ซึ่งนั่นเป็นการแสดงให้เห็นว่าการทำงานนี้ จะมีเวลาที่ไม่แน่นอน และช่างเสริมสวยที่มาปฏิบัติหน้าที่ก็จะมาในวันที่มีการถ่ายทำเลย ซึ่งไม่มีการมาพบปะ พูดคุยกันก่อน แม้แต่นักแสดงก็จะไม่ทราบก่อนเลยว่าผู้ที่มาแต่งหน้า-ทำผมให้เขานั้นคือใคร จนกว่าจะมาพบกันในวันที่มีการถ่ายทำ และความสัมพันธ์นั้นจะมีแค่การ ยืม ทักทาย สนทนากันธรรมดา เพราะช่วงเวลาในการสนทนากันนั้นไม่มีเลย เนื่องจากช่างเสริมสวยต้องปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่ชั่วโมงแรกของการถ่ายทำ จนถึงชั่วโมงสุดท้ายของการถ่ายทำและต้องคอยอยู่ใกล้ชิดกับนักแสดงตลอดเวลาที่มีการถ่ายทำ ในขณะที่เพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ หรือแม้แต่นักแสดงเอง ก็มีหน้าที่รับผิดชอบของตนเช่นเดียวกัน ต่างฝ่ายต่างไม่มีเวลาที่จะมาพูดคุยหรือสนทนากันมากนัก เมื่อถ่ายทำเสร็จในแต่ละวัน หรือแต่ละงาน ก็จะหมดหน้าที่ต่างฝ่าย ต่างแยกย้ายกลับไปพักผ่อนทันที เรื่องของสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน ในกองถ่ายทำจึงมีไม่ค่อยมากเท่าที่ควร เพราะการทำงานในวงการนี้เป็นงานที่มีเวลาไม่แน่นอน บางครั้งก็มีเวลาที่จำกัด ต้องเร่งรีบในการถ่ายทำ เป็นต้น ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงานในขณะที่ปฏิบัติงานในกองถ่าย บางครั้งจึงดูเหมือนไม่มี หรือมีแต่อาจมองว่าไม่ค่อยดีเท่าที่ควร เพราะถ้าสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงานดีมาก แสดงว่าช่างเสริมสวยผู้นั้นไม่ค่อยได้ทำงาน หรือไม่ค่อยเอาใจใส่ดูแลนักแสดง ถ้าเป็นเช่นนี้ จะทำให้ผู้ที่ว่าจ้างไม่ว่าจ้างให้ช่างเสริมสวยผู้นั้นมาปฏิบัติหน้าที่ในคราวต่อไปก็เป็นได้ เพราะในการถ่ายทำต่างๆ ถือกันว่าใบหน้าและทรงผมของนักแสดงมีความสำคัญมาก ดังนั้น ช่างเสริมสวย จะต้องคอยดูแล ใบหน้าและทรงผมของนักแสดงให้ดูดีตลอดระยะเวลาที่มีการถ่ายทำ นั่นแสดงว่า ช่างเสริมสวยต้องอยู่ใกล้ชิดกับนักแสดงตลอดเวลาที่มีการถ่ายทำนั่นเอง

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย มี 8 ปัจจัย ได้แก่

2.1 การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย แสดงว่า ช่างเสริมสวยที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี อาจมีทัศนคติในทางบวกต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย คือ เห็นว่าการประกอบอาชีพนี้ มีความหลากหลายไม่ซ้ำซาก จำเจ ได้เจอผู้คนมากมาย ทั้งยังได้ใกล้ชิดกับนักแสดง เป็นงานที่สนุก ทำหาย ได้ไปสถานที่ต่างๆ เปิดโอกาสให้ได้แสดงฝีมือได้ หรืออาจมีทัศนคติในทางลบต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยก็ได้ ช่างเสริมสวยที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีบางท่านอาจมองว่า การประกอบอาชีพในวงการนี้ เป็นงานที่หนัก ไม่มีเวลาเป็นส่วนตัว บางครั้งต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งวัน ทั้งคืน หรือ หลายวันติดต่อกัน ทำให้บางท่านเกิดความเหน็ดเหนื่อย เบื่อหน่าย

และท้อแท้ แต่ต้องทำเพราะความจำเป็นก็มี ดังนั้น จึงเห็นว่า การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

2.2 การศึกษาระดับปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย แสดงว่า ช่างเสริมสวยที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาจมีทัศนคติในทางบวกต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย คือ เห็นว่าการประกอบอาชีพนี้ มีความหลากหลายไม่ซ้ำซาก จำเจ ได้เจอผู้คนมากมาย ทั้งยังได้ใกล้ชิดกับนักแสดง เป็นงานที่สนุก ท้าทาย ได้ไปสถานที่ต่างๆ เปิดโอกาสให้ได้แสดงฝีมือได้ หรืออาจมีทัศนคติในทางลบต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยก็ได้ ช่างเสริมสวยที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี บางคนอาจมองว่า การประกอบอาชีพในวงการนี้ เป็นงานที่หนัก ไม่มีเวลาเป็นส่วนตัว บางครั้งต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งวัน ทั้งคืน หรือ หลายวันติดต่อกัน ทำให้บางคนเกิดความเหน็ดเหนื่อย เบื่อหน่าย และท้อแท้ แต่ต้องทำเพราะความจำเป็นก็มี ดังนั้น จึงเห็นว่า การศึกษาปริญญาตรีไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

2.3 การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย แสดงว่า ช่างเสริมสวยที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อาจมีทัศนคติในทางบวกต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย คือ เห็นว่าการประกอบอาชีพนี้ มีความหลากหลายไม่ซ้ำซาก จำเจ ได้เจอผู้คนมากมาย ทั้งยังได้ใกล้ชิดกับนักแสดง เป็นงานที่สนุก ท้าทาย ได้ไปสถานที่ต่างๆ เปิดโอกาสให้ได้แสดงฝีมือได้ หรืออาจมีทัศนคติในทางลบต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยก็ได้ ช่างเสริมสวยที่มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีบางคนอาจมองว่า การประกอบอาชีพในวงการนี้ เป็นงานที่หนัก ไม่มีเวลาเป็นส่วนตัว บางครั้งต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งวัน ทั้งคืน หรือ หลายวันติดต่อกัน ทำให้เกิดความเหน็ดเหนื่อย เบื่อหน่าย และท้อแท้ แต่ต้องทำเพราะความจำเป็นก็มี ดังนั้น จึงเห็นว่า การศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

กล่าวได้ว่าการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการบันเทิง ไม่จำเป็นต้องดู หรือคำนึงถึงระดับการศึกษา ไม่ว่าผู้ที่จะจบการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี หรือระดับสูงกว่าปริญญาตรีไม่ว่าจะจบจากสถาบันเอกชน หรือ รัฐบาล ภายในประเทศหรือต่างประเทศ หรือแม้กระทั่งจบในสาขาวิชาที่อาจไม่เกี่ยวข้อง หรือเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพนี้เลย ต่างก็สามารถจะหันมาประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการบันเทิงได้ทั้งนั้น ขอเพียงมีความชอบและพอใจในการประกอบอาชีพนี้ ยอมเสียสละเวลาส่วนตัว เป็นคนที่ตรงต่อเวลาและมีความรับผิดชอบ ก็สามารถที่จะเข้ามาประกอบอาชีพนี้ได้ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในขณะที่ยังไปเก็บข้อมูลที่ศึกษาในครั้งนี้ พบว่ามีกลุ่มตัวอย่างท่านหนึ่งที่เรียนจบการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาช่างก่อสร้าง และก่อนหน้าที่จะเข้ามาประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการนี้ ก็มีประสบการณ์ในการรับเหมาก่อสร้างมาก่อนเป็นเวลาหลายปี แต่ด้วยความสนใจและชอบทางด้านศิลปะ มาตั้งแต่วัยเยาว์ จึงไปศึกษา เกี่ยวกับการแต่งหน้า-ทำผม ณ โรงเรียนสอนแต่งหน้า-ทำผม แห่งหนึ่ง ขณะที่เรียนก็ได้มีโอกาสไปแต่งหน้า-ทำผม ให้กับนักแสดงตามกองถ่ายทำ ต่างๆ เมื่อจบหลักสูตรจึงมีโอกาสได้เข้ามาประกอบอาชีพเสริมสวยในวงการบันเทิงนี้ หรืออีกท่านหนึ่งที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท จากต่างประเทศ และในสาขาวิชาที่ไม่เกี่ยวข้องกับทางด้านการประกอบอาชีพนี้เลย แต่จำใจศึกษาเพราะเป็นความต้องการของบิดา มารดา และด้วยมีใจรัก และความชอบ ตลอดจนความตั้งใจแน่วแน่ในการศึกษาวิชาแต่งหน้าตั้งแต่สมัยวัยเยาว์ ขณะศึกษาปริญญาโท ก็ได้ไปศึกษาหลักสูตรแต่งหน้า และแต่งหน้าพิเศษ จากโรงเรียนสอนแต่งหน้าที่มีชื่อเสียงที่สุดของประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อจบการศึกษาก็กลับมาประเทศไทยและประกอบอาชีพนี้อยู่ในวงการเรื่อยมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ได้ศึกษามาในระดับ

ปริญญาโทเลย (สกุลไทย.2537 : 68,72) จากตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ยกให้ดูนี้ จะเห็นว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

2.4 ประเภทการทำงานรับจ้าง ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย แสดงว่า ช่างเสริมสวยที่มีประเภทการทำงานรับจ้าง อาจมีทัศนคติในทางบวกต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย คือ เห็นว่าการประกอบอาชีพนี้ ทำให้ตัวเองมีอิสระในการเลือกที่จะทำ หรือไม่ทำงานก็ได้ แล้วแต่ว่าช่างเสริมสวยผู้นั้น จะมีเวลาว่างหรือไม่ เพราะเขาอาจจะไม่มี ตำแหน่งหน้าที่การงานประจำ แล้วมาเลือกตกลงรับงานแต่งหน้า-ทำผมในช่วงเวลาที่เขาวางจากงานประจำก็ได้ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิมอีก หรือช่างเสริมสวยที่มีประเภทการทำงานรับจ้าง ช่างเสริมสวยที่มีประเภทการทำงานรับจ้างบางท่านอาจมีทัศนคติในทางลบต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยก็ได้ อาจเห็นว่าการประกอบอาชีพนี้ บางครั้งก็ไม่แน่นอน เพราะมีการถ่ายทำมากน้อยเป็นช่วงๆ ช่วงต้นปี จะมีงานมาก ในขณะที่เป็นช่วงปลายปี หรือช่วงฤดูฝน งานก็จะน้อยลงเป็นต้น จึงทำให้ช่างเสริมสวยบางท่าน ไม่มีงานแต่งหน้า-ทำผม ในช่วงเวลาที่กล่าวมา หรือบางครั้งได้ตกลงรับจ้างที่จะไปแต่งหน้า-ทำผม ในกองถ่ายทำแล้ว แต่ปรากฏว่ามีการกิจเร่งด่วนเกี่ยวกับงานประจำ จึงทำให้มีความวิตกกังวลในขณะที่แต่งหน้า-ทำผม ขณะทำให้นักแสดงอยู่ บางครั้งก็ต้องยกเลิกงาน กับผู้ว่าจ้าง ก่อนหน้าการถ่ายทำไปเลยก็มีหรือ ช่างเสริมสวยที่มีประเภทการทำงานรับจ้างบางท่านที่มีงานประจำคือเป็นพนักงานในบริษัทที่รับแต่งหน้า-ทำผม ให้กับผู้ประกาศข่าวตามสถานีโทรทัศน์ช่องต่างๆ ต้องไปปฏิบัติหน้าที่แทบทุกวัน บางครั้งทำให้เขารู้สึก เบื่อหน่ายได้ เพราะต้องไปทำเช่นนี้ทุกๆ วัน จนอาจก่อให้เกิดทัศนคติในทางลบต่อการประกอบอาชีพในวงการนี้ได้ ดังนั้นจึงเห็นว่า ประเภทการทำงานรับจ้าง ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

2.5 ประเภทการทำงานส่วนตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย แสดงว่า ช่างเสริมสวยที่มีประเภทการทำงานส่วนตัว อาจมีทัศนคติในทางบวกต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย คือ การประกอบอาชีพนี้ ทำให้ช่างเสริมสวยที่มีประเภทการทำงานส่วนตัว มีโอกาสได้คัดเลือกงาน เลือกกองถ่ายทำ ที่ตนสามารถเข้าไปร่วมทำงานได้มาก ถ้ามีความพอใจก็ตกลงรับทำงาน แต่ถ้าไม่พอใจ หรือไม่ชอบ ก็สามารถปฏิเสธได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับตัวของช่างเสริมสวยเองว่าจะทำหรือไม่ทำ นั่นคือ การที่ช่างเสริมสวยมีประเภทการทำงานแบบส่วนตัวนั้น จะมีอิสระในการตัดสินใจที่จะรับคำตกลงที่จะมาร่วมงานหรือไม่ ได้มากกว่า ประเภทการทำงานแบบรับจ้าง นอกจากนี้ในวงการผลิตโฆษณา ช่างเสริมสวยที่มีประเภทการทำงานส่วนตัว สามารถที่จะมีโอกาสเลือกชนิดของผลิตภัณฑ์ได้ ว่ามีความสามารถหรือเชี่ยวชาญในด้านใด เช่น ผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับ โลชั่นสำหรับทาผิวหน้า หรือผิวกาย ช่างเสริมสวยนั้น ก็ต้องมีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษในเรื่องการแต่งผิวหน้า-ผิวกาย ให้ดูเนียน เปล่งปลั่งมีน้ำมีนวล เป็นต้น ดังนั้นช่างเสริมสวยผู้ที่จะมาปฏิบัติหน้าที่ จึงมีเฉพาะไปด้วย และคนที่ทำงานในวงการจะเป็นอันทราบกันว่า ควรจะติดต่อช่างเสริมสวยคนไหนให้มาปฏิบัติหน้าที่ เป็นต้น ในขณะที่ช่างเสริมสวยที่มีประเภทการทำงานส่วนตัวบางท่านอาจมีทัศนคติในทางลบต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยก็ได้ ทั้งนี้เพราะ เป็นที่กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าช่างเสริมสวยที่มีประเภทการทำงานส่วนตัว จะมีโอกาสในการตกลงรับ หรือปฏิเสธ การว่าจ้างได้มากกว่า บางท่านก็มีงานที่ต้องทำแบบเดิมๆ เช่น เป็นลักษณะของงานที่เกี่ยวกับผิวพรรณ ก็ทำแต่งเพื่อเน้นให้ดูดีหรือเนียน เฉพาะที่และทำอยู่เช่นนี้ ในทุกๆ งาน เช่น โฆษณาผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับครีมบำรุงหน้า ช่างเสริมสวย ก็ต้องแต่งหน้า ดูแลบริเวณนั้นอย่างเดียวให้ดูดีที่สุด เมื่อทำเกี่ยวกับงานลักษณะนี้ไปมากๆ เข้า ก็จะเริ่มเบื่อ เพราะงานผิวนั้นจะต้องอาศัยความละเอียด สวย เนียน ที่สุด และต้องดูแลตลอดเวลา เท่าที่จะทำได้ เพื่อไม่ให้ผิวหน้า เกิดรอย

ต่าง หรือหมองคล้ำ จนกว่าจะถ่ายทำเสร็จ ดังนั้นจึงเห็นว่า ประเภทการทำงานส่วนตัว ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

2.6 รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย แสดงว่าช่างเสริมสวยที่มีรายได้มากหรือน้อย อาจมีทัศนคติในทางบวกต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย นั่นคือ เห็นว่าการประกอบอาชีพนี้ เป็นการได้รายได้มาอย่างสบายๆ คือไม่ต้องทำงานหนักเหมือนการประกอบอาชีพอื่นๆ ทั้งยังมีอัตราในระดับที่สูง ยกตัวอย่างกรณีของช่างเสริมสวยที่มีฝีมือ มีลักษณะเป็นงานเฉพาะ อย่างเช่น งานโฆษณาผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับผิวพรรณ หรือ ผม ช่างเสริมสวยที่มาปฏิบัติหน้าที่นั้นต้องว่าจ้างผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ ซึ่งมีอัตราในการว่าจ้างค่อนข้างสูง เช่น 30,000 บาท ขึ้นไป ต่อการแต่งหน้านักแสดง 1 คน ภายในระยะเวลาการทำงาน 06.00 – 18.00 นาฬิกา เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้ช่างเสริมสวยมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพนี้ ไปด้วย เพราะเห็นว่า ได้รับค่าตอบแทนที่คุ้ม หรืออาจมีทัศนคติในทางลบต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยก็ได้ เพราะ เห็นว่าในบางงานก็จะมีภาระที่ค่อนข้างยาวนานหลายวัน หรือหลายเดือน อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่าย และทำให้คิดว่าถึงแม้จะได้รับรายได้ที่เหมาะสม แต่ก็ไม่ค่อยคุ้มกับสุขภาพ ที่ต้องอดหลับ อดนอน จึงทำให้ช่างเสริมสวยบางคนมีทัศนคติในทางลบต่อการประกอบอาชีพนี้ได้ การประกอบอาชีพนี้ ขึ้นอยู่กับความสนใจ และความชอบมากกว่า ส่วนรายได้เป็นเรื่องของค่าตอบแทนในการทำงานมากกว่า ดังนั้นจึงเห็นว่า รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

2.7 บุคลิกภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย แสดงว่าช่างเสริมสวยที่มีบุคลิกภาพเหมาะสม หรือไม่เหมาะสมกับการประกอบอาชีพนี้ อาจมีทัศนคติในทางบวกหรือทางลบต่อการประกอบอาชีพนี้ได้ นั่นคือ ช่างเสริมสวยที่มีบุคลิกภาพเหมาะสม อาจมีทัศนคติในทางบวกต่อการประกอบอาชีพนี้คือ เป็นการช่วยให้เสริมบุคลิกให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ทำให้ผู้อื่นเมื่อได้มาพบเห็นสามารถจดจำบุคลิกของเราได้ หรือถ้าช่างเสริมสวยมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสมก็อาจทำให้ไม่เป็นที่นับถือ หรือไม่เป็นที่เคารพของคนในวงการได้ อันจะเป็นสาเหตุให้ช่างเสริมสวยผู้นั้นมีทัศนคติในทางลบต่อการประกอบอาชีพนี้ได้ ดังนั้น จึงเห็นว่าบุคลิกภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

2.8 ลักษณะทางกายภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย แสดงว่า ช่างเสริมสวยที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกองถ่ายที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดีหรือไม่ดี อาจมีทัศนคติในทางบวกหรือทางลบต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยก็ได้ ตัวอย่างเช่น ช่างเสริมสวยที่ไปปฏิบัติหน้าที่ ณ สถานที่ ที่มีลักษณะทางกายภาพ ไม่ดี คือมีสภาพภูมิประเทศแห้งแล้ง ขาดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ แต่เขาอาจมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพในทางบวกก็ได้ เพราะมีบรรยากาศในการทำงานที่แตกต่างไปจากที่เคยได้ทำมา ก่อให้เกิดความตื่นเต้น ท้าทายความสามารถ และเห็นว่าเป็นงานที่สนุก ไม่ซ้ำซากเป็นต้น หรือในขณะที่ช่างเสริมสวยที่ปฏิบัติหน้าที่ในกองถ่ายที่มีลักษณะทางกายภาพดี อาจมีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพในทางลบก็ได้ เพราะอาจเกิดความเบื่อหน่าย ที่ต้องปฏิบัติหน้าที่อยู่แต่ในสตูดิโอ อาจไม่ได้เห็นแสงตะวันตลอดวันเลยก็มี ซึ่งก่อให้เกิดความเบื่อ ที่ต้องทำอยู่เช่นนี้ ติดต่อกันเป็นระยะเวลาาน แม้ว่าจะภายในจะมีอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างครบครันก็ตาม ดังนั้นจึงเห็นว่า ลักษณะทางกายภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย เรียงลำดับ จากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 2 ปัจจัย ได้แก่

3.1 สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน เป็นปัจจัยลำดับแรกที่สุดที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชายทางลบ แสดงว่า ช่างเสริมสวยที่อยู่ในวงการบันเทิงควรมีความระวังในเรื่องของสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานในขณะที่กำลังปฏิบัติหน้าที่อยู่ ยิ่งถ้ามีสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานดี จะมีทัศนคติทางลบต่อการประกอบอาชีพนี้ ทั้งนี้เพราะช่างเสริมสวยจะต้องมีการไปปฏิบัติหน้าที่ด้วยทุกครั้งกับกองถ่ายทำต่างๆ ที่มีนักแสดง ไม่ว่าจะเป็นกองถ่ายทำภาพยนตร์ ภาพยนตร์โฆษณาละคร แฟชั่น เป็นต้น ดังนั้นการมีสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงาน ในกองถ่ายทำจะเป็นการทำให้แต่ละกองถ่ายทำได้ทำงานที่ผลิตต่างๆ นั้นมีช่างเสริมสวยคนนี้เป็นผู้แต่งหน้า-ทำผมให้กับนักแสดงของเขา แม้ว่าสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงานในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่จะเป็นในทางลบหรือไม่ค่อยมี นั้นเป็นเพราะต่างฝ่ายต่างมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนอยู่ จึงไม่มีเวลาที่จะมาสนทนา ปราศรัยกันมากนัก เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจ ต่างฝ่ายต่างก็จะแยกย้ายกันกลับไปพักผ่อนทันที แต่ภาพของการทำงานของช่างเสริมสวยที่มาปฏิบัติหน้าที่ในวันถ่ายทำนั้น จะทำให้ผู้ที่ว่าจ้าง จดจำได้และทำให้เขาทราบว่าการทำงานของช่างเสริมสวยผู้นั้นเป็นเช่นไร เช่นมีความรับผิดชอบ และเอาใจใส่ในหน้าที่ของตนเต็มที่หรือไม่อย่างไร ผลงานการแต่งหน้า-ทำผมเป็นเช่นไร เหตุเหล่านี้ จะเป็นตัวที่ทำให้ผู้ว่าจ้างพิจารณา ติดต่อว่าจ้างให้ช่างเสริมสวยผู้นั้น เข้ามาปฏิบัติหน้าที่อีกครั้งเมื่อมีงานผลิต หรืองานถ่ายทำครั้งใหม่อีก หรือในวงการจะมีการสอบถาม แนะนำต่อกันว่างานใดควรมอบหมายให้ช่างเสริมสวยคนไหนมาแต่งหน้า-ทำผม ให้กับนักแสดง เพราะบางครั้งการแต่งหน้า-ทำผม ก็มีลักษณะพิเศษที่ต่างๆ กันออกไป ซึ่งต้องอาศัยช่างเสริมสวยที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญ โดยเฉพาะ เช่น ในการถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณา ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับเครื่องสำอาง และต้องมีการถ่ายทำที่ต้องเน้นถึงผิวพรรณ ของนักแสดง ก็ต้องว่าจ้างช่างแต่งหน้าที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญในเรื่องนี้โดยเฉพาะ เพราะเขาจะทราบว่า จะต้องแต่ง เติม เสริม อย่างไร เพื่อให้เวลาถ่ายทำผิวพรรณของนักแสดงแล้วดูดี หรือ ถ้าเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับผม ก็ต้องว่าจ้างช่างแต่งผม ที่มีความเชี่ยวชาญ เรื่องการแต่งผม เพื่อที่จะทำให้การถ่ายทำนั้นไม่ต้องใช้เวลาที่ยาวนาน เพราะช่างทำผม ที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องการแต่งผม ทำผม จะทราบเทคนิค วิธีการว่าทำอย่างไร ให้ผมของนักแสดงดูสวย เป็น เงางาม มีความยืดหยุ่นเป็นธรรมชาติ หรือ ในงานที่เป็นการถ่ายทำแฟชั่น บางครั้งก็จะต้องอาศัยช่างเสริมสวยที่มีฝีมือเฉพาะ เช่นการตกแต่งร่างกาย หรือที่เรียกว่า บอดี้เพนท์ เป็นต้น เพราะฉะนั้น ช่างเสริมสวยจึงควรที่จะมีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ในงาน มากกว่าที่จะพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานในเวลาที่มีการถ่ายทำ แต่ส่วนใหญ่ในกองถ่ายทำต่างๆ ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ ในกองถ่ายก็จะมีการทักทาย สนทนา กันเป็นปกติ เมื่อทุกคน มาพบกันในวันถ่ายทำและเมื่อถึงเวลาที่มีการหยุดพัก หรือช่วงรับประทานอาหาร เพื่อนร่วมงานทุกคนตลอดจนนักแสดงจะมีโอกาสได้สนทนากันบ้าง และเมื่อถึงเวลาที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่แล้ว ต่างฝ่าย ต่างแยกย้ายกันไปปฏิบัติหน้าที่ ที่ตนรับผิดชอบ โดยเฉพาะผู้ที่เป็ช่างเสริมสวยนั้น นับว่าเป็นบุคคลที่สามารถทำให้นักแสดงดูดี สวยโดดเด่นได้มาก จากฝีมือที่เขาเหล่านั้นได้ แต่งเติมลงบนใบหน้าของนักแสดง และเพื่อให้เพื่อนร่วมงานมีความประทับใจ จดจำลักษณะและฝีมือการแต่งหน้า-ทำผมได้ จนสามารถแนะนำบอกต่อๆ กัน ไปทั่ววงการบันเทิง ให้ว่าจ้างมาปฏิบัติงานในกองถ่ายทำต่างๆ ในครั้งต่อไปได้อีก ช่างเสริมสวยจึงควรสร้างความประทับใจให้เกิดขึ้นกับเพื่อนร่วมงาน และผู้ว่าจ้าง โดยการแสดงฝีมือในการแต่งหน้า-ทำผมอย่างเต็มที่ แต่มิใช่การสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานโดยการสนทนามากๆ เพราะนั่นจะเป็นการแสดงให้เพื่อนร่วมงานเห็นว่า ช่างเสริมสวยผู้นั้นไม่ค่อยได้ทำงานเท่าที่ควร ดังนั้นจึงพบ

ว่า สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญลำดับแรกที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย

3.2 อายุ เป็นปัจจัยลำดับที่สองที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชายทางลบ แสดงว่า ช่างเสริมสวยที่อยู่ในวงการบันเทิงยิ่งมีอายุมาก จะมีทัศนคติทางลบต่อการประกอบอาชีพนี้ ทั้งนี้เพราะช่างเสริมสวยที่มีอายุมากจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ในกองถ่ายทำไม่กระฉับกระเฉงเท่าที่ควร บางครั้งในกองถ่ายที่มีการถ่ายทำแบบข้ามวัน ข้ามคืน หรือ หลายวันติดต่อกัน หรือไปถ่ายทำยังสถานที่ที่ต้องมีความสมบุกสมบัน ซึ่งมีผลให้ช่างเสริมสวยที่มีอายุมากไม่ค่อยว่องไว เท่ากับช่างเสริมสวยที่มีอายุน้อย และอาจเกิดความอ่อนล้า ได้เร็วกว่าช่างเสริมสวยที่มีอายุน้อย เพราะจะต้องยืนเกือบทั้งวันหรือตลอดเวลาที่นักแสดงเข้าฉาก หรือมีการถ่ายทำอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ หฤทัย อติชาตพงศ์ (2528 : 31) กล่าวว่า วัยกลางคนเป็นวัยที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงทางกายในทางที่เริ่มเสื่อมลง ส่วน เอื้ออารี พงศ์อิศรวานันท์ (2529 : 142) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของร่างกาย หลังร่างกายจะเจริญเติบโตเต็มที่เมื่ออายุ 25 ปี และจะลดลงเรื่อยๆ อย่างเชื่องช้า จนถึงอายุ 40-50 ปี จะมีอัตราการลดเร็วเพิ่มขึ้น รวมถึงความกระฉับกระเฉงของร่างกายด้วย ในขณะที่ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและความสามารถของประสาทสัมผัสจะค่อยๆ เริ่มลดลงเช่นเดียวกัน และช่างเสริมสวยที่มีอายุมาก โอกาสที่เลือกตอบรับ หรือปฏิเสธการว่าจ้างที่จะไปแต่งหน้า-ทำผม หรือเลือกประเภทของงานได้ ค่อนข้างมีสูงกว่าช่างเสริมสวยที่มีอายุน้อย ดังนั้นจึงทำให้ปริมาณการทำงานในกองถ่ายจึงน้อยลงได้ ดังนั้นจึงพบว่า อายุเป็นปัจจัยสำคัญลำดับรองลงมาที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน เป็นปัจจัยลำดับแรกที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชายทางลบ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทาง ให้ผู้ที่ประกอบอาชีพช่างเสริมสวยอยู่ในวงการ และผู้ที่มีหน้าที่ต่างๆ ในกองถ่ายทำ ได้นำข้อมูลในการวิจัยนี้ไปประกอบการวางนโยบายในการปรับปรุง แก้ไข โดยเฉพาะในเรื่องของสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงานนั้น เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติในทางลบต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชายในลำดับแรก จึงควรเข้าใจว่าเป็นเช่นนั้น เป็นเพราะลักษณะการทำงานในวงการบันเทิงนั้นเป็นเวลาที่ไม่นั่นนอน ตลอดจนสถานที่ที่ใช้ในการถ่ายทำก็ไม่แน่นอนเช่นเดียวกัน และในขณะปฏิบัติหน้าที่นั้นต่างๆฝ่ายต่างต้องปฏิบัติหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ จึงไม่มีเวลาที่จะมาพูดคุยปราศรัยกันมากนัก แต่ในความเป็นจริงแล้วเป็นอันเข้าใจตรงกันของคนที่ทำงานในวงการบันเทิงว่า ถ้าหากมีการถ่ายทำแล้ว ทุกคนที่อยู่ในกองถ่าย จะต้องรับผิดชอบในหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ จนไม่มีเวลาที่จะมาทักทายพูดคุยกัน ถ้าคนภายนอกมอง อาจจะเห็นว่า สัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงานในขณะปฏิบัติหน้าที่อยู่ในกองถ่ายนั้น อาจไม่มีกันเลย แต่ในความเป็นจริงจะควรมีสัมพันธภาพดีหรือไม่ ก็คือการได้กลับมาทำงานร่วมกันอีกครั้งในการถ่ายทำครั้งต่อไป ส่วนในเรื่องของ อายุ ซึ่งเป็นปัจจัยลำดับรองลงมาที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชายทางลบ เป็นเพราะว่า ถ้าช่างเสริมสวยที่มีอายุมากนั้น จะไม่ค่อยมีความเหมาะที่จะมาประกอบอาชีพนี้ในวงการนี้เท่าใดนัก เพราะการทำอาชีพนี้ จะต้องมีความอดทน มีสุขภาพที่สมบูรณ์ แข็งแรง และที่สำคัญต้องมีความกระฉับกระเฉง แคล่วคล่อง ว่องไว เพราะส่วนใหญ่ การถ่ายทำจะมีช่วงเวลาที่ไม่นาน

นอน บางครั้งก็ข้ามวันข้ามคืน หรือต้องยืนทั้งวัน ดังนั้นผู้ที่เข้ามาประกอบอาชีพช่างเสริมสวยในวงการนี้ ควรเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น หรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จะเหมาะสมกว่าผู้ที่มีอายุอยู่ในวัยกลางคน

1.2 เนื่องจากสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติ ต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชายทางลบ มากที่สุด ดังนั้น ควรมีความระมัดระวังในเรื่องของการสร้างสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในขณะที่มีการถ่ายทำ เพราะถ้าช่างเสริมสวยผู้ใดที่มีสัมพันธภาพที่ดีมากในเวลาถ่ายทำคือมีการสนทนากับเพื่อนร่วมงานคนอื่น ๆ ตลอด นั้นแสดงว่าช่างเสริมสวยผู้นั้น ไม่ค่อยมีเวลาในการปฏิบัติหน้าที่มากนัก หรือไม่ค่อยเอาใจใส่ในหน้าที่ของตน ซึ่งจะทำให้ ผู้ว่าจ้างจดจำได้ว่า ช่างเสริมสวยผู้นี้ สนทนาเก่ง ไม่เอาใจใส่ในหน้าที่ของตน ซึ่งจะทำให้ผู้ว่าจ้าง อาจไม่ว่าจ้างให้ช่างเสริมสวยผู้นั้นมาปฏิบัติหน้าที่ในครั้งต่อไปได้ และอาจจะทำให้กองถ่ายต่าง ๆ ในวงการจดจำได้ว่าช่างเสริมสวยผู้นั้น เป็นอย่างไร ดังนั้น ผู้ที่จะเข้ามาประกอบอาชีพในวงการนี้ ควรมีความระมัดระวังในเรื่องของสัมพันธภาพกับเพื่อนร่วมงานให้ดี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาในเรื่องของสัมพันธภาพ โดยนำหลักการ ทฤษฎีทางจิตวิทยามาใช้ เช่น ในเรื่องของการปรับพฤติกรรม พฤติกรรมกลุ่ม กลุ่มสัมพันธ์ และ สุขวิทยาจิต เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยตัวอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น เรื่องของ ความพึงพอใจ ความเครียด ความวิตกกังวล ความเบื่อหน่าย หรือ ความท้อแท้ ในการประกอบอาชีพนี้ในวงการบันเทิง เป็นต้น ซึ่งควรศึกษาทั้ง เพศหญิงและเพศชาย และควรมีการควบคุมตัวแปรด้านอายุด้วย

2.3 ควรมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่าง ที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ อยู่ในวงการบันเทิงนี้ เช่น ผู้กำกับ สไตลิสต์ ผู้ลำดับภาพ ผู้จัดหาและคัดเลือกนักแสดง เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2528). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศรีเดชาการพิมพ์.
- กรมวิชาการ. (2526). อนุกรมแนะแนวอาชีพ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- _____. (2531). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาการศึกษาวิชาชีพในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- กรมอาชีวศึกษา. (2530). รายงานการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ : กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา.
- กาญจนา คำสุวรรณ. (2524). จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์.
- กันยา สุวรรณแสง. (2531). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- แก้วใส. (นามแฝง). (2537, 29 พฤศจิกายน). "ใกล้รุ่ง อัดนโธ มหาบัณฑิต-ช่างแต่งหน้า," สกุลไทย. 41(2093) : 68,72.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2532). รายงานการวิจัย : การสังเคราะห์กรณีศึกษาผู้ประกอบการอาชีพภาคพาณิชย์กรรมและบริวาร. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา.
- คุณวุฒิ คนฉลาด และคนอื่นๆ. (2533). "การศึกษาเกี่ยวกับบุคลากรในระบบอุดมศึกษา : กระบวนการเข้าทำงานการพัฒนาบุคลากร การโยกย้ายและการเปลี่ยนงานประโยชน์จากการวิจัยและบริการด้านอื่นๆ," ในสาระสำคัญจากผลการวิจัย เชนนโยบายในโครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว พ.ศ.2533-2547. หน้า 118-121. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว ทบวงมหาวิทยาลัย.
- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เจลิยา สุวรรณกิตติ. (2530, 19-20 มิถุนายน). แนวทางและนโยบายเพื่อบรรเทาปัญหาการว่างงาน : การส่งเสริมการประกอบอาชีพส่วนตัว. บทความประกอบการสัมมนาเรื่อง ก้าวต่อไปของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. ณ โรงแรมริเจนท์ชะอำ โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์. (2521). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : ประจักษ์การพิมพ์.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2522). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชูศักดิ์ เกื้อกุล. (2530). วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจกับรายได้ต่อคนรายจังหวัดของประเทศไทย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- โชติ เกิดบัณฑิต. (2539). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในสถานอนามัยระดับตำบล จังหวัดราชบุรี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- ชมพู พงษ์ศิริ. (2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสหประชาชาติไทย กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพร วิชาวุธ. (2530). เอกสารการสอนชุดวิชามนุษยศาสตร์กับสังคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2520). การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ณรงค์ สอนาม. (2537, พฤศจิกายน – ธันวาคม). หลักในการสร้างบุคลิกภาพที่ดีและมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี. เพิ่มผลผลิต. 33(6). 5 – 6.
- ดวงเดือน พันธมนาวิน. (2523). อิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น : ในรายงานการวิจัยฉบับที่ 18. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- เดโช สวานนท์. (2512). ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เดือนใจ ชันดีสิทธิ์. (2535). ปัจจัยที่มีผลต่อการทอดยของอาจารย์ในวิทยาลัยพยาบาลเขตภาคเหนือสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ถวิล ธาราโกชน. (2532). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ทพวงมหาวิทยาลัย. (2526). แนวโน้มการทำงานของเยาวชนไทย สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจทั่วประเทศ ปีพ.ศ. 2526 โครงการพัฒนาการศึกษาอาเซียน. ทพวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- _____. (2533). เอกสารประกอบการปฐมนิเทศ โครงการฝึกอบรมบัณฑิตเข้าสู่อาชีพการทำธุรกิจปลาสวยงาม. โครงการฝึกอบรมบัณฑิตเข้าสู่อาชีพอิสระ. ทพวงมหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ทัศน บุญทอง และคณะ. (2533). บุคลิกภาพกับการปฏิบัติงานวิชาชีพพยาบาล : เอกสารการสอนวิชาประสบการณ์วิชาชีพพยาบาล หน่วยที่ 1-8. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2530). องค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- นวลอนงค์ ศรีธัญรัตน์. (2534). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเหนื่อยหน่ายในการทำงานของพยาบาล. วิทยานิพนธ์ วท.ม (พยาบาลสาธารณสุข). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- นพพร พานิชสุข. (2528, 21 - 23 ตุลาคม). เราจะวางตัวอยู่ในสังคมอย่างไรจึงจะมีความสุข. มิตรรู. 27 (19).
- นิกุล ประทีปพิชัย. (2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 5. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิคม จันทรวีฑูร. (2530, มกราคม – กุมภาพันธ์). เยาวชนกับการศึกษา เพื่อให้มีงานทำ. แรงงานสัมพันธ์. 29 (1) : 8.
- นิรันดร์ เอื้อทวีทรัพย์. (2539). ตัวแปรทางจิตวิทยาบางประการที่เกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัทเอกชน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- นิยม สุวรรณะ. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการติดต่อสื่อสารกับมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดราชบุรี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ประนอม สโรชมาน. (2522). เอกสารประกอบการบรรยายจิตวิทยาทั่วไป. ฉบับที่ 2. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2520). ทศนคติการวัดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.
- ปิยกุล เลาว์ณย์ศิริ. (2529). ใครเป็นใครในกระบวนการผลิตภาพยนตร์. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์.
- ปิยะมิตร เมฆาธิระนันท์. (2537). ผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). จิตวิทยาอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผาณิต สกุลวัฒน์. (2537). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยนครเชียงใหม่. ปรินญาณพนธ์ พ.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.
- พิไลรัตน์ ทองอุไร. (2529). สัมพันธภาพระหว่างบุคคลทางการพยาบาลจิตเวช. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม.
- พัชรา สุขชลาลัย. (2533). ทฤษฎีและปฏิบัติการทางช่างเสริมสวย. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสารพัดช่างพระนคร.
- พรรณวดี สนิททรัพย์. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลกรุงเทพกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พนิดา ผกานรินทร์. (2544). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในการปฏิบัติงานพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตากสิน กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2534). การบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ : พรานนกการพิมพ์.
- มณี ดีประสิทธิ์. (2541). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล อัตมโนทัศน์ สัมพันธภาพเชิงช่วยเหลือของพยาบาลประจำการกับความสามารถในการตัดสินใจทางการพยาบาลฉุกเฉินของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- มนัส วณิชยานนท์ และคณะ. (2534, พฤษภาคม-มิถุนายน). "การประกอบอาชีพอิสระนอกกระบวนในเมือง," วารสารเศรษฐกิจและสังคม : 28 (3) : 34-35.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2532). "การผลิตภาพยนตร์ชั้นสูง," เอกสารการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : สาขาวิชานิตเทศศาสตร์.
- มาลีณี แซ่เตื่อง. (2534). ทศนะของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่มีต่อวิชาชีพและสภาพแวดล้อมในการทำงาน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- ยุพิน ประจวบเหมาะ. (2531). *การประกอบอาชีพอิสระ : หนทางแก้ปัญหาการว่างงานของบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- ยุพิน องคานนท์. (2533). *ทัศนคติของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่มีต่อการประกอบอาชีพอิสระ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ .*
- วัลนิภา พัฒเปย. (2539). *ทัศนคติของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*
- วัฒนาพร จันทร์พรม. (2539). *ผลของการแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพช่างเสริมสวยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองทุ่มในหาดวิทยา อำเภอยะรัง จังหวัดนครราชสีมา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538 , กุมภาพันธ์ – มีนาคม). "ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมายเรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้," *ข่าวสารการวิจัยศึกษา*. 38 (3) : 8 - 11.
- ศิริพร อรุณสิงคะ. (2544). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลต่อความมั่นคงในการทำงานของพนักงานธนาคารนครหลวงไทย จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*
- ศิริอร ชันหัตถ์. (2531). *องค์การและการจัดการ (O&M). กรุงเทพฯ : อักษรวิพัฒน์.*
- ศรีนวล โกมลวนิช. (2516). *เสริมสวย. กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.*
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วพิมพ์.*
- _____. (2539). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ รู้เขา รู้เรา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.*
- ศรีรัตน์ บุญอริยะ. (2538). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์และข้าราชการในมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อแบบผู้นำ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*
- สมพงศ์ เกษมสิน. (2526). *การบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.*
- สัญญา จิตตานนท์. (2521). *การศึกษาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพอิสระ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.*
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2534). *แนวทางการกำหนดกลไกของสถาบันอุดมศึกษาในการส่งเสริมอาชีพอิสระ โครงการศูนย์ศึกษาทดลองการประกอบอาชีพอิสระของบัณฑิต. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย.*
- เสนาะ ดิยาวี. (2516). *การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- สะอาด วงศ์อนันต์นนท์. (2538). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ลักษณะงาน ประสบการณ์ในการทำงาน บทบาททางวิชาชีพ กับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลของรัฐ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.*

- สาริดา เดชะภัทรพร. (2541). *บทบาทของการแต่งหน้าในฐานะเป็นส่วนขยายความรู้สึกทางด้านจิตใจในสื่อวิทยุโทรทัศน์*. วิทยานิพนธ์ นศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- แสงทอง ปุรุสุวรรณ. (2541). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการคงอยู่ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน*. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การบริหารการพยาบาล). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาดา ปภาพจน์. (2539). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*. วิทยานิพนธ์ วท.ม (การจัดการธุรกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ ดันติพัฒนานันท์. (2522). *การพยาบาลจิตเวช*. กรุงเทพฯ : อักษรสัมพันธ์.
- สุรพงษ์ ไชยวงศ์. (2533, พฤศจิกายน). "เงื่อนไขที่เอื้อต่อการประกอบอาชีพอิสระของผู้ที่จบวิชาชีพพระยาลัคน : ศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดภาคเหนือ," *วิจัยสมเทศ*. 11(122) : 11-16.
- สุพรรณา หนูรักษ์. (2542). *พฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสายการเงินและบัญชี ในสถาบันการศึกษาของรัฐ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุลักษณ์ มีชูทรัพย์. (2539). *การบริหารการพยาบาล*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- หัตยา มัทยาท. (2541). *ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการทำงาน และปัจจัยทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความเหนื่อยหน่ายของพยาบาลวิชาชีพประจำการในโรงพยาบาลภาคตะวันออกเฉียง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- หฤทัย อติชาติพงศ์. (2528). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล. (2533). *ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อรนิตย์ ญาณศิริ. (2539). *ความพึงพอใจในการทำงานของข้าราชการคณะศึกษาศาสตร์ (บางเขน)*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อุบล ภัชนะ. (2535). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของครูมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เอื้ออารี พงศ์อิศวานันท์. (2529). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. เพชรบูรณ์ : วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์.

Alan, Wurtzel. (1985). *Television Production*. 2nd ed. Singapore : McGraw-Hill.

Allport, Gordon W. (1985). *Pattern and Growth in Personality*. New York : Hoth, Rinehart & Winner.

Anastasi, Anne. (1976). *Psychological Testing*. 2nd ed. New York : The Macmillan.

Anne, Roe. (1964). *The psychology of Occupations*. New York : John Wiley and Sone.

Arnold, H.J.and Feldman, D.C. (1986). *Organizational Behavior*. New York : McGraw-Hill.

- Blumenthal, J.A. (1978, January). *Type A Behavior Pattern and Coronary Atherosclerosis* : *Circulation*. 58 (1) : 634.
- Burger, Jerry M. (1986). *Personality : theory and research*. Belmont, Calif. : Wadsworth.
- Chickering, S.W. (1969). *Eduction and Identity* .Sanfrancisco: Jossey Bass.
- Dubrin, Andrew J. (1990). *Effective Business Psychology*. 3rd ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.
- Eysenck, Han J. (1970). *The Structure of Human Personality*. London : Metheren.
- Farmer, Ricard E., Lynn Hunt, Monaham and Rein Hold, Kederer. (1984). *Stress Management for Human Services*. Michigan : Sage Publication.
- Gerald, Millerson. (1983). *Effective TV Production*. 2nd ed. London : Focal Press.
- Greene, Charles N., Adame, Everett E. Jr. and Evert, Ronald J. (1985). *Management*. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall.
- Hall, C.S. and Lindsey, Gardner. (1957). *Theories of Persoality*. New York: John Wikly And Son.
- Litwin ,George H. and A. Stringer, Jr., Robert (1968). *Motivation and Organizational Climate*. Boston : Division of Research, Harvard University Grraduate School of Business Administration.
- Longman. (1982). *Dictionary of Business English*. Essex : Burnt Mill.
- Luthans, Fred. (1989). *Organizational behavior*. 5th ed. (international ed.). New York : McGraw-Hill.
- Maslach , Christina and Jackson, Susan. (1986). *Maslach Burnout Inventory*. New York : Conusolty Psychological Press.
- Mayers, M.T. and Mayers, G.E. (1982). *Managing by Communication on Organization Approach*. Tokyo : McGraw-Hill, Kogakusha.
- McConnell, J.V. (1974). *Understanding Human Behavior*. New York : Holt Rinchart and Winston.
- McNergney, Robert (Robert F.) and Carrier, Carol A. (1981). *Teacher development*. New York : Macmillan.
- Mischel, Water. (1976). *Introduction Personality*. 2nd ed. New York : Holt Rinchart and Winston.
- Monroe, W.S. (1960). *Encyclopedia of Education Reseach* .New York : The Macmillan.
- Morris, C.G. (1976). *Psychology*. 3rd ed. New Jerser : Prentice Hall.
- Organ, Dennis W. and Hamner, Clay W. (1982). *Organizational Behavior*. Plano, Texas : Business Publications.
- Samuel, William. (1981). *Personality : searching for the sources of human behavior*. New York : McGraw-Hill.
- Sarason, Iwin G. and others. (1987 , March). *Interrelations of Social Support Measures : Theoretical and practical Implications* : *Journal of Personality and Social Psychology*. 52 (4) : 813-832.
- Steers, Richard M. (1977). *Organizational effectiveness : a behavioral view*. Santa Monica : Goodyear.
- Strauss, George and Sayles, Leonard R. (1960). *Personal : The Human Problem of Management*. Engle Wood Cliffs : Prentice-Hall Inc.

- Strube, M.J. and Boland, Susan M. (1986). *Postperformance Attributions and Task Persistence Among Type A and B Individuals : Journal of Personality and Social Psychology*. 50 (2) : 413-420.
- Terry, Staples. (1986). *Film and Video*. London : Kingfisher Books Ltd.
- Thurstone, L.L. (1968). *Reading in Attitude Theory and Measurement*. New York : John Wiley and Sons.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ
2. หนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ที่ ทบ 1012/ 3774

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

18 มิถุนายน 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน กรรมการผู้จัดการ บริษัท วิทเลิฟ จำกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวนพรัตน์ อนันต์วาณิชนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยา การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผล ต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กริทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวนพรัตน์ อนันต์วาณิชนนท์ ซึ่งจะประกอบประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภกรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

ที่ ทม 1012/5536

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/๔ กรกฎาคม 2545

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน กรรมการผู้จัดการ บริษัท วิทเลิฟ จำกัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวนพรัตน์ อนันต์วาณิชนนท์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้ช่างแต่งหน้าและเสริมสวย บริษัท วิทเลิฟ จำกัด จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวนพรัตน์ อนันต์วาณิชนนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ภาภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 02-258-4119

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวยของเพศชาย กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ มีทั้งหมด 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้สึนึกคิด และลักษณะนิสัยทั่วไป ที่ช่างเสริมสวยเคยประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด คำตอบที่ได้จะไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของช่างเสริมสวย ซึ่งคำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ แต่จะนำไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวช่างเสริมสวยให้มากที่สุด จึงขอความกรุณาให้ช่างเสริมสวยตอบให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

นางสาว นพรัตน์ อนันต์วานิชนันท์
นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของท่าน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงในช่องว่าง.....ซึ่งตรงกับลักษณะเฉพาะของท่าน ตามความเป็นจริงในปัจจุบัน

1. อายุ ปี

2. ระดับการศึกษา

- () ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี
- () ระดับปริญญาตรี
- () ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

3. ประเภทการทำงาน

- () รับจ้าง
- () ส่วนตัว

4. ประสบการณ์ในการทำงาน ปี

5. รายได้.....บาทต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ มี 33 ข้อ ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของท่าน ให้ท่านอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่า เป็นจริงตรงกับพฤติกรรมที่ปฏิบัติอยู่มากน้อยเพียงใด แล้วตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ โดยพิจารณาว่า

- จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านเป็นประจำทุกครั้ง
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านเกือบทุกครั้ง
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นบางครั้งตรงกับกรกระทำของท่านบางครั้งไม่ตรงกับกรกระทำของท่าน
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านน้อยครั้งมาก
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับกรกระทำของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	เมื่อท่านมีนัดเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ท่านไปยังสถานที่ที่นัดหมายก่อนเวลา.....					
2	ท่านคิดว่าเวลาช่วงผ่านไปรวดเร็วจนไม่สามารถทำสิ่งที่ท่านตั้งใจไว้ได้.....					
3	ท่านเป็นคน que เริ่มตันทำสิ่งใดแล้วต้องทำให้เสร็จ.....					
4	ท่านรู้สึกว่าคุณต้องทำสิ่งต่างๆอย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา.....					
5	ท่านรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าต้องทำงานร่วมกับคนที่ทำงานอย่างขอไปที.....					
6	เพื่อนๆ ส่วนใหญ่เห็นว่าท่านเป็นคน que จริงจังกับการทำงาน.....					
7	ถ้าท่านต้องฟังคนที่พูดไม่รู้จักจบ ท่านจะรู้สึกทนได้.....					
8	ท่านชอบทำงานที่ตนรับผิดชอบให้เสร็จก่อนกำหนดเวลา.....					
9	ท่านเป็นคน que ทำกิจกรรมต่างๆด้วยความรวดเร็ว ว่องไว.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
10	ท่านมีความกระตือรือร้นในการทำงาน.....					
11	ท่านเป็นคนที่มีการยาท รู้จักกาลเทศะ และวางตัวดี.....					
12	ท่านมีความประณีต และพิถีพิถัน ในเรื่องการแต่งตัวและเรื่องอื่นๆ.....					
13	ท่านจะเก็บอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ อย่างเป็นระเบียบหลังจากที่ท่านใช้งานเสร็จเรียบร้อยแล้ว.....					
14	ในขณะที่ปฏิบัติงานท่านจำเป็นต้องใช้สมาธิอย่างมาก.....					
15	ท่านเป็นคนซื่อสัตย์.....					
16	ท่านมีนิสัยที่โอปอ้อมอารี ยิ้มแย้ม แจ่มใส.....					
17	ท่านมีนิสัยที่ร่าเริง สนุกสนาน และเป็นกันเองกับทุกคน .					
18	ท่านสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว					
19	ท่านชอบที่นินทาเรื่องของคนอื่น โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ นักแสดง หรือเรื่องของคนในวงการบันเทิง.....					
20	ท่านดูแล เอาใจใส่ และให้ความสำคัญกับเรื่องของสุขภาพ และผิวพรรณ ของท่านอย่างสม่ำเสมอ.....					
21	ท่านชอบเข้าสังคม และไปร่วมงานต่างๆของคนในวงการบันเทิง.....					
22	ท่านมีความชอบและสนใจในเรื่องการแต่งตัว และความสวยงามตั้งแต่ท่านอยู่ในวัยเยาว์.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
23	ท่านชอบและพอใจที่ได้พูดคุย และรู้จักกับนักแสดงในวงการบันเทิง.....					
24	ท่านสามารถระงับอารมณ์และควบคุมได้ หากมีคนทำให้ท่านรู้สึกเคือง หรือไม่พอใจ.....					
25	ท่านพร้อมและยินดี ที่จะรับฟังคำวิจารณ์ และข้อตำหนิต่างๆ.....					
26	ท่านเป็นคนเชื่อมั่นในตนเอง.....					
27	ท่านค่อนข้างเป็นคนที่ถือตัว ไม่ค่อยให้ความสนิทสนมกับใคร.....					
28	ทุกครั้งที่ท่านทำงานหรือทำกิจกรรมใดๆก็ตาม ท่านเอาใจใส่กับงานนั้นอย่างเต็มที่.....					
29	ท่านมีการวางแผน และเตรียมความพร้อมทุกครั้ง ก่อนที่ท่านจะปฏิบัติงานจริง.....					
30	ท่านไม่เห็นความจำเป็นที่ต้องกระตือรือร้นในการทำงาน.....					
31	ท่านสามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้.....					
32	ท่านทำงานโดยไม่คำนึงถึงความเหน็ดเหนื่อย.....					
33	ท่านไม่มีความกลัวพอที่จะแสดงความรับผิดชอบ ในสิ่งที่ท่านทำผิดพลาด.....					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ มี 20 ข้อให้อ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ โดยพิจารณาว่า

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพที่เป็นจริงมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพที่เป็นจริงมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นบางครั้งก็ตรงบางครั้งก็ไม่ตรงกับสภาพที่เป็นจริง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับสภาพที่เป็นจริงน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	สถานที่ทำงาน สตูดิโอส่วนใหญ่มีอากาศถ่ายเทสะดวก.....					
2	ขณะทำงานในสตูดิโอ ท่านรู้สึก มีความสะดวก คล่องตัว.....					
3	ปริมาณของแสงสว่าง และอุณหภูมิ ในสตูดิโอ ไม่ค่อยเหมาะสม กับการทำงานของท่าน.....					
4	ทำงานในสตูดิโอ ดีกว่า ที่จะไปทำงานนอกสถานที่.....					
5	ในสตูดิโอ มีปริมาณของแสงสว่าง และอุณหภูมิ ที่พอเหมาะ กับการทำงานของท่าน.....					
6	สตูดิโอบางแห่ง คับแคบ บรรยากาศในการทำงานไม่ดี.....					
7	ระดับความเข้มของเสียง มีส่วนที่รบกวนสมาธิในการทำงานของท่าน.....					
8	อุณหภูมิและความร้อน เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการทำงานของท่าน.....					
9	แสงสว่าง และกระแสไฟฟ้า มีความจำเป็นมาก ในการปฏิบัติงานของท่าน.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
10	ท่านมีความสะดวกในการเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละกองถ่าย.....					
11	การทำงานนอกสถานที่ ไม่ว่าจะเป็นที่ทะเล กลางป่าเขา หรือที่อื่นๆ ไม่เป็นอุปสรรคทำงานของท่านเลย.....					
12	ในแต่ละสตูดิโอที่ท่านไปปฏิบัติหน้าที่ จะมีห้องสำหรับให้นักแสดงแต่งตัว.....					
13	สภาพแวดล้อมของสถานที่ที่ท่านปฏิบัติงาน สามารถกระตุ้นให้ท่านอยากทำงาน.....					
14	วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ทำงานมีวัสดุอุปกรณ์ในการทำงานอย่างเพียงพอ.....					
15	อุปกรณ์การทำงานท่านมักเตรียมพร้อมและมีครบครันอยู่เสมอ.....					
16	ท่านได้รับความสะดวกในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในการปฏิบัติหน้าที่.....					
17	ถ้าท่านร้องขอจะมีคนคอยให้ความสะดวกในการทำงานกับท่านทุกครั้ง.....					
18	วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่างๆ ไม่อยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งาน.....					
19	ท่านต้องเตรียม วัสดุอุปกรณ์ ในการประกอบอาชีพของท่าน ติดตัวไว้ตลอดเวลา.....					
20	ท่านดูแลรักษาความสะอาดอุปกรณ์แต่งหน้า-ทำผมอย่างสม่ำเสมอ.....					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ มี 18 ข้อ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุด โดยพิจารณาว่า

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านบ้างแต่บางครั้งก็ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของท่าน
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	เพื่อนให้ความสนับสนุนและช่วยเหลืองานของท่าน.....					
2	ท่านอดัดใจในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์การทำงานน้อย.....					
3	ส่วนมากเพื่อนร่วมงานของท่านมีความรับผิดชอบการทำงานเป็นอย่างดี.....					
4	เพื่อนร่วมงานของท่านส่วนมากเป็นคนน่าเบื่อ.....					
5	ท่านไม่มีความพอใจในการทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์การทำงานน้อยกว่า.....					
6	ท่านไม่ค่อยชอบที่ต้องแต่งหน้า-ทำผม ให้กับนักแสดงที่เป็นเด็ก ๆ.....					
7	ความสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อนร่วมงานในกองถ่าย มักจะมีเพียงผิวเผิน ไม่สนิทสนมกันมาก.....					
8	เวลาปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละกองถ่าย จะไม่ค่อยมีใครให้ความสนใจท่านเลย.....					
9	ในการปฏิบัติงานนี้ มีการแบ่งพรรค แบ่งพวก.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
10	ท่านสามารถให้คำปรึกษา แนะนำ ในเรื่องต่างๆแก่เพื่อนร่วมงานได้.....					
11	ในการทำงานแบบนี้ เป็นการยากที่จะมีเพื่อนร่วมงานที่สนิทด้วย.....					
12	ท่านมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานทุกคน.....					
13	เพื่อนร่วมงานของท่าน ส่วนมากเป็นคนไม่ค่อยมีเหตุผล.					
14	ท่านไม่ค่อยพอใจ ที่ต้องเอาใจ หรือทำตามสิ่งที่ลูกจ้างต้องการทุกอย่าง.....					
15	เพื่อนร่วมงานให้ความไว้วางใจท่าน และขอคำแนะนำจากท่านเสมอ.....					
16	เพื่อนร่วมงานจะคอยส่งข่าวที่เป็นประโยชน์ในการทำงานให้แก่ท่าน.....					
17	ในการปฏิบัติงานในกองถ่าย มักเป็นแบบต่างคนต่างทำ.					
18	ท่านกับนักแสดงมีสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน.....					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 3 ด้านคือ ทัศนคติด้านความรู้เชิงประมาณค่า ทัศนคติด้านความรู้สึก และ ทัศนคติด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

1. ทัศนคติด้านความรู้เชิงประมาณค่า

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ มี 22 ข้อ เป็นแบบสอบถามทัศนคติด้านความรู้เชิงประมาณค่า ของท่านที่มีต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ โดยพิจารณาว่า

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	ข้อความนั้นค่อนข้างจะตรงกับความคิดของท่านบ้าง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของท่านมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดของท่านเลย

ข้อที่	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่ เห็น ด้วย	ไม่ เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
1	การประกอบอาชีพช่างเสริมสวยมีความสำคัญมากต่อการผลิตงานในวงการบันเทิง.....					
2	ท่านคิดว่าตนเองมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพด้านนี้เพียงพอ.....					
3	งานที่ท่านรับผิดชอบเป็นงานที่ถนัดและมีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่.....					
4	ท่านสามารถเลือกวิธีแต่งหน้า-ทำผม ได้ตามความต้องการ.....					
5	การประกอบอาชีพนี้ เปิดโอกาสให้ท่านได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น.....					
6	การประกอบอาชีพนี้ ทำให้ท่านต้องค้นหาเทคนิควิธีการทันสมัย ต่างๆ เพื่อนำมาใช้และพัฒนาให้เหมาะกับงานที่ท่านทำอยู่.....					

ข้อที่	ข้อความ	เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่าง ยิ่ง
7	ท่านจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องของ การจัดไฟ และเรื่อง ของแสงและเงา เพื่อช่วยให้การแต่งหน้า-ท่าผม ของนักแสดง ดูดีขึ้น.....					
8	การประกอบอาชีพนี้ ยังมีประสบการณ์มากเท่าใดยอม ทำให้มีโอกาสก้าวหน้าได้มากขึ้นเท่านั้น.....					
9	การประกอบอาชีพนี้ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ ความ สามารถ ก็สามารถเข้ามาประกอบอาชีพในวงการนี้ได้...					
10	ความรู้จากในตำรา ยังไม่เพียงพอสำหรับการประกอบ อาชีพในวงการนี้ได้.....					
11	ความรู้จากการปฏิบัติอย่างเดียวยังไม่เพียงพอสำหรับ การประกอบอาชีพในวงการนี้ได้.....					
12	ช่างเสริมสวย ควรมีความรู้ในเรื่องขององค์ประกอบทาง ศิลปะด้วย.....					
13	ท่านเกิดการเรียนรู้ทุกครั้งในการทำงานแต่ละงาน.....					
14	งานแต่ละงาน มีลักษณะที่แตกต่างกัน ไม่เหมือนกันเลย สักครั้ง.....					
15	ใบหน้าของนักแสดงแต่ละคน ที่ท่านแต่งเติมให้มัน ถือ ว่าสอนให้ท่าน พัฒนาฝีมือให้ดีขึ้น.....					
16	ท่านคิดว่าช่างเสริมสวย มีโชสนใจ และมีความรู้แค่เรื่อง ของแฟชั่น ความงามเท่านั้น แต่ควรมีความรู้รอบรู้ ทั้ง เหตุการณ์ในปัจจุบันด้วย.....					
17	ในการทำงานแต่ละงาน ไม่ว่าจะเป็น โฆษณา ภาพ ยนตร์ ละคร หรือ ถ่ายแฟชั่น ล้วนมีแนวการแต่งหน้า และท่าผม ที่เป็นลักษณะเฉพาะแตกต่างกันออกไป.....					

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
18	ท่านได้รับความรู้ใหม่ๆ ทุกครั้ง จากการได้ทำงานแต่ละงาน.....					
19	ท่านคิดว่าการประกอบอาชีพในวงการนี้ ไม่จำเป็นต้องมีทักษะ ความชำนาญมากนัก.....					
20	ท่านคิดว่าท่านมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรรู้ถึงความเคลื่อนไหวต่างๆ ในวงการแฟชั่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ.....					
21	ท่านค้นหาข้อมูลและหนังสืออ้างอิงต่างๆ ที่เกี่ยวกับแนวทางในการแต่งหน้า-และทำผม อยู่เสมอ.....					
22	ท่านมีอิสระในการออกแบบแนวทางการแต่งหน้า-ทำผม.					

2.ทัศนคติด้านความรู้สึก

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ มี 35 ข้อ เป็นแบบสอบถามทัศนคติด้านความรู้สึกของท่านที่มีต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ โดยพิจารณาว่า

มากที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
 มาก หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านมาก
 ปานกลาง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านบ้างพอสมควร
 น้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกของท่านน้อย
 น้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกของท่านเลย

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ท่านรู้สึกสนุกกับการประกอบอาชีพนี้.....					
2	ท่านรู้สึกมีความสุขที่ได้ทำงานนี้.....					
3	ท่านรู้สึกไม่พอใจถ้าการทำงานนั้นมีความล่าช้า.....					
4	ท่านรู้สึกมั่นใจเพราะท่านทราบหน้าที่ของท่านในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน.....					
5	ท่านรู้สึกไม่สบายใจที่ไม่ทราบเป้าหมายที่แน่ชัดในการแต่งหน้า-ทำผม.....					
6	ท่านรู้สึกพอใจที่การแต่งหน้า-ทำผม นั้นสามารถทำให้นักแสดง ดูสวย เด่นกว่าเดิมได้.....					
7	ท่านรู้สึกพอใจที่ได้แต่งหน้า-ทำผม ให้กับนักแสดงที่มีชื่อเสียง.....					
8	ท่านรู้สึกว่าการประกอบอาชีพนี้ ตรงกับความสนใจของท่าน.....					
9	ท่านมีความพอใจกับรายได้ที่ได้รับ.....					
10	ท่านชอบการปฏิบัติงานที่ต้องเดินทางไปถ่ายทำยังต่างจังหวัด					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11	ท่านไม่ชอบที่จะต้องมีการเดินทางไปปฏิบัติงานยังต่างจังหวัด.....					
12	การประกอบอาชีพนี้ มีความซ้ำซาก จำเจ.....					
13	ท่านรู้สึกท้อแท้ เหนื่อยหน่ายในการประกอบอาชีพในวง การนี้.....					
14	ท่านรู้สึกไม่สบายใจ เมื่อผู้กำกับให้ท่านแต่งหน้าหรือทำ ผมให้นักแสดง ใหม่อีกครั้งหลังจากที่ท่านทำเสร็จไปแล้ว					
15	ท่านรู้สึกภูมิใจเมื่อท่านสามารถเสนอผลงานการแต่ง หน้า-ทำผม ผ่าน และเป็นที่พอใจ.....					
16	ท่านรู้สึกหงุดหงิด ที่นักแสดงจู้จุกจิก กับการแต่งหน้า- ทำผม ของท่าน.....					
17	เมื่อท่านเข้ามาประกอบอาชีพในวงการนี้ ทำให้ท่านมีวิถี การดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป.....					
18	ท่านรู้สึกว่าการทำงานประกอบอาชีพในวงการนี้ ไม่มีความมัน คง					
19	ท่านรู้สึกว่าการทำงานประกอบอาชีพในวงการนี้ เป็นงานที่หนัก และต้องมีความอดทนสูง.....					
20	การทำงานประกอบอาชีพในวงการนี้ สามารถยกระดับฐานะ ของท่านไปสู่ในระดับที่ดีกว่าเดิมได้อย่างรวดเร็ว.....					
21	ท่านรู้สึกว่า ท่านมีความสุขมากที่ท่านได้ประกอบอาชีพ ในวงการนี้.....					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
22	ท่านรู้สึกไม่มีความมั่นใจ ถ้าต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข การแต่งหน้า-ท่ามของตัวแสดงอีกครั้ง หลังจากที่ท่านทำไปแล้ว.....					
23	ท่านรู้สึกว่าการประกอบอาชีพในวงการนี้ มีแต่การใส่ร้าย ป้ายสี ตีฉิ่นนินทา และอิจฉา ริษยา.....					
24	ท่านคิดว่า การประกอบอาชีพในวงการนี้ เป็นอาชีพที่อิสระ คล่องตัว.....					
25	ท่านคิดว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่ในวงการนี้ได้ ต้องเป็นคนที่มี ความอดทน และยอมเสียสละเวลาส่วนตัว.....					
26	ความซื่อสัตย์ เป็นคุณสมบัติที่ช่างเสริมสวยควรมี.....					
27	ท่านคิดว่าผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่ในวงการนี้ได้ ต้องเป็นผู้ที่มีความกระฉับ กระเฉง คล่องแคล่วว่องไว.....					
28	ท่านคิดว่าการจะเป็นช่างเสริมสวยที่มีชื่อเสียงในวงการนั้น มารยาทและการวางตัวเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกคนควรมี...					
29	ท่านคิดว่าช่างเสริมสวยที่สามารถอยู่ประกอบอาชีพในวงการนี้ได้ต่อไป จำเป็นต้องมีสัมมาคารวะ.....					
30	การมีนิสัยที่โอปอ้อมอารี ยิ้มแย้ม แจ่มใส และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นคุณสมบัติที่ช่างเสริมสวยควรมี.....					
31	การมีนิสัยที่ร่าเริง สนุกสนาน เป็นกันเอง ถือว่าเป็นเสน่ห์ อย่างหนึ่งที่ช่างเสริมสวยควรมี.....					
32	การตรงต่อเวลาถือว่าเป็นสิ่งสำคัญมาก ต่อการประกอบอาชีพในวงการนี้.....					
33	ท่านคิดว่าการรู้จักระงับอารมณ์ และควบคุมได้นั้น ช่างเสริมสวยควรพึงปฏิบัติเป็นนิสัย.....					

ข้อที่	ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
34	ท่านคิดว่าไม่ค่อยมีคนให้ความสำคัญ และความสนใจกับการประกอบอาชีพในวงการนี้.....					
35	ท่านเห็นว่าการประกอบอาชีพนี้เป็นงานที่ท้าทาย และสนใจให้คนอื่นสนใจเข้ามาประกอบอาชีพนี้.....					

3. ทักษะคิดด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มี 15 ข้อ เป็นแบบสอบถามทักษะคิดด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของท่านที่มีต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือ โดยพิจารณาว่า

บ่อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านที่ทำอยู่เป็นประจำ
บ่อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านที่ทำเกือบทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านบ้างบางครั้ง
ไม่บ่อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านน้อย
นานๆ ครั้ง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมของท่านน้อยครั้งมากจนเกือบไม่ทำเลย

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	บางครั้ง	ไม่บ่อย	นานๆ ครั้ง
1	ท่านค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับเทคนิคต่างๆ ในการประกอบอาชีพนี้อยู่เสมอ.....					
2	ท่านไม่มีเวลาว่างในการทำธุระส่วนตัวเลย.....					
3	การประกอบอาชีพนี้เป็นงานที่ทำให้ท่านท้อแท้ความสามารถ.....					
4	ท่านสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน ได้อย่างรวดเร็ว.....					
5	การประกอบอาชีพนี้ ทำให้ท่านต้องติดตามความเคลื่อนไหวของวงการแฟชั่น อยู่ตลอดเวลา.....					
6	การประกอบอาชีพนี้ ทำให้ท่านได้ใช้ความรู้ ความสามารถในการทำงานได้อย่างเต็มที่.....					
7	การประกอบอาชีพนี้ ทำให้ท่านไม่มีเวลาที่แน่นอน.....					
8	ท่านสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างรวดเร็ว.....					
9	การประกอบอาชีพด้านนี้ทำให้ท่านได้รับประสบการณ์และความชำนาญเพิ่มขึ้น.....					

ข้อที่	ข้อความ	บ่อยที่สุด	บ่อย	บางครั้ง	ไม่บ่อย	นานๆครั้ง
10	การเป็นช่างเสริมสวยที่มีชื่อเสียงในวงการได้นั้น ต้องมีประสบการณ์ และทักษะความชำนาญ.....					
11	การรู้จักการสังเกตสิ่งต่างๆในขณะปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดทักษะ และเทคนิคเฉพาะของตัวท่านได้.....					
12	การประกอบอาชีพนี้ ทำให้ท่านต้องมีความกระฉับ กระฉ่ง.....					
13	ท่านมักจะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับการประกอบอาชีพนี้ กับเพื่อนๆ ที่ประกอบอาชีพเดียวกันเป็นประจำ.....					
14	ท่านมักจะแนะนำนักแสดง ให้ดูแลเรื่องของสุขภาพ และความงามของผิวพรรณ โดยเฉพาะบริเวณใบหน้าเป็นประจำ.....					
15	ท่านมีอิสระในการตัดสินใจและเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติหน้าที่ได้.....					

ภาคผนวก ข

1. ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามบุคลิกภาพ
2. ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ
3. ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน
4. ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก (t)
1	5.323	10	17.217	19	5.975	28	3.804
2	7.014	11	7.107	20	4.298	29	3.688
3	11.445	12	17.000	21	2.380	30	3.400
4	11.568	13	6.197	22	5.265	31	5.010
5	6.751	14	11.413	23	2.380	32	5.354
6	3.978	15	4.298	24	5.265	33	19.282
7	23.000	16	3.425	25	4.432		
8	5.093	17	3.897	26	4.081		
9	6.268	18	6.470	27	6.127		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9687

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจ จำแนก (t)
1	5.354	7	4.331	13	19.282	19	5.354
2	3.742	8	5.093	14	3.680	20	3.978
3	6.379	9	6.633	15	5.093		
4	25.000	10	25.000	16	3.954		
5	3.546	11	5.093	17	6.633		
6	6.379	12	4.690	18	19.282		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9578

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างช่างเสริมสวยกับเพื่อนร่วมงาน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	6.633	6	3.546	11	2.643	16	6.197
2	7.107	7	5.093	12	6.197	17	11.413
3	5.745	8	10.549	13	25.215	18	7.107
4	21.063	9	21.063	14	7.519		
5	6.751	10	2.721	15	21.063		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9556

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ด้านความรู้เชิงประมาณค่า

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	6.289	7	14.832	13	11.866	19	25.000
2	11.866	8	13.146	14	21.063	20	5.354
3	25.215	9	6.289	15	3.978	21	3.742
4	7.519	10	10.549	16	6.379	22	5.354
5	11.866	11	18.762	17	4.690		
6	7.838	12	6.289	18	3.761		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9826

ตาราง 9.1 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ด้านความรู้สึก

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.093	10	3.742	19	3.761	28	3.742
2	5.093	11	3.742	20	5.093	29	5.093
3	5.323	12	2.802	21	25.000	30	3.546
4	5.093	13	5.093	22	3.742	31	5.093
5	4.690	14	3.742	23	5.354	32	3.761
6	4.795	15	3.546	24	3.742	33	4.795
7	3.761	16	4.690	25	6.379	34	19.282
8	19.282	17	3.761	26	25.000	35	25.000
9	5.226	18	4.795	27	5.093		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9851

ตาราง 9.2 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายชื่อของแบบสอบถามทัศนคติต่อการประกอบอาชีพช่างเสริมสวย ด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	6.379	5	5.093	9	5.354	13	6.379
2	25.000	6	4.795	10	3.742	14	25.000
3	5.093	7	3.761	11	5.354	15	5.093
4	5.093	8	5.226	12	3.742		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9696

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวนพรัตน์ อนันต์วาณิชนนท์
เกิดวันที่	25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	43/63 หมู่ 5 ซอยพรหมประทาน ถนนบางกรวย-ไทรน้อย ตำบลบางกรวย อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี 11130
สถานที่ทำงาน	บริษัท พีแอนด์ซี โปรดักชั่น จำกัด เลขที่ 665 ซอย รัชดานิเวศน์ 21 ถนนประชาอุทิศ แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320 โทรศัพท์ 0-2274-3360-2 โทรสาร 0-2274-3355
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการฝ่ายผลิต (Producer)
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	ม.6 โรงเรียนสตรีวิทยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	ศศ.บ (เกียรตินิยมอันดับ 2) วิชาเอกนิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2545	กศ.ม (วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร